

OPERAČNÍ PROGRAM PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE
ČESKÁ REPUBLIKA – POLSKÁ REPUBLIKA
2007-2013

4. října 2007

OBSAH

Prohlášení o spolupráci	4
1 Základní informace o Programu	5
1.1 Územní vymezení Programu	5
1.2 Společný proces plánování	9
2. Charakteristika podporovaného území	13
2.1 Rozvoj lidských zdrojů, situace na trhu práce a vzdělání.....	13
2.1.1 Demografický vývoj	13
2.1.2 Sídlní struktura	13
2.1.3 Rozvoj místních společenství.....	13
2.1.4 Nezaměstnanost a trh práce.....	14
2.1.5 Vzdělávání	15
2.2 Podnikatelské prostředí a cestovní ruch	15
2.2.1 Struktura regionální ekonomiky	16
2.2.2 Podnikatelské a inovační prostředí.....	16
2.2.3 Význam a postavení cestovního ruchu v ekonomice regionu	17
2.3 Životní prostředí a prevence rizik	18
2.4 Dopravní dostupnost.....	20
2.4.1 Silniční doprava.....	20
2.4.2 Železniční doprava	21
2.4.3 Informační a komunikační technologie (ICT).....	21
2.5 Silné - slabé stránky - příležitosti - ohrožení (dále SWOT analýza).....	22
2.6 Vyhodnocení realizace Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česká republika – Polsko v letech 2004-2006.....	25
3. Cíle a strategie Programu	28
3.1 Stanovení cílů a strategie	28
3.1.1 Východiska pro formování strategie.....	28
3.2 Odůvodnění volby prioritních os a jejich popis	33
3.2.1 Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik	33
3.2.2 Prioritní osa II. Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu	38
3.2.3 Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství.....	43
3.2.4 Prioritní osa IV. Technická pomoc.....	47
3.3 Soulad Programu s národními politikami a politikami Společenství.....	49
3.3.1 Soulad s národními politikami	49
3.3.2 Soulad s politikami Společenství	50
3.3.3 Soulad Programu s dalšími operačními programy v podporovaném území financovaných ze SF.....	55
3.3.4 Soulad prioritních os Programu se SOZS a NSRR	58
4. Monitorovací a hodnotící ukazatele.....	63

5. Implementace Programu.....	67
5.1 Úroveň řízení Programu.....	67
5.2 Činnost řídicích struktur	67
5.2.1 Řídící orgán.....	67
5.2.2 Certifikační orgán.....	68
5.2.3 Auditní orgán.....	69
5.2.4 Kontroloři.....	71
5.2.5 Společný technický sekretariát.....	71
5.2.6 Regionální subjekty	72
5.3 Úroveň řízení projektu.....	73
5.3.1 Předkládání projektových žádostí.....	73
5.3.2 Kontrola projektových žádostí	73
5.3.3 Postup a kritéria výběru projektových žádostí	74
5.4 Finanční toky.....	75
5.5 Systém pro monitorování projektů	76
5.5.1 Monitorovací výbor	77
5.5.2 Systémy monitorování Programu	77
5.5.3 Systém pro hodnocení Programu	78
5.5.4 Finanční kontrola.....	79
5.5.5 Výměna dat s EK.....	81
5.6 Publicita	81
6. Ex ante hodnocení	83
6.1 Shrnutí hodnocení jednotlivých kapitol dokumentu	83
6.1.1 Socio-ekonomická analýza a SWOT analýza	83
6.1.2 Strategická část.....	83
6.1.3 Implementace OP	84
7. Orientační finanční plán	85
8. Seznam použitých zkratk	88
9. Přílohy.....	91
Příloha 1 – Statistická data	92
Příloha 2 – Schéma finančních toků.....	97
Příloha 3 – Netechnické shrnutí SEA.....	99
Příloha 4 - Závěrečná zpráva Ex-ante.....	116
Příloha 5 – Vypořádání připomínek Ex-ante.....	123

Prohlášení o spolupráci

Česká republika a Polská republika prohlašují vůli spolupracovat na přípravě a realizaci „Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-13“, který respektuje charakter území česko-polské příhraniční oblasti a potřeby jeho obyvatel.

Strany se při respektování zásady dobrého sousedství zavazují společně podporovat rozvoj česko-polského pohraničí s cílem posilovat jeho konkurenceschopnost a soudržnost a rozvíjet partnerskou spolupráci jeho obyvatel.

V souladu s jednou z hlavních zásad Evropské unie v oblasti příhraniční spolupráce, Program přispěje k tomu, aby státní hranice nebyly překážkou rovnoměrného rozvoje a integrace evropského území.

Závazky obou stran jsou obsaženy v Dohodě o implementaci Programu (Memorandum o porozumění).

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PROGRAMU

1.1 Územní vymezení Programu

Délka státní hranice České republiky (dále ČR, Česko) s Polskou republikou (dále PR, Polsko) činí 796 km, což představuje 22,7 % celkové délky polské hranice a asi 33 % celkové délky hranice ČR.

Podle čl. 7, odst. 1 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/19991 (dále Obecné nařízení) a v souladu s čl. 12, odst. 2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/19992 (dále Nařízení o ERDF), upravujícím podmínky pro evropskou územní spolupráci Cíle 3 Evropské politiky soudržnosti pro nové programovací období, je česká část příhraniční oblasti vymezena územím krajů (jednotky NUTS III) Libereckého, Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého a Moravskoslezského. Polská část území, podporovaná Programem, se skládá ze 4 podregionů úrovně NUTS III: jeleniogórsko-wałbrzyského, opolského, rybnicko-jastrzěbského a bielsko-bialského.

Na rozdíl od územního vymezení Programu Iniciativy Společenství INTERREG III A Česká republika-Polsko v programovacím období 2004-2006, je v současném období do polské části pohraničí zapojeno území pszczyńskiego okresu, který se nachází v NUTS III Centrální Slezsko.

Došlo k tomu na žádost vedení okresu o začlenění do přeshraničního programu a s ohledem na skutečnost, že se hranice pszczyńskiego okresu nachází v blízkém sousedství České republiky (5 km). Také z hlediska dopravních tahů patří území okresu z funkčního hlediska k příhraniční zóně.

Kromě toho je obec Pawłowice, která patří do pszczyńskiego okresu, považována za obec nacházející se v příhraničním pásmu v souladu s Nařízením ministra vnitra a administrativy ze dne 29. srpna 2005 o seznamu obcí a dalších celků základního územního členění státu nacházejících se v příhraničním pásmu a tabulce určující vymezení tohoto pásma (Sb. zák., č. 188, pol. 1580).

Dosavadní přeshraniční spolupráce probíhala na území pszczyńskiego okresu bez evropské podpory z prostředků ERDF.

Jednotlivé obce z tohoto okresu realizují s českými partnery přeshraniční spolupráci mj. v rámci podepsaných partnerských smluv a tato spolupráce zahrnuje aktivity v oblasti osvěty, kultury a umění, výměny mládeže a sportu.

Zapojení pszczyńskiego okresu do Programem podporovaného území posílí již existující spolupráci s českými partnery a umožní její další rozvoj.

¹ Úřední věstník Evropské Unie (dále ÚV) L 210 ze dne 31. 7. 2006, str. 25.

² ÚV L 210 ze dne 31. 7. 2006, str. 1.

V pszczyńském okrese se projekty realizují v souladu s čl. 21 Nařízení o ERDF, který umožňuje přidělit do 20% příspěvku EFRR na Program, pro území NUTS 3, které sousedí se způsobilým územím.

Rozloha celé příhraniční oblasti činí 47 097 km². Z toho česká příhraniční část zaujímá 23 135 km² a podílí se tak na celkové rozloze státu téměř jednou třetinou (29,2 %). Polská část podporovaného území má rozlohu 23 962 km², což je 7,7 % rozlohy celého státu.

OPERAČNÍ PROGRAM PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE Česká republika - Polská republika 2007 - 2013

Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013 byl připraven v souladu s Rozhodnutím Komise ze dne 31. října 2006 upravujícím seznam regionů a území způsobilých pro financování z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci přeshraniční a nadnárodní větve Cíle Evropská územní spolupráce pro období 2007-13 (oznámeným pod dokumentem č. C(2006) 5144) (2006/769/EC).

S ohledem na územní reformu a zavedení nového členění na správní jednotky NUTS III ke dni 2. března 2007, dojde od 1. ledna 2008 v polské části podporovaného území k několika změnám. Z návrhu Ministerstva pro regionální rozvoj PR zaslaného EK vyplývá, že:

- jeleniogórsko – wałbrzyský podregion bude rozdělen na dva podregiony: jeleniogórský a wałbrzyský. Pouze strzeliňský okres, který patřil dříve k jeleniogórsko – wałbrzyskému podregionu, bude od ledna 2008 součástí wrocławského podregionu a tedy mimo území těchto příhraničních NUTS III;
- opolský podregion bude rozdělen na dva podregiony, nyský a opolský;
- rybnicko-jastrzębský podregion se bude jmenovat rybnický podregion, a bielsko – bialský podregion bude přejmenován na bielský podregion;
- pszczyński okres bude součástí tyskiego podregionu, který hraničí s podregionem rybnickim a bielskim.

NUTS III platné do prosince 2007	NUTS III platné od ledna 2008	Komentář
jeleniogórsko – wałbrzyský podregion	jeleniogórský podregion	Strzeliňský okres, který dříve patřil do jeleniogórsko – wałbrzyského NUTS III, se nyní nachází mimo území příhraničních NUTS III
	wałbrzyský podregion	
opolský podregion	nyský podregion	Beze změn, pouze rozdělení na dva podregiony
	opolský podregion	
rybnicko – jastrzębský podregion	rybnický podregion	Změna názvu
bielsko-bialský podregion	bielský podregion	
pszczyňský okres	tyský podregion	Dříve centrální slezský podregion

Česko-polské příhraničí bylo po dlouhá staletí územím s významným kulturním dědictvím, spoluvytvářeným několika etniky. Docházelo zde k častým kulturním, politickým a obchodním kontaktům.

Ve 2. polovině 20. století byly kontakty mezi oběma stranami hranice přísně omezeny a v regionu proběhla rozsáhlá migrace obyvatel. Současně byla integrita území oslabena faktem, že se stal pohraničním územím států Československa a Polska a že přímým mezilidským, institucionálním a obchodním kontaktům mezi oběma stranami hranice bránila politika obou států. Kromě toho se v těchto příhraničních oblastech výrazně odlišovala ekonomicko-sociální struktura.

Po politických změnách na konci 80. let minulého století napomáhá demokratický vývoj decentralizaci a politice opětovného slučování hraničních oblastí tak, aby se obnovila některá dřívější spojení a kontakty. Integrační politika se rovněž zaměřuje na překonání hlavních ekonomických, demografických a infrastrukturních problémů, které komplikují rozvoj česko-polského pohraničí.

Významnou součástí procesu integrace a přeshraniční spolupráce bylo založení euroregionů: Nisa – Nysa (1991, česko-polsko-německý euroregion), Glacensis-Glacensis (1996, největší z česko-polských euroregionů), Pradęd – Pradziad (1997), Silesia – Silesia (1998), Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński (1998) a Beskydy – Beskidy (2000, česko-polsko-slovenský euroregion).

Mnoho důležitých zkušeností v oblasti přípravy a realizace společných česko-polských projektů bylo získáno prostřednictvím dříve realizovaných programů, tj. programu CREDO, Phare CBC (program přeshraniční spolupráce - „Cross-border Cooperation Programme“), Iniciativou Společenství INTERREG IIIA Česká republika - Polsko 2004-2006 (viz. kapitola 2.6) a Fondu mikroprojektů, realizovaným jak v rámci Phare CBC, tak také v INTERREGu IIIA. Všechny tyto programy se významně zasloužily o rozvoj evropské přeshraniční spolupráce.

V roce 2005 započaly obecné přípravy na nové programovací období 2007 – 2013, ve kterém se z původní Iniciativy Společenství INTERREG stává hlavní program strukturálních fondů (dále SF), tzv. Cíl 3 Politiky soudržnosti Evropské unie (dále EU), nazvaný Evropská územní spolupráce (dále EÚS). Obdobně jako u Iniciativy Společenství INTERREG III, je i EÚS zaměřena na podporu přeshraniční, nadnárodní a meziregionální územní spolupráce.

1.2 Společný proces plánování

Příprava Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika (dále OPPS ČR-PR, Program) se uskutečnila v letech 2005 a 2006. Pracovní skupina (Task Force) byla založena v druhé polovině roku 2005 a tvořili ji zástupci těchto orgánů:

- Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (dále MMR ČR, Řídicí orgán, ŘO) a Centrum pro regionální rozvoj České republiky (dále CRR ČR, Společný technický sekretariát, JTS),
- Ministerstvo regionálního rozvoje Polské republiky (dále MRR PR, Národní orgán, NO)
- Ministerstvo financí České republiky (dále MF ČR, Platební a certifikační orgán, PCO)
- Zástupci regionální samosprávy (české krajské úřady, polské maršáلكovské úřady)
- Euroregiony na česko-polské hranici

Klíčová jednání k přípravě Programu:

- 21. - 22. listopadu 2005, Katowice - setkání obou národních částí pracovní skupiny (dále Task Force) s cílem projednání a následného schválení návrhu struktury OPPS ČR – PR a umístění orgánů - Řídicí orgán (ČR), Platební a certifikační orgán (ČR), Společný technický sekretariát (ČR); vyhotovení harmonogramu zpracovávání Programu. Zahájena byla jednání týkající se implementace Programu, projektového cyklu a potřebných dokumentů.

- 17. ledna 2006, Liberec - představení uskutečněných činností v rámci přípravy OPPS ČR-PR Monitorovacímu výboru Programu INTERREG IIIA ČR-Polsko, společný výběr Ex-ante hodnotitele.
- 7. února 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání české národní části Task Force.
- 17. února 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání zástupců českých euroregionů.
- 21. - 22. února 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání obou národních částí Task Force s cílem projednání návrhu socioekonomické analýzy a SWOT analýzy, schválení návrhu prioritních os a oblastí podpory, představení implementační struktury Programu. Dohoda s oběma ministerstvy životního prostředí na principech postupu při zpracování mezinárodního SEA posouzení.
- 6. - 7. dubna 2006, Praha - jednání zástupců MMR ČR, MF ČR a MRR PR, společný výběr zpracovatele SEA posouzení)
- 18. dubna 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání české národní části Task Force.
- 24. - 25. dubna 2006, Bielsko-Biala - společné jednání Task Force s cílem projednání a schválení návrhu kapitol 1 - 4 Programu. V rámci setkání byl prezentován návrh postupu pro mezinárodní SEA posouzení, včetně návrhu zapojení veřejnosti obou států.
- 24. - 25. května, Olomouc - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR s cílem projednání a zapracování připomínek ke kapitolám 1 - 4 Programu.
- 5. - 6. června 2006, Pardubice - společné jednání Task Force s cílem projednání a schválení komplexního návrhu kapitol 1 - 4 Programu. Seznámení Task Force s postupem zpracování SEA posouzení. Její členové byli požádáni o podporu distribuce informací o zpracování programu, SEA posouzení a předběžném veřejném semináři/projednání návrhu koncepce.
- 21. - 22. června 2006, Katowice - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR s cílem technického sjednocení OPPS ČR - PR a dopracování jeho 5. kapitoly.
- 26. června 2006, Kamień Śląski – představení předběžné verze OPPS ČR-PR Monitorovacímu výboru Programu INTERREG IIIA ČR-Polsko.
- 25. července 2006, Karlova Studánka - zapracování připomínek členů Monitorovacího výboru.
- 13. - 14. září 2006, Praha - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR společně s MF ČR, MF PR a MŽP ČR, MŽP PR k přípravě období 2007-13 (Operační dokument přeshraniční spolupráce ČR-PR, SEA posouzení).
- 2. - 3. října 2006, Katowice - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR s cílem technického sjednocení OPPS ČR - PR před jeho projednáním na Monitorovacím výboru, SEA posouzení.

- 18. října 2006, Třinec – představení verze dokumentu se zpracovanými připomínkami EK členům Monitorovacího výboru Programu INTERREG IIIA ČR-Polsko a jeho projednání.
- 26. – 27. října 2006, Olomouc – jednání zástupců MMR ČR a MRR PR s cílem dopracování 5. kapitoly dokumentu. Projednávání podrobnějších informací v rámci implementace Programu.
- 9. listopadu 2006, Český Těšín – veřejné projednání OPPS ČR-PR a Vyhodnocení vlivu na životní prostředí.
- 22. – 23. listopadu 2006, Katowice – jednání zástupců MMR ČR, MRR PR, zpracovatelů ex-ante a SEA s cílem zpracování připomínek členů Monitorovacího výboru a připomínek z veřejného projednání Programu. Detailnější projednání implementace Programu.
- 20. prosince 2006, Praha – jednání představitelů MMR ČR, MRR PR, českých krajů a Evropské komise s cílem projednání role regionů v Programu.

Kromě činnosti Pracovní skupiny - Task Force byl Program připravován v rámci konzultačního procesu se zástupci ostatních ústředních, regionálních a místních orgánů z obou zemí, Evropské komise (dále EK), Ex ante hodnotitele a zpracovatele SEA posouzení.

V rámci procedury SEA byla veřejnost obou států informována o zpracování Programu a SEA posouzení prostřednictvím jak postupu Řídícího orgánu (ve spolupráci se zpracovatelem SEA) nad rámec požadavků zákona, tak i oficiálního postupu příslušného úřadu (MŽP ČR) ve smyslu zákona ČR o posuzování vlivů na životní prostředí. Kromě oficiální Internetové stránky SEA a využití adresáře zainteresovaných osob byly o distribuci informací – v místě obvyklým způsobem - požádáni i zástupci Task Force z obou zemí, členové Monitorovacího výboru INTERREG i zástupci regionálních samospráv po obou stranách hranice. Byly využity také informační kanály NNO (Internetové konference zaměřené na regionální rozvoj a na SEA využívané několika stovkami adresátů).

Dvojjazyčně byly zveřejněny podrobnosti o proceduře SEA, včetně informací o možnostech veřejnosti vznášet připomínky, návrhy a doporučení k programu i dokumentům SEA prostřednictvím speciální Internetové adresy i dalšími obvyklými způsoby.

29. června 2006 proběhlo předběžné Veřejné projednání (nad rámec zákona), na němž bylo mj. projednáno i Oznámení koncepce (zpracováno dvojjazyčně), představující podklad pro oficiální scoping MŽP ČR. Předběžné Veřejné projednání se konalo v Rychnově nad Kněžnou za účasti zástupců veřejnosti obou zemí. Připomínky z jednání byly využity při přípravě Závěrů zjišťovacího řízení (scopingu) a spolu s obsahem těchto Závěrů i při přípravě Vyhodnocení SEA (SEA report).

4. července 2006 bylo na stránkách MRR PR zveřejněno pozvání k veřejnému projednání OPPS ČR-PR 2007-13. V rámci projednávání se realizovaly následující činnosti:

- na webových stránkách Ministerstva a Maršálkovských úřadů Slezského, Opolského a Dolnoslezského vojvodství se nachází aktualizované verze Programu, e-mailové adresy na které lze posílat připomínky a návrhy k OP;

- Veřejné projednávání v Opolském vojvodství probíhalo od začátku července do 17. srpna 2006 prostřednictvím internetové stránky Maršálkovského úřadu Opolského vojvodství. Vyplněné formuláře s připomínkami byly odeslány do MRR PR.
- 19. července 2006 se v Bielsku-Białe konalo setkání uspořádané Maršálkovským úřadem Slezského vojvodství;
- 18. červenec 2006 se ve Wrocławu konalo setkání uspořádané Maršálkovským úřadem Dolnoslezského vojvodství;

Na obou setkáních byly v rámci Veřejného projednávání prezentovány všeobecné předpoklady týkající se přeshraniční spolupráce v letech 2007-13 (území, oblasti podpory a příjemci) s ohledem na zkušenosti z realizace programu Iniciativy Společenství INTERREG IIIA ČR-Polsko. Také zde byla prezentovaná předběžná verze OPSS ČR-PR. Na setkání v Bielsku Białe proběhla srovnávací prezentace předběžné verze OPSS ČR-PR a programu Iniciativy Společenství INTERREG IIIA ČR-Polsko. Tato setkání byla věnována i diskusi o předběžné verzi programového dokumentu, získání připomínek a návrhů k doplnění od účastníků diskuse.

V rámci přípravy Programu se veřejné projednání Programu a hodnocení SEA konalo od 9. října 2006. Konference shrnující veřejné projednání Programu a SEA posouzení se konala v souladu s požadavky citovaného zákona (povinné lhůty zveřejnění) 9. listopadu 2006. Veřejnost i dotčené orgány veřejné správy byli do úvodních fází procedury SEA zapojeni prostřednictvím výše uvedeného konzultačního procesu. Při dalším postupu projednávání (zveřejnění Vyhodnocení SEA, veřejné projednání, příprava stanoviska příslušného úřadu, ad.) mělo široké spektrum občanské společnosti z celého podporovaného území další řadu možností zapojit se do formulování Programu.

2. CHARAKTERISTIKA PODPOROVANÉHO ÚZEMÍ

2.1 Rozvoj lidských zdrojů, situace na trhu práce a vzdělání

2.1.1 Demografický vývoj

V česko-polské příhraniční oblasti žilo v roce 2004 celkem 7,138 mil. obyvatel. Na území české části příhraniční oblasti žilo celkem 3,373 mil. obyvatel, což představuje jednu třetinu obyvatel České republiky. Na polském území příhraniční oblasti žilo 3,765 mil. osob, to je 9,9 % obyvatel Polska (viz. Příloha 1 – tabulka 1). V celé česko-polské příhraniční oblasti se snižuje počet obyvatel. Ve srovnání s údaji uváděnými v sociálně-ekonomické analýze CIP pro období 2004-2006 jde o pokles počtu obyvatel o 15 tisíc v české a o 39,8 tisíc v polské části příhraniční oblasti. Tento celkový pokles je způsoben záporným přirozeným přírůstkem a migrací obyvatel, tedy vystěhováním z tohoto příhraničního regionu. V demografické struktuře pohraničí je patrný trend růstu počtu starších lidí v ekonomicky poproduktivním věku.

Hustota zalidnění celé oblasti činí 151 obyv./km² a je výrazně vyšší než průměr Evropské unie (114 obyv./km²). Hustota obyvatel v české části příhraniční oblasti dosahuje v průměru 145,8 obyv./km², což je o 9,5 % vyšší hodnota než je průměr v ČR (130 obyv./km²). Moravskoslezský kraj je počtem přes 1 257 tisíc obyvatel nejlidnatějším krajem v ČR. Tomu odpovídá i hustota osídlení 227 obyv./km². Na polské straně příhraničí je hustota zalidnění výrazně vyšší než celostátní průměr a činí 157,1 obyv./km² oproti celonárodnímu ukazateli 122 obyv./km². Hustota zalidnění tohoto území je však výrazně diferencovaná. Nejvyšší průměrnou hodnotu tohoto ukazatele má rybnicko-jastrzębský podregion (474 obyv./ km²), oproti opolskému podregionu, kde se hustota obyvatelstva pohybuje pod celonárodním průměrem, a to o 8,2 %.

2.1.2 Sídelní struktura

Česko-polská příhraniční oblast je charakteristická rozdrobenou sídelní strukturou, vysokým počtem obcí na české straně a koncentrovanější sídelní strukturou na polské straně. Hustá síť malých a středních měst nevytváří vhodné podmínky pro vznik silnějších rozvojových center, která by se mohla stát klíčovými póly rozvoje regionů. Periferní pohraniční regiony nacházíme zejména v hornatých oblastech. Odlehlost těchto území od regionálních center a zároveň složitá dopravní dostupnost se podílí na setrvávání vysoké míry nezaměstnanosti a oslabení ekonomických aktivit, které nejsou plně kompenzovány příjmy z cestovního ruchu.

Největším městem v podporovaném území je Ostrava převyšující hranici 300 tis. obyvatel. Dalšími městy, která se svým počtem obyvatel pohybují na hranici 100 tis. obyvatel: Olomouc, Hradec Králové, Pardubice a Liberec na české straně a Bielsko-Biala, Jastrzębie Zdrój, Rybnik, Opole, Wałbrzych a Jelenia Góra na polské straně.

2.1.3 Rozvoj místních společenství

K tradicím česko-polského příhraničí patří obnovená činnost dobrovolných občanských aktivit, kulturních spolků a sdružení. Impulsy ke spolupráci v této oblasti přicházejí zejména z iniciativy obyvatel, občanských sdružení, ale také škol, středisek pro volný čas a zahrnují nepřehledné množství přeshraničních aktivit. Spolupráce se zaměřuje mimo jiné na účast veřejnosti a občanských organizací na rozvoji měst, obcí a krajů, na místní udržitelný rozvoj, vzdělávání, podporu a posilování nestátních neziskových organizací. V oblasti využití volného času jsou společné aktivity zaměřeny jak na organizování sportovních soutěží a závodů, výměnných pobytů, společných táborů, poznávání jednotlivých kulturních zařízení,

tak i na vzájemnou výměnu zkušeností pracovníků škol, školských zařízení či neziskových organizací. Přeshraniční charakter mají již tradiční mezinárodní filmové, divadelní a hudební festivaly.

Důležitou formu oboustranné spolupráce na česko-polské hranici představují euroregiony podporující ideu přeshraniční spolupráce a evropské jednoty ve snaze sblížit a rozvíjet místní komunity na obou stranách hranice. Hlavním úkolem euroregionů zůstává sblížování a integrace na principech subsidiarity v rámci EÚS mezi Českou a Polskou republikou. Od devadesátých let 20. století na území česko-polského příhraničí vyvíjí činnost 6 euroregionů: Nisa, Glacensis, Praděd, Silesia, Těšínské Slezsko a Beskydy.

2.1.4 Nezaměstnanost a trh práce

V průběhu transformace poklesl počet pracovních míst na celém území česko-polské příhraniční oblasti především v těžkém a těžebním průmyslu. Růst nezaměstnanosti je také následkem likvidace významné části lehkého, zpracovatelského, zemědělsko-potravinářského a elektrostrojírenského průmyslu a transformace v oblasti vlastnických vztahů v zemědělství.

Významným problémem je vysoká míra nezaměstnanosti v některých částech česko-polské příhraniční oblasti. Týká se především polské části, která negativně kontrastuje s územím na straně české. V polské části byla v devíti okresech zaznamenána míra nezaměstnanosti vyšší než 30 % a pouze jeden okres nepřekročil hodnotu 10 %. V české části příhraniční oblasti pouze v jednom okrese překročila nezaměstnanost hranici 20 % a v šesti se pohybovala pod úrovní 10 %. Pouze v Moravskoslezském a Olomouckém kraji byla míra nezaměstnanosti na konci roku 2004 vyšší než míra nezaměstnanosti v ČR. Na polské straně byla míra nezaměstnanosti na konci roku 2004 vyšší než celostátní průměr pouze v Jeleniogórsko-walbrzyském a opolském podregionu (viz. Příloha 1 – tabulka 2 a 3). Pro srovnání míra nezaměstnanosti pro celou Českou republiku činila 9 %, pro Polsko 19 % a průměr pro EU byl 9 %. V posledních letech přetrvává vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných, tj. lidí, kteří jsou bez práce více než jeden rok.

Riziko nezaměstnanosti je výrazně diferencováno podle věku a vzdělání. Nezaměstnanost nejvíce postihuje skupinu osob ve věku do 24 let. V posledních letech došlo ke zlepšení situace věkových skupin 30-34 let a 45-49 let, naopak zhoršení zaznamenaly věkové skupiny v předdůchodovém věku, tj. 50-54 a 55-59 let na české straně a 45-54 a nad 55 let na polské straně.

V šancích mužů a žen nalézt zaměstnání jsou minimální rozdíly (viz. Příloha 1 – tabulka 3) i díky tomu, že v úrovni dosaženého vzdělání mezi nimi neexistují výraznější rozdíly. Přesto musí být věnována pozornost zabraňování vzniku všech forem diskriminace skupin obyvatel ohrožených sociální exkluzí (např. zdravotně a mentálně handicapovaní, matky s dětmi, etnické menšiny).

Z důvodu složité situace na trhu práce v polské části příhraničí odchází velké množství pracovníků do vnitrozemí a zahraničí. Intenzivnější zahraniční migrace především za prací je pozorována zejména v Opolském podregionu, kde má trvalý charakter a ovlivňuje socioekonomický rozvoj území, mj. v oblasti podnikání.

Vysoká míra nezaměstnanosti ukazuje na nízké využívání místních zdrojů pracovních sil. Růst zaměstnanosti proto může být ovlivněn především rozvojem drobných, malých a středních podniků (dále MSP) a využití příležitostí, které přináší rozvoj znalostní společnosti. Rovněž podpora vzájemné hospodářské spolupráce, poradenství, spolupráce mezi institucemi

na trhu práce a podnikatelskými subjekty prostřednictvím koordinovaných a systémových opatření při modernizaci trhu práce umožní zmírnění složité situace, především v polské části příhraniční oblasti.

2.1.5 Vzdělávání

Kvalita a zaměření systému vzdělávání a nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatel v česko-polské příhraniční oblasti jsou faktory přispívající k nezaměstnanosti. Nejvíce jsou totiž nezaměstnaností postiženy osoby se základním vzděláním nebo osoby vyučené (bez maturity), jejichž pozice na trhu práce se neustále zhoršuje. Podle údajů je pro vzdělanostní strukturu obyvatel příhraničí charakteristický nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob na celkovém počtu obyvatel než v zemích EU (15).

Celková úroveň dosaženého vzdělání obyvatel v příhraničním regionu se postupně zlepšuje, výrazné je to především u mladé generace, která si více uvědomuje důležitost vzdělání. Vážným problémem celého vzdělávacího systému v česko-polské příhraniční oblasti je výrazný nesoulad mezi poptávkou na trhu práce a učebními i studijními obory, což se projevuje nedostatkem osob s technickým vzděláním na všech úrovních. Studenti preferují spíše společenské a humanitní obory, význam technických a přírodovědně zaměřených směrů spojených s rozvojem inovací a moderních technologií není dostatečně zdůrazňován. Podíl absolventů těchto oborů je zhruba třetinový a tedy nedostatečný.

Vzdělávání a celoživotní učení včetně zlepšení jazykových znalostí a schopností využívat informační a komunikační technologie (dále ICT), jsou předpokladem pro uplatnění ve znalostní společnosti. Celoživotní učení, jež by mělo být sladěno s budoucími požadavky trhu práce, je nedostatečně rozvinuté a není přizpůsobeno potřebám a možnostem ekonomicky aktivních obyvatel a potřebám zaměstnavatelů.

Přetrvávajícím problémem zůstává nedostatečně rozvinuté a málo efektivní jazykové vzdělávání, které vážně brzdí nejen mezinárodní spolupráci v oblasti podnikání, výzkumu a vývoje, inovační a marketingovou úspěšnost podniků, ale také omezuje možnosti pracovního uplatnění obyvatelstva v rozšířené Evropské unii.

Nedostatečný objem veřejných a soukromých zdrojů vynaložených na rozvoj a adaptaci infrastruktury v oblasti vzdělávání způsobuje zaostávání pohraničních oblastí za jinými regiony a zeměmi EU.

Postupně se zlepšuje vzdělávací potenciál vysokého školství v česko-polské příhraniční oblasti. Působí zde 11 vysokých škol na české straně a 20 na polské straně (včetně vyšších odborných škol). Jedná se jak o státní, tak i soukromé instituce, které umožňují přístup místnímu obyvatelstvu k terciárnímu vzdělání a mohou ovlivňovat rozvojový potenciál celého území. Oboustranná spolupráce je dlouhodobá a uskutečňuje se hlavně v následujících oblastech: výměnné přednáškové pobyty pedagogů a studentů, hostující profesori, společné publikace, organizace vědeckých konferencí, seminářů nebo workshopů, společné výzkumné projekty, vzájemná spolupráce mezi vysokými školami. Situaci v této příhraniční oblasti ovlivňují i velká akademická centra nacházející se mimo podporované území.

2.2 Podnikatelské prostředí a cestovní ruch

Významným kritériem pro srovnání prosperity regionů a zejména pro určení způsobilosti pro čerpání podpory poskytované prostřednictvím politiky soudržnosti EU je regionální hrubý domácí produkt (dále HDP) na jednoho obyvatele přepočtený k paritě kupní síly. Pro období

2007 - 2013 splňují podmínku pro zařazení do cíle Konvergence všechny dotčené regiony na české i polské straně (viz *Příloha 1 - tabulka 4*). Výrazně příznivější je situace na české straně, kde se ve všech krajích HDP/obyv. pohybuje na úrovni vyšší než 50 % průměru HDP/obyv. EU-25 v paritě kupní síly. Česká příhraniční oblast však z tohoto pohledu zaostává za průměrem hodnoty HDP/obyv. ČR, který ve srovnatelném období činil 67,6 %. Vzhledem k průměru EU se úroveň HDP/obyv. v jednotlivých polských příhraničních podregionech pohybovala v rozmezí od 37 % (jeleniogórsko-walbrzyského) do 47,6 % (bielsko-bialského). Pro Polsko hodnota HDP/obyv. činila 45,6 % průměrné hodnoty HDP na obyvatele EU.

2.2.1 Struktura regionální ekonomiky

Odvětvová struktura v česko-polské příhraniční oblasti a její dynamika je výrazně diverzifikovaná. Na tomto území se historicky nacházejí oblasti a podniky strategického významu, podniky těžkého průmyslu, které prošly v letech 1993-2006 restrukturalizací spojenou se snižováním produkce a výrazným snižováním zaměstnanosti. Ostatní průmyslová činnost je charakteristická výraznou odvětvovou diverzitou. V příhraničí se nachází např. textilní průmysl, strojírenská výroba (včetně automobilové výroby), sklářský, keramický, potravinářský, elektrotechnický, chemický a farmaceutický průmysl, elektrotechnika a stavebnictví, výroba plastických hmot. Zvyšuje se podíl služeb na tvorbě HDP a zaměstnanosti, výrazný potenciál představuje rozvoj cestovního ruchu.

Část česko-polského příhraničí zaujímají typicky zemědělská území. Zemědělství prošlo zásadní restrukturalizací, která ovlivnila vlastnické a organizační struktury. Ze zemědělství odešlo velké množství pracovníků v důsledku snížení produkce a tlaku na růst produktivity práce. Výsledkem je relativně vysoký počet obyvatel, kteří ztratili na venkově zaměstnání. Pokles koupěschopné poptávky se odrazil ve snížení nabídky služeb. Rozšíření spektra ekonomických aktivit, rozvoj služeb a cestovního ruchu, včetně venkovské turistiky, nebo aktivit na podporu péče o přírodu a krajinu přispěje k udržitelnému rozvoji venkovského prostoru a posilování zaměstnanosti.

2.2.2 Podnikatelské a inovační prostředí

Výsledkem procesu transformace a privatizace ekonomiky v regionu je i vznik relativně široké a dynamicky se rozvíjející základny MSP, které hrají rozhodující roli při tvorbě pracovních příležitostí, působí jako faktor ekonomického rozvoje i sociální stability. Podíl MSP v ekonomice příhraniční oblasti je přitom relativně vysoký (viz *Příloha 1 - tabulka 5*). MSP dokázaly v průběhu restrukturalizace tradičních průmyslových odvětví a s tím spojeným přesunem pracovních sil absorbovat velkou část práceschopných obyvatel (viz *Příloha 1 - tabulka 6*).

Rozvoj podnikatelských aktivit (podnikatelského prostředí) brzdí nedostatečná spolupráce mezi podnikatelským sektorem a výzkumnými institucemi a školami, neuspokojivá podpora rozvoje aplikovaného výzkumu, nedostatečná úroveň znalostí spojených s moderními metodami řízení a marketingem, slabá spolupráce mezi hospodářskými komorami a podnikatelskými svazy. Rovněž nedostatečný počet poradenských center pro zakládání firem a stimulaci inovačního potenciálu, transfer know-how, nedostatečné zavádění nových technologií a nízké využívání specializovaných internetových aplikací, nedostatečná spolupráce podnikatelských subjektů s úřady práce a nedostatečná provázanost vzdělávacího systému a podnikání nepříspějí k zahajování a rozvoji podnikatelských aktivit.

Území česko-polské příhraniční oblasti disponuje základními předpoklady pro rozvoj inovačního potenciálu. Významnými středisky výzkumu a vývoje jsou Katowice a Ostrava. Menšími centry jsou např. Liberec, Olomouc, Hradec Králové, Pardubice, Jelenia Góra, Wałbrzych, Opole, Rybnik, Bielsko-Biala, Wodzisław Śląski. Jastrzębie Zdrój nebo Opava. Přetrvávajícím problémem je zde slabé zapojování univerzit a vysokých škol, výzkumných institucí a podniků do mezinárodních sítí spolupráce v oblasti vývoje a inovací a slabá schopnost využít zahraničních zdrojů financování.

2.2.3 Význam a postavení cestovního ruchu v ekonomice regionu

Přírodní, krajinné a kulturní podmínky vytvářejí velmi příznivé prostředí pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace v česko-polské příhraniční oblasti. Mezi hlavní atraktivity oblasti patří rozmanitost a rozsah přírodních pozoruhodností, ekologicky hodnotná, relativně málo poškozená krajina, kulturní a historické dědictví s živými tradicemi a kulturou.

Návštěvnost příhraniční oblasti se v roce 2004 podílela jednou čtvrtinou (25 %) na celkovém počtu návštěvníků České republiky (více než třetinou - 36,5 % na celkovém počtu domácích návštěvníků a 13,3 % na celkovém počtu zahraničních návštěvníků). Celá jedna čtvrtina polských a německých návštěvníků, kteří navštíví ČR, stráví svůj pobyt v příhraniční oblasti.

Turisticky zajímavá a environmentálně cenná horská území Krkonošsko-jesenické soustavy a Beskyd poskytují velmi dobré podmínky pro rozvoj zimních sportů a letní turistiky na obou stranách hranice. I přes dobré fungování středisek zimních sportů a různorodou kvalitu nabízených služeb cestovního ruchu (dále CR) není přírodně rekreační potenciál příhraniční oblasti ještě dostatečně využíván. Funkční integrace turistických středisek na obou stranách hranice umožní vytvořit zajímavější nabídku CR zaměřenou i na letní sezónu.

Česko-polské příhraničí disponuje rovněž přírodním bohatstvím – minerální suroviny a léčivé vody, které daly základ pro rozvoj lázeňství a tím i vznik zajímavé lázeňské architektury (např. Ládek Zdrój, Polanica Zdrój, Szczawno Zdrój, Duszniki Zdrój, Jarnołtówek, Pokrzywna, Jeseník, Lipová-lázně, Karlova Studánka, Libverda a Kunratice).

Technické objekty (např. železniční zařízení) a průmyslová architektura po těžbě nerostných surovin (stříbra, zlata, kovových rud, uhlí) vytvořily potenciál pro rozvoj nových produktů CR.

Region má hluboké kulturní a historické tradice, což také ovlivňuje jeho atraktivitu pro CR. V regionu nalezneme památkové objekty a soubory objektů, které reprezentují téměř všechny umělecké slohy a období, počínaje středověkem až po 20. stol. Mezi nejzajímavější patří hrady, zámky, pevnosti, historické městské části a četné objekty sakrální architektury a poutní místa. Rozmanitost a rozsah přírodních atraktivit, vysoká kvalita životního prostředí, zvýrazněná existencí chráněných oblastí, vytváří dobré předpoklady pro rozvoj venkovské turistiky. Příhraniční území také disponuje širokým potenciálem pro rozvoj městské turistiky. V příhraniční oblasti se na mnoha místech pořádají kulturní a společenské akce mezinárodního významu (filmové, divadelní a hudební festivaly a přehlídky, historické tradiční akce, sportovní akce atd.).

Význam a silné postavení CR v regionu dokazují údaje o hromadných ubytovacích zařízeních a lůžkových kapacitách (viz. Příloha 1 - tabulka 7). Pro návštěvníky příhraniční oblasti bylo v roce 2004 k dispozici celkem 144 tisíc lůžek, což představovalo jednu třetinu (33 %) celkové lůžkové kapacity v hromadných ubytovacích zařízeních na území ČR. Samotný Královéhradecký kraj disponuje kapacitou 40 tis. lůžek. V roce 2004 měla polská příhraniční

oblast k dispozici celkem 65,2 tis. ubytovacích míst (11,2% ubytovacích míst dostupných v Polsku, přičemž v jeleniogórsko-wałbrzyském podregionu se nacházelo 53,9% dostupných ubytovacích míst). V podporovaném území se míra využití ubytovacích kapacit v průběhu roku pohybuje v rozmezí od 23% do 44%, což je důsledkem absence atraktivní nabídky mimo hlavní sezónu.

Potenciál cestovního ruchu není dostatečně využíván. Schází společná propagace historického, přírodního a kulturního potenciálu na obou stranách hranice. Kromě toho má na nedostatečné využití potenciálu cestovního ruchu, zejména v polské části pohraničí, vliv nízká kvalita stávajících přístupových komunikací k turistickým střediskům a atraktivitám CR, chybějící základní obecní infrastruktura a v neposlední řadě i špatný stav památek a nedostatečně rozvinutá infrastruktura kultury. Je zapotřebí zlepšit kvalitu základní i doplňkové infrastruktury CR a úroveň poskytovaných služeb a rozšířit nabídku o nové produkty CR. Je nezbytné usilovat o rozvoj lidských zdrojů v CR. Překážkou která brání efektivnějšímu rozvoji CR v česko-polské příhraniční oblasti je absence společných sítí a struktur, realizace společných projektů a marketingových strategií zaměřených na přilákání nových návštěvníků, provázené nedostatkem finančních prostředků. Pro maximální využití potenciálu CR je proto nutné posilovat spolupráci a koordinaci subjektů veřejného a soukromého sektoru při plánování, přípravě a realizaci jak koncepčních dokumentů, tak jednotlivých aktivit či projektů.

V rámci podpory rozvoje cestovního ruchu jsou respektovány principy udržitelného rozvoje, jak po stránce socioekonomické - podíl odvětví na ekonomice státu, především jako významného zdroje zaměstnanosti, tak i ekologické - udržení atraktivnosti regionů z hlediska nabídky přírodních a ozdravných aspektů při respektování racionálních bariér ochrany životního prostředí (dále ŽP).

2.3 Životní prostředí a prevence rizik

Česko-polská příhraniční oblast je charakteristická řadou přírodních atraktivit a druhovou rozmanitostí s výrazným potenciálem zasluhujícím ochranu (viz. *Příloha 1 – tabulka 8*). Na druhou stranu v průmyslových oblastech a velkých aglomeračních centrech došlo ke snížení přírodních a krajinných hodnot území. Nicméně kvalita ŽP se v příhraniční oblasti od roku 1990 všeobecně výrazně zlepšila ve všech jeho složkách, především vlivem poklesu produkce průmyslových odvětví s nejvyššími exhalacemi a v důsledku investic do infrastruktury na ochranu ŽP.

Velká část příhraniční oblasti patří mezi území, v nichž jsou chráněny cenné části přírody a krajiny, jak formou velkoplošných (národní parky, CHKO), tak i maloplošných zvláště chráněných území včetně lokalit soustavy NATURA 2000. Součástí snahy o zachování těchto hodnot je také např. Rámcová dohoda o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat podepsaná mezi Českou a Polskou republikou, která vstoupila v platnost dne 4. ledna 2006.

Přetrvávajícím problémem všech regionů, ale zejména jejich venkovských oblastí, je nedostatečně rozvinutý systém kanalizačních sítí a čistíren odpadních vod, což je i nadále příčinou vysokého stupně znečištění vodních toků (viz. *Příloha 1 – tabulka 9*). Podíl napojených osob na kanalizaci je pod průměrem EU 15.

I když se jakost povrchových vod dlouhodobě zlepšuje, nelze ji považovat za uspokojující, zejména v případě vodních toků v blízkosti významných zdrojů znečištění. Vlivem rozšiřování rozsahu zastavěných ploch a nešetrným hospodařením na zemědělských a lesních pozemcích a regulací vodních toků v krajinném prostředí se snižuje akumulární schopnost

prostředí pro zadržování srážkové vody. To snižuje zásoby vodních zdrojů, zvyšuje nebezpečí povodní a jejich devastčních účinků na krajinu i osídlení. Nedostatečná pozornost je věnována podpoře a modernizaci infrastruktury vodního hospodářství. Povodně opakující se v posledních několika letech, především v horských regionech, poukázaly na skutečnost, že je zde akutní potřeba modernizace systému protipovodňové ochrany. Území vykazuje nedostatečnou úroveň vodní retence i pro sušší období. Nezbytná je ekologická revitalizace a investice do infrastruktury, která umožní využití retenčních nádrží pro hospodářské a rekreační účely.

Přestože se míra znečištění ovzduší v posledních letech výrazně zlepšila a celkové emise hlavních znečišťujících látek (tuhých znečišťujících látek, SO₂, NO_x, CO, prach atd.) se snížily, stále výrazně převyšují průměr EU. Zásadním problémem se v posledních letech stává lokální nárůst znečištění ovzduší oxidy dusíku, oxidem uhelnatým a prachem (PM₁₀) ve velkých městech a v blízkosti zatížených komunikací v důsledku rostoucí intenzity automobilové dopravy, což má negativní důsledky pro životní prostředí a bezpečnost dopravy. Z důvodu absence optimálně vedených kvalitních dopravních komunikací a z důvodu nízké kvality stávajících spojů se tedy zvyšuje zatížení ŽP narůstajícím provozem (hluk, emise). Podstatný je rozvoj integrovaného monitoringu a uskutečňování (realizace) aktivit zlepšujících kvalitu ovzduší (spojené mj. s výskytem průmyslových center).

Celková produkce odpadů vykazuje mírný pokles. Dochází k poměrně vysokému materiálovému využití odpadů (55 %), rovněž podíl recyklace obalových odpadů na české straně je relativně na dobré úrovni (49 %)³. V regionech stále převažuje skládkování jako základní způsob odstranění odpadů (62 % komunálních odpadů je stále ukládáno na skládky). I když se situace v třídění odpadu zlepšuje, ve většině obcí chybí rozvinutý systém separovaného sběru a úpravy odpadů i moderní způsoby skládkování. Nebezpečí představují staré skládky odpadů obsahující i nebezpečné a toxické odpady, které byly v minulosti vybudovány bez technických opatření proti průsaku škodlivin do půdy a podzemních vod.

Dlouhodobě se snižuje intenzita zemědělské výroby a narůstá význam mimoprodukčních funkcí zemědělství. Zejména silně poklesla spotřeba pesticidů a minerálních hnojiv a snížily se atmosférické depozice (prašné a radioaktivní), což zčásti zmírnilo rizika kontaminace půd rizikovými prvky. Pozitivní vztah zemědělství k oblasti životního prostředí se projevuje zejména podporou agroenvironmentálních opatření (např. ekologické zemědělství, péče o krajinu) a výroby bioenergetických paliv a biomasy pro energetické použití.

Průmyslový charakter příhraniční oblasti, zejména její východní části, se projevuje vyšším výskytem průmyslových a dopravních rizik a vlivem mimořádných událostí. Velké provozní havárie (požáry, výbuchy, úniky nebezpečných látek atd.) představují přímá ohrožení velkého počtu obyvatel a životního prostředí s přeshraničním dosahem. Podobné následky mohou způsobit i přírodní katastrofy (zejména povodně nebo rozsáhlé požáry lesních porostů), které rovněž ve svém důsledku mají přeshraniční efekt. Neméně závažné riziko představuje transhraniční přeprava zboží (zejména kamionová a železniční doprava) a s ní spojená nebezpečí dopravních nehod a havárií zejména dopravních prostředků, převážejících nebezpečné látky.

Ve výše uvedených souvislostech pouze úzká provázanost (komunikační, informační, organizační a technická kompatibilita) orgánů krizového řízení a integrovaného záchranného

³ Zdroj: MŽP ČR

systému z obou stran hranice může omezit negativní působení všech mimořádných událostí v příhraničních oblastech.

Otázky týkající se bezpečnosti jsou upraveny mezinárodní smlouvou - Česká republika a Polská republika podepsaly 8. června 2000 smlouvu o spolupráci a vzájemné pomoci v případě katastrof, živelných pohrom a jiných neočekávaných událostí.

Neméně důležité je i moderní technické vybavení složek Integrovaného záchranného systému.

Regionální ekonomika se dlouhodobě vyznačuje vysokou energetickou náročností a nízkým podílem obnovitelných energetických zdrojů. Výroba a spotřeba energie má proto spolu s dopravou největší podíl na emisích znečišťujících ovzduší a významně ovlivňuje i ostatní složky životního prostředí. Na druhé straně má území předpoklady pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie (biomasa, energie slunečního záření, voda, vítr nebo geotermální energie), jejich využívání se ale rozvíjí pomalu. Kromě efektivnějšího využívání neobnovitelných zdrojů energie je třeba intenzivněji využívat obnovitelné zdroje, což bude mít pozitivní vliv na snižování zátěže životního prostředí a oslabování klimatických změn. Využívání obnovitelných zdrojů energií je jednou z cest naplňování závazků Kjótského protokolu.

Zvýšené požadavky na výstavbu dopravní infrastruktury, bytů i občanské vybavenosti na celém území jsou příčinou úbytku půdy. Nedořešeným problémem zůstává využití starých průmyslových areálů (brownfields) a již urbanizovaných oblastí, které by zabránily sílícímu tlaku na výstavbu a zábor ve volné krajině.

Výzkum a vývoj v oblasti zlepšení prevence a ochrany přírody má růstový potenciál, ale není dosud plně využíván. Velmi důležitým aspektem ochrany ŽP je environmentální vzdělávání, ekologická výchova a osvěta.

2.4 Dopravní dostupnost

Území česko-polské příhraniční oblasti nacházející se ve střední Evropě, je charakteristické poměrně hustým systémem komunikací s dopravními vazbami na Svobodný stát Sasko a Slovensko. Podporovaným územím prochází III. panevropský dopravní koridor. Kvalitní a kapacitní spojení umožní rozvoj příhraničního území a ovlivní jeho možnosti v budoucnu. V současné době však na komunikacích této sítě existují četná technická omezení pro volný pohyb osob a zboží v mezinárodní dopravě.

Parametry stávající silniční sítě v této příhraniční oblasti neodpovídají současným požadavkům kladeným na integraci a rozvoj území. Přes poměrně hustou silniční a železniční síť chybí některá dopravní spojení jejichž výstavbu komplikuje horský charakter příhraniční oblasti. Postupné zhoršování technického stavu dopravních sítí, především nižší třídy, v minulosti (vojvodské silnice, okresní a obecní silnice, na české straně silnice II. a III. třídy, místní komunikace, místní železniční tratě), omezuje rozvoj potenciálu v oblasti hospodářství a cestovního ruchu v podporovaném území.

2.4.1 Silniční doprava

Rychlý nárůst silniční dopravy v příhraničí vyžaduje podstatné investice a zlepšení infrastruktury. V současné době zde převažují místní komunikace a na mnoha místech je překročena jejich životnost a únosnost. Dopravně-technický stav neodpovídá současným podmínkám silničního provozu. Zanedbávána je modernizace a rozvoj místních komunikací. Neuspokojivý stav dopravní infrastruktury je bariérou a má nepříznivé dopady nejen na

kvalitu životního prostředí, ale omezuje i hospodářsko-sociální rozvoj území. Tento stav vyžaduje podstatné investice z veřejných zdrojů.

Skutečnost, že více než 60 % celkové mezinárodní dopravy se v česko-polské příhraniční oblasti uskutečňuje po silnicích, má negativní vliv na životní prostředí. Jedním z důsledků vstupu ČR a PR do EU je i výrazný nárůst dopravní zátěže, a to zejména u nákladní automobilové dopravy. Existuje potřeba výstavby obchvatů s cílem odstranit dopravní závady na intenzivně využívaných silnicích v obytné zástavbě. Charakteristickým znakem přeshraniční, zejména silniční nákladní dopravy na česko-polské hranici je koncentrace provozu pouze na několika hraničních přechodech (Český Těšín - Cieszyn, Bohumín - Chałupki a Náchod - Kudowa-Słone). Tyto tři přechody soustřeďují přibližně 2/3 přeshraničního provozu. Nezastupitelný význam mají regionální a místní přechody s vazbami na místní infrastrukturu. Přistoupení obou zemí k Schengenské smlouvě, kdy bude úplně zrušeno hraniční odbavování, umožní změnu funkčnosti stávajících objektů hraničních přechodů.

2.4.2 Železniční doprava

Poměrně hustá železniční síť se vyznačuje nízkými technickými parametry s mnoha neelektrifikovanými a jednokolejnými úseky. K největším problémům patří zanedbaný technický stav a zastaralé sdělovací a zabezpečovací zařízení. Současný stav zvyšuje riziko nehod a kolizí na křížení železničních tratí se silniční dopravou. Postupná modernizace železniční infrastruktury posílí význam železnice, zvýší bezpečnost,lepší dopravní dostupnost příhraničního území a podpoří regionální snahy o tvorbu společných integrovaných dopravních systémů s propojením všech forem veřejné dopravy.

2.4.3 Informační a komunikační technologie (ICT)

V celém česko-polském příhraničním území došlo v uplynulých letech k rozvoji ICT. Především mladá generace aktivně využívá všech výhod, které pokrok v oblasti moderních technologií přináší. Díky liberalizaci trhu ICT dochází k postupnému zlepšování dostupnosti související infrastruktury i služeb.

V periferních částech příhraniční oblasti jsou nadále nedostatečné základy infrastruktury pro rozvoj ICT. Je potřeba rozšířit dostupnost těchto moderních technologií všem skupinám obyvatelstva jako veřejnou službu, a tím zvýšit atraktivitu prostředí pro investice, práci a život obyvatel.

2.5 Silné - slabé stránky - příležitosti - ohrožení (dále SWOT analýza)

SILNÉ STRÁNKY

- **Dostupnost a životní prostředí**
- Ø hustá síť obslužných komunikací po obou stranách hranice
- Ø poptávka po využití moderních ICT technologií
- Ø různorodé přírodní bohatství (velký počet rezervací, chráněných území a lesů)
- Ø zlepšující se kvalita životního prostředí
- Ø pokles produkce odpadů
- Ø pokles spotřeby chemických produktů v zemědělství
- **Podnikatelské prostředí, cestovní ruch**
- Ø existence podpory přeshraniční spolupráce představitelů podnikatelské sféry
- Ø velké množství institucí terciárního vzdělávání
- Ø bohatství přírodních zdrojů
- Ø bohaté kulturní a historické dědictví
- Ø rozvoj specifických forem cestovního ruchu
- Ø atraktivní lázeňská a rekreační místa s bohatou tradicí
- Ø rozvinutý systém terciárního vzdělávání
- **Místní společenství**
- Ø rozvinutá meziinstitucionální spolupráce (veřejný sektor)
- Ø rozvoj informačních systémů veřejné správy pro řízení rizik
- Ø tradice společných sociálních, kulturních a volnočasových aktivit

SLABÉ STRÁNKY

- **Dostupnost a životní prostředí**
- Ø nedostatečná propustnost hranice pro vzájemnou obchodní výměnu
- Ø přetížení přeshraničních komunikací sezónní dopravou
- Ø nízká dopravní dostupnost periferních oblastí
- Ø nedostatečná přeshraniční propojenost komunikací
- Ø nevyhovující technický stav dopravních komunikací snižující bezpečnost dopravy
- Ø pomalý rozvoj integrovaných dopravních systémů a dopravy
- Ø nízký stupeň využívání sofistikovaných aplikací ICT
- Ø nízká dostupnost ICT vybraným skupinám obyvatelstva
- Ø nedostatečná prevence rizik, zejména živelních pohrom a technologických havárií
- Ø nízká bezpečnost železničních přejezdů
- Ø znečišťování vody z průmyslových a komunálních zdrojů
- Ø přetrvávající staré ekologické zátěže, lokálně významný výskyt devastovaných ploch
- Ø nadprůměrné emise hlavních znečišťujících látek
- Ø nedostatečná environmentální infrastruktura
- Ø nerozvinutý systém třídění odpadů
- Ø nedostatečné využívání obnovitelných zdrojů energie
- Ø snižování retenční schopnosti území
- **Podnikatelské prostředí a cestovní ruch**
- Ø pasivní migrace obyvatel v produktivním věku a vysoká nezaměstnanost
- Ø chybějící síť spolupráce mezi podnikatelskými subjekty včetně oblasti cestovního ruchu
- Ø nízký stupeň spolupráce vzdělávacích, výzkumných, vývojových a inovačních institucí s podnikatelskou sférou
- Ø nevhodná struktura učebních a studijních oborů (nedostatečná reflexe požadavků trhu práce, chybějící kvalifikovaná pracovní síla v technických oborech)

- Ø nedostatečná spolupráce institucí trhu práce s podnikatelskou sférou
- Ø málo rozvinutý systém poradenství pro podnikatelskou sféru
- Ø omezený přístup podnikatelských subjektů ke zdrojům financování
- Ø nízká kvalita a rozsah služeb cestovního ruchu
- Ø nedostatečné množství a nízká kvalita infrastruktury cestovního ruchu
- Ø nedostatečná celoroční nabídka produktů a služeb cestovního ruchu
- Ø špatný stav kulturních památek a kulturní infrastruktury
- Ø nedostatečná propagace atraktivit cestovního ruchu
- Ø nerozvinutý systém celoživotního učení
- Ø nízká jazyková vybavenost
- **Místní společenství**
- Ø záporný přirozený přírůstek obyvatelstva
- Ø strukturální a dlouhodobá nezaměstnanost
- Ø nedostatečná úroveň spolupráce v oblasti kultury a volnočasových aktivit

PŘÍLEŽITOSTI

- **Dostupnost a životní prostředí**
- Ø snížení nákladů na dopravu a zvýšení dopravní dostupnosti území
- Ø zlepšení technického stavu a výstavba nových regionálních/místních dopravních komunikací včetně obchvatů s cílem zvýšení propojenosti přeshraničního území
- Ø posílení retenční schopnosti území, rozvoj systému včasného varování
- Ø zavádění environmentálně šetrných technologií, včetně oblasti dopravy
- Ø využití přírodního a krajinného potenciálu (NP, CHKO, NATURA 2000)
- Ø snížení emisí v území
- Ø racionální hospodaření s vodou
- Ø efektivní nakládání s odpady
- Ø snížení nákladů a zlepšení přístupu k ICT
- Ø uzavřená společná smlouva mezi ČR a PR v oblasti integrovaných záchranných systémů a její postupná realizace
- **Podnikatelské prostředí a cestovní ruch**
- Ø podpora podnikatelského prostředí stimulující rozvoj MSP
- Ø posílení spolupráce mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnými, vývojovými a inovačními institucemi
- Ø stimulace inovačního potenciálu
- Ø diverzifikace místní ekonomiky
- Ø intenzifikace přeshraničních vazeb mezi podniky, společný postup na vnějších trzích
- Ø využití přírodního, historického a kulturního dědictví
- Ø rozvoj integrované nabídky produktů a služeb cestovního ruchu
- Ø rozvoj infrastruktury cestovního ruchu
- Ø vytvoření nových pracovních příležitostí v důsledku rozvoje cestovního ruchu
- Ø přizpůsobení vzdělávání trhu práce
- Ø rozvoj celoživotního učení, včetně posílení jazykových schopností
- Ø rozvoj přeshraniční spolupráce institucí trhu práce s cílem zlepšit využití lidských zdrojů
- **Místní společenství**
- Ø využití příležitostí, které přináší rozvoj znalostní společnosti
- Ø rozvoj občanské společnosti podporou přeshraniční spolupráce
- Ø vysoký stupeň urbanizace východní části regionu
- Ø obnova místních tradic

OHROŽENÍ

- **Dostupnost a životní prostředí**
- Ø zhoršující se kvalita komunikací a dopravní dostupnosti území
- Ø přetrvávající nízký stupeň využití odpadů
- Ø pokles biodiverzity
- Ø nárůst zatížení životního prostředí (např. růst automobilové dopravy)
- Ø zhoršení kvality technické infrastruktury
- Ø nárůst výskytu environmentálních a technologických rizik jako důsledek zásahů člověka do prostředí a krajiny (např. povodně)
- Ø ztráta atraktivity příhraniční oblasti pro obyvatele i podnikatele
- **Podnikatelské prostředí a cestovní ruch**
- Ø pokles veřejných i soukromých investic v regionu
- Ø nedostatečné uplatnění modernizačních trendů v ekonomice (rozvoj progresivních oborů)
- Ø devastace kulturně-historického dědictví
- Ø nedostatečné propojení vzdělávacích oborů s potřebami trhu práce
- **Místní společenství**
- Ø přetrvávající jazykové bariéry
- Ø rostoucí rivalita subjektů v oblasti cestovního ruchu
- Ø ztráta pracovních příležitostí
- Ø dlouhodobá nezaměstnanost
- Ø rozšíření sociálně-patologických jevů
- Ø prohloubení sociální marginalizace ohrožených skupin obyvatelstva (včetně etnických menšin)
- Ø pokračující odchod vzdělaného a mladšího obyvatelstva z česko-polského příhraničí
- Ø další pokles počtu obyvatel

2.6 Vyhodnocení realizace Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česká republika – Polsko v letech 2004-2006

Cílem Iniciativy Společenství INTERREG IIIA ČR – Polsko je podporovat přeshraniční spolupráci obyvatel a institucí ze sousedících regionů. Program se setkal v česko-polském pohraničí s velkým zájmem. Počet žadatelů a zejména nárokové spolufinancování z ERDF více jak dvojnásobně převyšovalo alokaci na rozdělení v rámci programu (viz. *Příloha 1 – tabulka 10*). Celkem bylo podáno 356 projektů, které procházely formální kontrolou a kontrolou přijatelnosti ve Společném technickém sekretariátu v Olomouci a dalším hodnocením ze strany příslušných regionálních institucí. Na zasedáních Řídícího výboru bylo předloženo 299 projektů, ze kterých bylo doporučeno ke spolufinancování z ERDF celkem 176 projektů (viz *Příloha 1 - tabulka 11*). Tyto údaje se nevztahují na Fond mikroprojektů, který byl realizován příslušnými euroregiony na obou stranách hranice v rámci opatření 2.2.

Z hlediska stupně spolupráce mezi žadatelem a partnerem bylo přijato 65 společných projektů (z toho 54 schválených), 49 zrcadlových projektů (z toho 38 schválených) a 185 individuálních projektů (z toho 84 schválených). Jednoznačně největší úspěšnost vykazovaly společné projekty, které byly úspěšné téměř z 80% (viz. *Příloha 1 – graf 1*).

Mezi žadateli byl největší zájem o Prioritu 1 zaměřenou na rozvoj místní infrastruktury přeshraničního charakteru, tzn. že i nadále je problém nedostatečné infrastruktury v česko-polské příhraniční oblasti vnímán jako strategický pro její rozvoj. Prostřednictvím Opatření 1.1 (Podpora infrastruktury přeshraničního významu) přispívají podpořené projekty především k budování dopravní infrastruktury – modernizace příhraničních silnic, regionálních dopravních terminálů apod. V Opatření 1.2 (Infrastruktura zaměřená na ochranu životního prostředí a na prevenci povodní) převládají projekty zaměřené na prevenci záplav a revitalizaci hraničních řek. Největší zájem byl o Opatření 1.3 (Zajištění infrastruktury na podporu cestovního ruchu), jehož prostřednictvím je podpořena především realizace infrastruktury cestovního ruchu, modernizace podnikatelských zařízení apod.

Velký zájem o projekty z oblasti infrastruktury přeshraničního charakteru a ochrany životního prostředí včetně předcházení rizik opodstatňuje přijetí strategie OPPS ČR-PR (Prioritní osa I a II).

Na začátku programu INTERREG IIIA byl v Prioritě 2 zaznamenán menší zájem oproti Prioritě 1, přesto předložili žadatelé v jejím rámci dostatek kvalitních projektů zaměřených především na realizaci propagačních aktivit, služby cestovního ruchu a produkty v Opatření 2.1 (Rozvoj cestovního ruchu) a na budování partnerství mezi institucemi a výměnu studentů v Opatření 2.3 (Rozvoj a podpora přeshraničních organizačních struktur a sítí). Větší aktivita a podpora projektů v prioritě 2 byla dle aktuální potřeby prováděna s ohledem na větší časovou náročnost přípravy tohoto typu projektů a vytváření partnerství – tj. v rámci informačních seminářů byla cíleně propagována především Opatření 2.1 a 2.3, byly představovány vhodné typy a příklady projektů a byla podporována partnerská spolupráce formou zprostředkování těchto vazeb prostřednictvím JTS a regionálních institucí po obou stranách hranice. O Fond mikroprojektů - Opatření 2.2 – Podpora iniciativ místních společenství je v polsko českém pohraničí tradiční zájem navazující na zkušenosti z Phare CBC.

Z důvodu ověřené potřeby je i v novém období podporována spolupráce institucí a lidí na obou stranách hranice v rámci Priority III. (Podpora spolupráce místních společenství).

Řízení a administrace programu vyžadovala od začátku intenzivní a úzkou spolupráci a komunikaci mezi jednotlivými zapojenými subjekty – ŘO, NO, JTS, maršálkovskými úřady, regionálními kontaktními místy, Sekretariáty regionálních rad, zprostředkujícími subjekty II i euroregiony. Jako nezbytné se ukázalo plánování procesů s časovým předstihem. Tyto poznatky a spolupráce by měly být v novém období rozvíjeny a využity.

Průběžné organizování informačních seminářů pro žadatele na obou stranách hranice mělo za důsledek zlepšující se kvalitu předkládaných žádostí. Velká část informačních seminářů byla pořádána ve vzájemné spolupráci subjektů, především JTS se Sekretariáty Regionálních rad a Regionálními kontaktními místy. Takto koncipované semináře byly přínosné pro žadatele i vzájemnou spolupráci a výměnu informací a bylo by vhodné v nich pokračovat i v novém programu. Součástí seminářů byly ukázky příkladů úspěšných žadatelů na české a polské straně, tím docházelo k povzbuzení potenciálních žadatelů k navazování nových partnerských vazeb. Tyto vazby jsou plně využity také při zpracovávání projektových námětů v programovacím období 2007 – 2013, kde povinně platí princip vedoucího partnera.

Velký důraz by měl být kladen na pracovní semináře, burzy partnerů a aktivity mající za cíl vygenerování většího počtu kvalitních projektů v důsledku individuálních konzultací s potenciálními žadateli. Na začátku implementace iniciativy INTERREG IIIA byla s ohledem na nedostatečné zkušenosti žadatelů věnována větší pozornost na zvyšování úrovně přeshraniční spolupráce. Úměrně s nárůstem počtu informačních a propagačních aktivit se prohloubilo povědomí o přeshraniční spolupráci. Na základě vzájemné výměny zkušeností mezi zapojenými institucemi v rámci pracovních seminářů a jiných kontaktů bylo ověřeno, že úspěšnost žadatelů, kteří konzultovali své žádosti před registrací v JTS, byla výrazně vyšší.

Ověřily se také příležitostné konzultace se žadateli ohledně přeshraničního dopadu ze strany JTS. S ohledem na princip vedoucího partnera v novém období se doporučuje takové konzultace provádět na pravidelné bázi. V souvislosti s tím je také vhodné posílit spolupráci českých i polských subjektů, které poskytují konzultace.

Velmi dobře se v programu ověřil systém, kdy při hodnocení přeshraničního dopadu projektů spolupracovali vždy regionální odborníci z Polska (ČR) a čeští (polští) pracovníci JTS. Tento systém spolupráce při hodnocení je zachován a doplněn o třetí subjekt-regionálního odborníka z druhé země, než je předkladatel projektu.

JTS ve spolupráci s RPK i S-RR zprostředkoval žadatelům kontakty ohledně vyhledávání partnerů (na Internetu, seminářích apod.). V novém období by tato podpora měla pokračovat.

Důležitým médiem pro zveřejňování základních programových dokumentů a aktuálních informací pro žadatele byly domovské dvojjazyčné internetové stránky www.interreg3a.cz.

Shrnutí hlavních zkušeností při realizaci programu

Proces administrace projektů úspěšně ukončen navzdory velkému počtu předložených projektů.

Dobré kontakty a úzká spolupráce mezi všemi institucemi zapojenými do programu (včetně velmi dobré spolupráce s experty hodnotícími žádosti).

Pokračování v tradici i nová aktivace polsko-české přeshraniční spolupráce, odstraňování překážek v pohraničí a i jeho společensko-ekonomický rozvoj.

3. CÍLE A STRATEGIE PROGRAMU

3.1 Stanovení cílů a strategie

3.1.1 Východiska pro formování strategie

Formování strategie rozvoje česko-polského příhraničí vychází ze zjištění provedené socioekonomické analýzy a odráží výsledky SWOT analýzy. V podporovaném území přetrvávají bariéry, které zpomalují socioekonomickou přeměnu regionu, omezují využívání místního potenciálu a snižují atraktivitu regionu pro zahraniční investory a návštěvníky. Rozvojová strategie česko-polské příhraniční oblasti je zaměřena na odstranění existujících bariér, které oslabují konkurenceschopnost příhraničí a brání integraci území z hlediska ekonomického i sociálního. Je zacílena na zvýšení jeho atraktivity pro místní i vnější investory, pro obyvatele i návštěvníky. Druhým hlediskem, které vstupuje do formování strategie je využití příležitostí vyplývajících ze zapojení podporovaného území do evropské ekonomiky a prohlubování evropské integrace.

Konkurenceschopnost česko-polského příhraničí a schopnost dosáhnout udržitelného růstu je dosažitelná kombinací vnitřních a vnějších faktorů, tj. schopnosti eliminovat vnitřní bariéry a slabá místa a efektivně využít příležitostí vyplývajících ze zapojení podporovaného území do EU.

Faktory konkurenceschopnosti česko-polského příhraničí jsou:

a) Atraktivní prostředí;

- posilování dostupnosti území, rozvoj dopravních a komunikačních spojení a napojení nezbytných pro plnohodnotné zapojení území do jednotné evropské ekonomiky,
- ochrana a zlepšování životní prostředí, péče a využívání krajinného potenciálu, prevence a řešení rizik pro udržení či zlepšení kvality života místního obyvatelstva, zachování atraktivit pro rozvoj udržitelných forem cestovního ruchu a splnění závazků v oblasti ochrany klimatu,
- rozvoj nezbytné environmentální infrastruktury,
- řešení vnitřních problémů urbanizovaných prostorů, podpora udržitelného rozvoje venkovských oblastí (rozšiřování spektra ekonomických aktivit) zlepšující atraktivitu území pro obyvatele i návštěvníky.

b) Konkurenceschopná ekonomika;

- otevřené a stimulační podnikatelské prostředí (bez bariér přeshraničního obchodu, nabízející sofistikované poradenské služby místním podnikatelům o podnikatelských příležitostech),
- integrovaná ekonomika (rozvinuté podnikatelské přeshraniční vztahy, sítě inovačně orientovaných společností),
- moderní systém výzkumu a vývoje a inovačních aktivit, jehož výstupy jsou využívány v podnikatelské sféře (přeshraniční vazby mezi výzkumnými a vysokoškolskými institucemi, inovačními centry a podniky),
- uplatnění progresivních technologií a moderních forem řízení pro růst produktivity.

Výše uvedené faktory se projeví v růstu produktivity práce a dalších výrobních faktorů, v posílení výroby s vyšší přidanou hodnotou, v posílení konkurenceschopnosti podniků na

vnitřních i vnějších trzích a v přechodu na znalostní ekonomiku, posílení udržitelných forem cestovního ruchu.

c) Otevřená, flexibilní a soudržná společenství;

- inkluzivní a pružný trh práce s kvalifikovanou, flexibilní a zdravou pracovní silou, který jen schopen využívat příležitostí vytvářených v integrované Evropě,
- společenství, která pružně a soustavně zvyšuje svůj vzdělanostní potenciál (celoživotní učení) přizpůsobený potřebám moderní ekonomiky,
- společenství, která usilují o prevenci vnitřních problémů a rizik a dokáží je aktivně řešit, která garantují rovnost příležitostí (zabraňuje sociálnímu vyloučení),
- společenství, která podporují přeshraniční vzájemnost a dlouhodobou spolupráci v sociální, zdravotní a kulturní oblasti,
- společenství, která sdílejí zkušeností se správou veřejných záležitostí a koordinují aktivity při zajišťování veřejných služeb a infrastruktury v česko-polském příhraničí.

Důraz je proto kladen na rozvoj podnikatelského prostředí (podpora navazování spolupráce mezi výzkumnými a vývojovými institucemi a podnikatelskými subjekty, posilování inovačního potenciálu), rozvoj cestovního ruchu (atraktivit cestovního ruchu, podpora jejich propagace, zlepšení nabídky produktů cestovního ruchu), na podporu vzdělávání a celoživotního učení a přeshraniční spolupráci mezi místními komunitami a institucemi na obou stranách hranice (tvoření nových sítí a struktur) a na snižování migrace obyvatelstva z příhraničního území podporováním procesů vytvářejících nové pracovní příležitosti a v neposlední řadě na posílení dostupnosti území a zlepšení kvality životního prostředí.

Navržená strategie je vytvářena v souladu s požadavky národních politik a politik Společenství, respektuje následující horizontální témata: udržitelný rozvoj, rovnost příležitostí a přeshraniční spolupráci a partnerství.

Princip **udržitelného rozvoje** zajišťuje naplňování potřeb současné generace, aniž by ohrozil možnosti naplňování potřeb generací příštích. V podmínkách podporovaného území se jedná o vyrovnaný a konzistentní vývoj ekonomických, sociálních i environmentálních aspektů rozvoje po obou stranách hranice, který představuje hodnotové východisko pro zaměření priorit i vlastní poskytování pomoci. V ekonomické oblasti Program zdůrazňuje podporu rozvoje progresivně zaměřených odvětví a posílení inovačního potenciálu, v sociální oblasti se zaměřuje na vyvážený rozvoj společnosti, především na zastoupení všech složek obyvatelstva v politickém a společenském životě.

Výsledky procedury posuzování vlivů na ŽP (SEA)⁴ prokazují, že ani environmentální dimenze rozvoje není v dokumentu podceňena a jednotlivé oblasti podpory jsou v převážné většině v souladu s referenčními cíli ochrany životního prostředí (environmentálně příznivé využívání přírodních zdrojů a krajinného potenciálu, zlepšování kvality životního prostředí, ochrana biodiversity, předcházení rizik, atd.). Podmínkou uvedeného hodnocení je kvalitně a kvalifikovaně provedený výběr projektů při implementaci Programu.

Další zásadou, která se stala hodnotovým východiskem pro formování strategie, je **rovnost příležitostí**, včetně rovnosti žen a mužů. Program také respektuje potřeby postižených osob a členů etnických menšin. I když operační program má bezprostředně pouze omezený dopad na situaci v oblasti rovných příležitostí v podporovaném území, přesto aktivity, které jsou jeho

⁴ Viz. příloha č. 3

prostřednictvím podporovány, přispívají, ve vazbě na pomoc poskytovanou prostřednictvím dalších nástrojů, k naplňování cílů evropských i národních strategií v této oblasti.

Poslední zásadou, která vyplývá z charakteru dokumentu a je obsažena ve všech formách poskytované pomoci, je přeshraniční **spolupráce** a partnerství.

OPPS ČR-PR respektuje základní rozvojové strategie zpracované na národní a regionální úrovni na české i polské straně a Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost (dále SOZS).

Program bude při své realizaci respektovat strategický přístup ke strukturálním fondům a jeho řízení přispěje k realizaci klíčových projektů.

Na základě těchto zjištění formulujeme tento globální cíl:

Podpora socio-ekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel.

Další rozvoj česko-polského příhraničí a možnost využití příležitostí vyplývajících z jeho zeměpisné polohy ve středu Evropy je podmíněn zlepšením dopravní dostupnosti tohoto území, prostřednictvím rozvoje a modernizace stávající infrastruktury přeshraničního významu. Přes postupné zlepšování v česko-polské příhraniční oblasti není stav této infrastruktury uspokojující.

Důležitá je modernizace a další výstavba přeshraničních dopravních propojení. S ohledem na přírodní podmínky území je také nezbytné zlepšit dostupnost odlehlých horských a těžce dostupných oblastí. Rozvinutá infrastruktura zlepšuje dostupnost území pro potenciální investory a je také významným faktorem ovlivňujícím rozvoj podniků. Umožňuje větší využití kulturního a přírodního potenciálu příhraničního území. Dále přispívá k rozvoji cestovního ruchu a jeho zintenzivnění, zlepšení atraktivity území v oblasti cestovního ruchu a hospodářství a zlepšení životních podmínek jeho obyvatel. Je pravděpodobné, želepší mobilitu obyvatel česko-polského pohraničí. Projekty realizované v oblasti dopravní infrastruktury usnadní užší propojení česko-polských příhraničních území,lepší jejich dostupnost a zároveň podpoří rozvoj růstového potenciálu.

Česko-polské příhraničí je bezesporu atraktivní díky svému přírodnímu a krajinnému bohatství. Zlepšení a ochrana životního prostředí je však v tomto příhraničním území nezbytná. Obnova hodnot tohoto bohatství je podstatná nejen pro zlepšení kvality života obyvatel žijících na tomto území ale rozhoduje také o jeho atraktivitě. Kvalitní stav životního prostředí (přírody a krajiny) je také podmínkou pro realizaci některých hospodářských aktivit, umístění investic a zároveň přispívá k dalšímu rozvoji cestovního ruchu. V souladu s tím se předpokládá podpora aktivit spojená se zlepšením dostupnosti a efektivnosti environmentální infrastruktury a akcí zaměřených na ochranu přírodního bohatství. Důležitou oblastí pro poskytování podpory v rámci Programu, mj. především pro zajištění odpovídajících životních podmínek obyvatel příhraničí, je zabraňování objevujících se ohrožení a minimalizace rizik. Další rozvoj a zdokonalování spolupráce záchranných služeb je nezbytný pro zajištění příslušné bezpečnosti na území česko-polského příhraničí.

Na základě výše uvedených zjištění formulujeme prioritní osu:

Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik

Ekonomika tohoto území prošla zásadní restrukturalizací průmyslu a sociální proměnou společnosti. Ekonomický potenciál česko-polského příhraničního území disponuje velkými rozvojovými možnostmi, které jsou podpořeny rozvojem moderních odvětví.

Podpora podnikatelského prostředí zaměřená na vytváření podmínek pro rozvoj drobných, malých a středních podniků přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti tohoto území, ovlivňuje jeho atraktivitu a především v sektoru služeb umožní další nárůst zaměstnanosti.

Rozvoj MSP tak přispívá k tvorbě nových pracovních míst a zároveň zmírňuje problémy na trhu práce v příhraniční oblasti.

Cestovní ruch tradičně zaujímá významné místo v ekonomice podporované oblasti, s ohledem na mnohaleté tradice tohoto území, přírodní podmínky a také jeho zeměpisnou polohu. Cestovní ruch je zejména pro česko-polskou příhraniční oblast významným faktorem stimulujícím hospodářský rozvoj a přispívá ke zlepšení jeho rozvojových příležitostí.

Vytváření sítě přeshraničních vazeb (sítí spolupráce) v různých sektorech ekonomiky a také mezi podniky a výzkumnými institucemi přispívá k hospodářskému rozvoji tohoto území a zlepšuje jeho lokalizační atraktivitu.

Na základě výše uvedených zjištění formulujeme prioritní osu:

Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

Společnosti žijící v česko-polském příhraničním území jsou spojeny kulturními a historickými vazbami. I přes stávající rozvoj spolupráce v tomto území, kterou aktivizují euroregiony, je nadále důležité odbourávání kulturních, psychologických nebo jazykových bariér.

Důležitá je tvorba nových vazeb podporováním přeshraniční spolupráce mezi různými subjekty, jejichž důsledkem je další integrace. Tyto aktivity přispívají k posílení pocitu identity obyvatel území, vzájemnému pochopení a překonávání stále existujících bariér.

Rozvoj spolupráce na mnoha úrovních, včetně kulturní spolupráce, umožňuje rozšířit vědomosti o regionu, mj. jeho kulturní diferencovanosti, jazykových, ekonomických odlišnostech, což přispívá k užším vazbám mezi společnostmi na obou stranách hranice a povede k jejich další integraci. Zintenzívnění spolupráce přispívá i k řešení společných problémů. Důležitá je rovněž spolupráce veřejných institucí, především územních samospráv, při poskytování veřejných služeb a rozvoji území jakož i šíření dobrých zkušeností.

Nezastupitelným nástrojem, který stimuluje zapojení místních aktérů a posiluje tak místní zodpovědnost za rozvoj území má tzv. Fond mikroprojektů, tj. nejmenších projektů v Programu, které jsou realizovány v rámci podporovaného území a s využitím struktur jednotlivých euroregionů.

V souladu s realizovanými aktivitami v příhraničním území je důležité podporovat trvalou spolupráci subjektů poskytujících služby ve veřejném zájmu a také zlepšit již stávající spolupráci pro účely realizace mj. společných programů a postupů.

Na základě výše uvedených zjištění formulujeme prioritní osu:

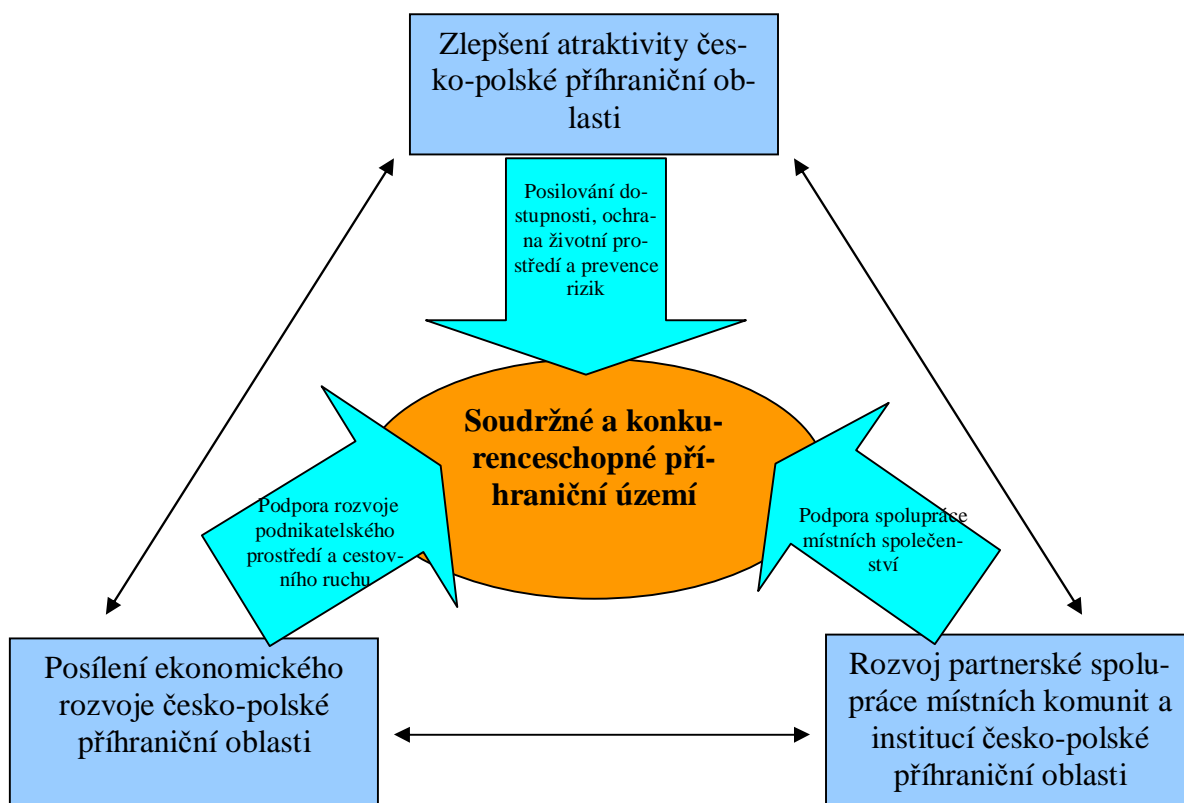
Podpora spolupráce místních společenství

Získání a využití prostředků Společenství v rámci Programu je podmíněno vytvořením a udržením konzultačních a informačně-poradenských institucí a také subjektů zapojených do hodnocení, certifikace, kontroly, monitoringu a finančních toků týkajících se projektů. Kvalitní realizace Programu vyžaduje realizaci aktivit pro přípravu příslušného řídicího a implementačního systému. Zároveň je nezbytná pomoc pro instituce zodpovědné za průběh těchto postupů prostřednictvím technické podpory. Dále je nezbytné zajištění efektivního systému v oblasti propagace a informovanosti týkajících se Programu.

Podpora poskytována v rámci prioritní osy Technická pomoc (dále TA) přispívá k dosažení jednotlivých cílů prioritních os Programu. Realizace projektů v rámci této prioritní osy posiluje absorpční potenciál a ovlivňuje efektivnější využití prostředků ERDF.

Na základě výše uvedených zjištění formulujeme prioritní osu:

Technická pomoc

3.2 Popis prioritních os

3.2.1 Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik

Hlavní cíl prioritní osy:

Hlavní cíl **Zlepšení atraktivity česko-polské příhraniční oblasti** konkretizuje globální cíl především z hlediska možnosti rozvoje fyzických aspektů česko-polské příhraniční oblasti. Lepší dostupnost a vysoká kvalita životního prostředí jsou základním předpokladem rozvoje ekonomických a sociálních aktivit. Přispívají ke zvýšení atraktivity příhraničního území pro jeho obyvatele, zahraniční a tuzemské investory a návštěvníky. Posilování přeshraničních komunikačních vazeb přispívá k rozvoji ekonomických a sociálních vazeb příhraničních oblastí a k budování soudržného území.

Specifické cíle prioritní osy:

Zlepšení stavu infrastruktury a dopravní obslužnosti v česko-polské příhraniční oblasti.

Zlepšení stavu a kvality životního prostředí v česko-polské příhraniční oblasti.

Zlepšení bezpečnosti v česko-polské příhraniční oblasti.

Problematika obsažená v prioritní ose **Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik** s ohledem na svůj charakter přímo či nepřímo ovlivňuje a podmiňuje ostatní prioritní osy Programu. Je provázána s prioritní osou **Podpora rozvoje podnikatelského prostředí** v oblasti zavádění obnovitelných zdrojů energií, odstraňování průmyslových znečištění a starých ekologických zátěží. Úsilí je zaměřeno na prevenci ochrany životního prostředí předcházením environmentálních a technologických rizik. Podporuje rozvoj a praktické uplatnění inovací a šetrných technologií. Ve vazbě na **cestovní ruch** reaguje na úsilí o vyvážené využívání přírodního potenciálu a krajiny (např. chráněná území).

Vazba na SWOT analýzu:

Schopnost přitáhnout investice, návštěvníky, být atraktivní pro místní podnikatele i obyvatele úzce souvisí s dostupností území a kvalitou životního prostředí. Dle zjištění SWOT v území nejsou nadále dostatečné kvalitní a kapacitní místní přeshraniční a příhraniční spojení a napojení, vyšší dopravní náklady spojené s přepravou zboží i osob (časová dostupnost) zabraňují většímu rozvinutí místního ekonomického potenciálu. V území nalezneme ojedinělé příklady přírodních atraktivit, které jsou chráněny z hlediska národního i evropského. Na druhé straně průmyslové oblasti s poškozeným životním prostředím vyžadují společný přístup k řešení starých i nových zátěží. Komplikovanost podporovaného území vyplývající z odlišné charakteristiky jednotlivých oblastí (reliéf, ekonomická specializace) vyžaduje kombinaci širokého spektra environmentálně zaměřených aktivit, které umožní rozvíjet ekonomické aktivity udržitelným způsobem (včetně udržitelných forem cestovního ruchu) a zároveň zachovávají či zvýší kvalitu života místního obyvatelstva.

S ohledem na potřeby a možnosti území a na charakter projektů předkládaných v rámci této prioritní osy, tzn. finančně náročnějších investičních projektů, je na tuto prioritní osu vyčleněno celkem 32% alokace Programu.

Popis

V rámci prioritní osy je podpora poskytována aktivitám zaměřeným na modernizaci a rozvoj infrastruktury celé příhraniční oblasti.

Podpora je zaměřena na projekty přeshraničního charakteru, jejichž cílem je posílení dopravní dostupnosti příhraničního území modernizací a rozvojem dopravní infrastruktury regionálního a místního významu a usnadňováním a zlepšováním přístupu ke stávajícím dopravním sítím.

Podpořeny jsou rovněž projekty spojené s rekonstrukcí a modernizací místních komunikací⁵ (doplňujících stávající silniční síť). S ohledem na přírodní podmínky území je také nezbytné zlepšit dostupnost odlehlých horských a těžce dostupných oblastí. Podpora je poskytnuta i projektům zaměřeným na zlepšení technického stavu a bezpečnosti.

Podporovány jsou projekty spojené s modernizací železniční infrastruktury, jejichž cílem je zlepšit bezpečnost, především modernizací železničních přejezdů, a také projekty týkající se modernizace památkové železniční infrastruktury a zvyšování dopravní dostupnosti oblastí pro rozvoj cestovního ruchu.

Dále jsou podporovány projekty zlepšující přístup k dopravní síti a jiným poskytovaným dopravním službám (včetně telekomunikačních) a také přizpůsobující stávající technickou infrastrukturu na obou stranách hranice, s cílem její integrace a zajištění soudržnosti s řešeními uplatňovanými na druhé straně hranice. Dobře rozvinutá dopravní infrastruktura je důležitá rovněž z hlediska propagování cestovního ruchu v příhraničním území.

V rámci prioritní osy jsou podporovány projekty přispívající ke zlepšení stavu dopravní obslužnosti nebo zaměřené na výstavbu integrovaných dopravních systémů, což podporuje rozvoj cestovního ruchu a zjednodušuje dojíždění obyvatel do zaměstnání.

V této prioritní ose je také možné spolufinancovat projekty zaměřené na přípravu strategií a dokumentace k realizaci společných aktivit.

Tato aktivita zvýší dopravní dostupnost příhraničního území,lepší mobilitu obyvatel, což v důsledku takélepší situaci na místních trzích práce. V důsledku realizovaných aktivit dochází ke zlepšení sociální a ekonomické situace příhraničního území a k ožívování jeho rozvoje.

Společně se vstupem obou zemí do Schengenského prostoru, se změnil funkce hraničních přechodů. V souladu s tím je v rámci prioritní osy podpora poskytována projektům spojeným s adaptací hraniční infrastruktury pro nové potřeby a projektům zaměřeným na usnadnění volného pohybu osob a zboží.

Intervence v oblasti infrastrukturálních investic jsou realizovány s úctou k přírodnímu prostředí a kulturnímu dědictví regionu.

Životní prostředí je významným bohatstvím tohoto území a zajištění jeho příslušné ochrany je velmi důležitým faktorem pro většinu socioekonomických aktivit, především pro rozvoj cestovního ruchu. Podporu v rámci této prioritní osy získávají projekty přeshraničního charakteru v oblasti rozvoje a modernizace infrastruktury týkající se životního prostředí, včetně aktivit spojených s monitorováním a reagováním na rizika vztahující se k životnímu prostředí.

⁵ V PR také včetně silnic ve správě Státních lesů.

Přes postupné zlepšování stavu této infrastruktury vyžaduje uvedená oblast další podporu příslušných aktivit. Finančně jsou podpořeny především projekty přeshraničního charakteru zejména v oblasti racionálního hospodaření s odpady (včetně jejich recyklace), zásobování vodou, čištění odpadních vod, zajištění odpovídající kvality ovzduší a využití obnovitelných zdrojů energie. Stejně důležité je podporovat aktivity týkající se budování systémů společné protipovodňové ochrany, omezování znečišťování ovzduší dálkově přenášeného mimo podporované území a snížení spotřeby původních neobnovitelných zdrojů elektrické a tepelné energie.

Zachování hodnotné krajiny a péče o přírodu je pro udržení atraktivity příhraničního území nezbytné. V souladu s tím jsou podporovány projekty, umožňující především zachování biodiverzity tohoto území, podporování vodních ekosystémů, retenčních vodních systémů a aktivity zaměřené na prevenci výskytu ekologických škod. Důležitou podporovanou oblastí je revitalizace lokálního významu včetně rekultivace. Podporu získávají také projekty v oblasti zajištění ekologické stability příhraničního území (včetně ochrany půdy a ovzduší).

Respektovány jsou oblasti ekologické soustavy NATURA 2000, které se nacházejí v příhraničním území. Projekty realizované v rámci prioritní osy musí být charakteristické pozitivním nebo neutrálním vlivem na tyto oblasti.

Cílem projektů realizovaných v rámci této prioritní osy je zabraňovat a předcházet nejen environmentálním, ale i technologickým rizikům. Propagovány jsou aktivity umožňující monitorování a reagování na environmentální rizika. V rámci Programu může být podpora poskytnuta na odstraňování následků katastrof a jejich prevenci, ochranu před živelnými katastrofami, likvidaci ekologických škod.

Na území česko-polské příhraniční oblasti, je podpora v rámci Programu poskytována na spolupráci záchranných služeb na obou stranách hranice. Podporovány jsou projekty záchranných služeb a dalších institucí zaměřených na předcházení rizikům a případy výskytu krizových situací. Tato spolupráce je nezbytná mj. pro zlepšení bezpečnosti na komunikacích i v horách. a také předcházení rizikům, které mohou ovlivňovat životní prostředí. Podporováno je vytvoření integrovaného záchranného systému v příhraničním území.

Rozvíjeno je také environmentální vzdělávání a osvěta. Projekty v oblasti prevence environmentálních a technologických rizik a prevence škod realizované v rámci Programu umožňují zlepšit životní podmínky obyvatel a zvýšit atraktivitu území pro investory a návštěvníky.

V rámci této prioritní osy je podpora poskytnuta také projektům spojeným s využíváním a používáním ICT pro realizaci cílů prioritní osy.

Komentář Ex ante

Tato priorita bezprostředně odkazuje na směry obecných zásad uvedených ve SOZS - *Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující.*

Hodnotitelský tým ex-ante (dále HT) se domnívá, že priorita dostatečným způsobem reflektuje specifika česko-polského příhraničního regionu a dosažený stupeň socioekonomického rozvoje. Provázání dostupnosti (dopravní, resp. ICT) s ochranou a zlepšováním životního prostředí, která obsahuje i oblast environmentální infrastruktury a prevenci rizik, umožňuje soustředit podporu i na zmírňování, resp. odstraňování negativního vlivu dopravy na životní prostředí a prosazování environmentálně šetrných technologií.

Oblast podpory

1.1 Posilování dostupnosti

Rozpracovává specifický cíl **Zlepšení stavu infrastruktury a dopravní obslužnosti v česko-polské příhraniční oblasti.**

- modernizace a rozvoj dopravní infrastruktury lokálního a regionálního významu v příhraničí (např. silnice, modernizace železniční infrastruktury s cílem zlepšit bezpečnost nebo zvětšit dopravní dostupnost území, adaptace hraniční infrastruktury pro nové účely, parkoviště s významem pro cestovní ruch)
- zlepšování dopravní obslužnosti příhraniční oblasti, budování integrovaných dopravních systémů (veřejná doprava apod.)
- rozvoj informačních a komunikačních technologií

1.2 Ochrana životního prostředí

Rozpracovává specifický cíl **Zlepšení stavu a kvality životního prostředí v česko-polské příhraniční oblasti.**

- podpora rozvoje a modernizace environmentální infrastruktury (zásobování vodou včetně stanic úpravy vody, vodovodních sítí; ČOV a kanalizace; nakládání s odpady; zásobování energiemi a podpora využívání obnovitelných zdrojů energií)
- péče o přírodu a krajinu (např. biodiverzita, revitalizace lokálního významu, trvalá péče a prevence ekologických škod, zlepšení stavu ovzduší, vodní ekosystémy, retence vody v území, ekologická stabilita)

1.3 Prevence rizik

Rozpracovává specifický cíl **Zlepšení bezpečnosti v česko-polské příhraniční oblasti.**

- podpora rozvoje záchranných služeb, předcházení environmentálním a technologickým rizikům, podpora aktivit spojených s monitoringem a řešením rizik životního prostředí (např. prevence, živly, povodně, prevence ekologických škod, environmentální vzdělávání, výzkum a výchova) a výměna zkušeností

Příklady vhodných žadatelů:

- **Územní samosprávné celky na všech úrovních** (v PL - vojvodství, okresy, v ČR - kraje, obce a jejich sdružení nebo svazky)
- **Organizace zřizované nebo založené státem, kraji/vojvodstvími či obcemi** za účelem poskytování veřejných služeb
- **Nestátní neziskové organizace (dále NGO)**
- **Hospodářské komory**
- **Vysoké školy, jiné vzdělávací a výzkumné instituce**
- **Jiné subjekty neziskového charakteru** (např. kulturní, vzdělávací a církevní instituce)
- **Euroregiony**

Žadatel může pocházet z oblasti mimo podporované území česko-polského příhraničí, má-li oprávnění v podporovaném území působit.

U projektů předkládaných v rámci prioritní osy bude respektován princip zamezení konfliktu zájmu na úrovni organizačního útvaru implementujícího subjektu. Tj. organizační útvary jednotlivých subjektů, které se podílejí přímo na implementaci programu (na funkcích řídicích, kontrolních aj.) nebudou předkládat a realizovat vlastní projekty. Člen MV se neúčastní hlasování o projektu předkládaném subjektem, který zastupuje v Monitorovacím výboru.

Číselné kódy intervencí dle Prováděcí nařízení⁶:

Informační společnost

- 11 Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obsah, atd.)

Doprava

- 16 Železnice
- 23 Regionální/místní komunikace
- 25 Městská doprava
- 26 Multimodální doprava
- 28 Intelligent Transport Systems (Inteligentní dopravní systémy)

Energetika

- 39 Obnovitelná energie - vítr
- 40 Obnovitelná energie - solární
- 41 Obnovitelná energie - biomasa
- 42 Obnovitelná energie - hydroelektrická, geotermální a další
- 43 Energetická účinnost, kogenerace, hospodaření s energií

Ochrana životního prostředí a předcházení rizik

- 44 Nakládání s domácím a průmyslovým odpadem
- 45 Hospodaření s vodou a její rozvod (pitná voda)
- 46 Úprava vody (odpadní voda)
- 47 Kvalita ovzduší
- 48 Integrovaná prevence a kontrola znečištění
- 49 Zmírnění a přizpůsobení se klimatickým změnám
- 50 Sanace průmyslových areálů a kontaminované půdy
- 51 Podpora biodiverzity a ochrana přírody (včetně projektu NATURA 2000)
- 52 Podpora čisté městské dopravy
- 53 Předcházení rizikům (včetně návrhu a provedení plánů a opatření na předcházení přírodním a technologickým rizikům a jejich řízení)
- 54 Jiná opatření na ochranu životního prostředí a předcházení rizikům

⁶ Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj

3.2.2 Prioritní osa II. Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

Hlavní cíl prioritní osy:

Hlavní cíl **Posílení ekonomického rozvoje česko-polské příhraniční oblasti** konkretizuje globální cíl v oblasti využití a rozvíjení stávajícího ekonomického potenciálu příhraničí a posilování jeho konkurenceschopnosti.

Specifické cíle prioritní osy:

Zvyšování konkurenceschopnosti podniků v česko-polské příhraniční oblasti.

Rozšíření nabídky cestovního ruchu v česko-polské příhraniční oblasti.

Zvyšování znalostí a dovedností obyvatel v česko-polské příhraniční oblasti.

Vazba na SWOT analýzu:

Jak vyplývá ze SWOT analýzy, území disponuje základními předpoklady pro rozvoj přeshraničních podnikatelských aktivit včetně udržitelných forem cestovního ruchu. Základy přeshraniční podnikatelské spolupráce zde již existují, a to i díky programům přeshraniční spolupráce realizovaným v minulých letech. Pozornost je tedy potřeba zaměřit na kvalitativně vyšší formy spolupráce, které umožní posílit dlouhodobou konkurenceschopnost podnikatelských subjektů. Příležitostí pro další rozvoj podnikatelských aktivit je navázání přeshraničních vazeb s výzkumnými, vývojovými a inovačními institucemi a vysokoškolskými pracovišti, posilování inovačního potenciálu v území, podpora strategické spolupráce mezi představiteli podnikatelské sféry a společná prezentace území jako příznivého podnikatelského prostředí.

Další rozvoj cestovního ruchu představuje pro území obrovský potenciál. Důvodem je velké množství atraktivit přírodního i kulturního charakteru, které je možné využít pro různé formy udržitelného cestovního ruchu. Strategie však nemůže být orientována pouze na návštěvníky z jiných regionů, neboť zvláště přírodní atraktivity představují přirozené rekreační zázemí pro místní obyvatelstvo. Přetrvávajícím problémem je však nevyhovující úroveň infrastruktury cestovního ruchu a s tím související nedostatečná celoroční nabídka produktů a služeb cestovního ruchu.

S ohledem na význam aktivit této prioritní osy pro rozvoj podporovaného území je na tuto prioritní osu vyčleněno celkem 36% alokace Programu.

Ve vazbě na **I. prioritní osu v oblasti ochrany životního prostředí** reaguje na úsilí o udržitelném využívání přírodního potenciálu a krajiny v oblasti cestovního ruchu. Dále přispívá k praktickému uplatnění environmentálních inovací a šetrných technologií, snižování energetické, surovinové a materiálové náročnosti, emisí a tvorby odpadů. Je úzce provázána s **podporou spolupráce místních společenství** v oblasti celoživotního učení a provázání nabídky trhu práce a vzdělávacího systému v příhraniční oblasti.

Popis

V rámci takto formulované prioritní osy je podpora zaměřena na zlepšení podmínek pro rozvoj MSP fungujících v prostředí znalostní ekonomiky.

Cílem projektů přeshraničního charakteru je podpora konkurenceschopnosti MSP a navazování trvalé přeshraniční spolupráce. Podpora může být poskytnuta na spolupráci institucí podporujících MSP, tj. např. hospodářských komor, svazů podnikatelů. Realizovány jsou také projekty v oblasti poradenství při zakládání MSP a vstupu do podnikání. Počítá se s poskytováním odborných, konzultačních a poradenských služeb pro stávající firmy. Realizované aktivity se týkají rovněž zlepšení přístupu k informačním sítím a Internetu.

Projekty jsou dále zaměřeny na vytvoření možnosti pro navázání kontaktů s partnerem na druhé straně hranice, např. pořádáním výstav, veletrhů, výměnou zkušeností, vytvořením společné platformy nebo pořádáním seminářů a školení pro MSP vztahujících se na možnosti rozvíjení spolupráce subjektů působících v příhraničním území. Spolupráce se rozvíjí také v oblasti obchodní výměny a společné propagace mimo podporované území (např. veletrhy).

Posilování MSP znamená také rozvíjení jejich inovačního potenciálu. V rámci intervencí je podporována spolupráce v oblasti výzkumu a rozvoje, vzdělávání, inovací a v oblasti transferu technologií a know-how podporujících MSP. Kromě toho jsou podporovány projekty zaměřené na usnadnění přístupu k informačním technologiím a jejich praktickému využívání. Inovační podniky jsou ty, které využívají a implementují inovace a mají k nim přístup. Síť propojení mezi sférou výzkumu a vývoje a podniků posiluje potenciál příhraniční oblasti. Proto je podpora poskytována na vytváření sítí spolupracujících podniků a k nim komplementárních institucí.

V rámci prioritní osy je podporována tvorba vazeb mezi podniky, vysokými školami a výzkumnými pracovišti, implementovanými s cílem uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi. Rozvoj spolupráce v oblasti výzkumu, vývoje a inovací podpořený společnými výzkumy v oblasti uplatnění moderních postupů a technologií v podnicích, tvorbou společných systémů a platform pro výměnu zkušeností v oblasti aplikovaného výzkumu, inovačních postupů a výrobků, společným vědeckým úsilím a rozvojem vzdělávacích systémů přispívají k posílení ekonomického potenciálu území.

S ohledem na nepříznivou situaci na trhu práce na obou stranách hranice, je nutné podporovat systémová řešení přispívající k tvorbě nových pracovních míst a zmírnění problémů trhu práce. Zároveň je podstatná řádná koordinace zahajovaných aktivit a vypracování příslušných systémových řešení včetně výměny informací. V rámci prioritní osy je propagována a rozvíjena spolupráce mezi institucemi trhu práce a subjekty tohoto trhu aktivitami zaměřenými na podporu osob vracejících se na trh práce a také zabraňování jevu sociálního vyloučení (např. podpora přeshraničních sítí pro poskytování a výměnu informací o pracovních příležitostech na trhu práce v podporovaném území; budování info center a apod.). Na trhu práce plní podstatnou úlohu také aktivity v oblasti rovnosti šancí a zabraňování diskriminace.

Dále jsou podporovány aktivity v oblasti rozvoje spolupráce ve vzdělávání, včetně přípravy na zaměstnání a realizaci celoživotního učení. Podporovány jsou rovněž projekty v oblasti zvyšování jazykových znalostí, odborných kvalifikací a projekty v oblasti rekvalifikace. Zvláštní pozornost je věnována vzdělávacím projektům napomáhajícím rozvoji informační společnosti.

Potenciál řešeného území přímo nabízí jeho efektivní využití v oblasti cestovního ruchu a rekreace. Potřeba podpory rozvoje CR v česko-polské příhraniční oblasti, včetně venkovské turistiky, je významná, protože je spojena se vznikem drobných, malých a středních podniků, kde mohou vznikat nová a stálá pracovní místa. Vytváří možnost pro dynamizaci rozvoje

celého příhraničí. Cílem realizovaných projektů je přilákat nové návštěvníky z oblastí mimo příhraničí. Je však důležité, aby podpora cestovního ruchu probíhala vyváženým způsobem a rozvíjela tak hodnoty příhraničí. Důležitá je totiž ochrana ŽP, kulturního dědictví a všech zdrojů, které jsou podstatným bohatstvím příhraničního území. Propagovány jsou rovněž přírodní hodnoty, včetně oblastí, které patří do evropské soustavy NATURA 2000 a nacházejí se v příhraničí.

Podpora je poskytnuta projektům zaměřeným na ochranu a obnovu stávajícího kulturního (např. propagace místního folklóru) a přírodního bohatství. Pozornost je zaměřena i na rozvoj řemeslnických tradic, které v česko-polské příhraniční oblasti existují. Dále jsou podpořeny projekty spojené s ochranou a obnovou památek a památkových objektů, včetně ochrany a obnovy sakrálních staveb, fortifikací, historických, urbanistických a technických souborů.

Podpořeny jsou projekty týkající se infrastruktury cestovního ruchu spojené mj. s rozvojem turistických stezek a tras, cyklistických stezek a tras, hippostezek a hippotras, doprovodné infrastruktury a dalšího vybavení pro volnočasové aktivity. Tímto způsobem je rozšířena nabídka CR, kterou zároveň využijí i obyvatelé příhraničního území.

Dále jsou realizovány projekty spojené s rozvojem služeb CR, výstavbou a vybavením souvisejících objektů a s vytvořením a podporováním činnosti turistických informačních center. Podporovány jsou aktivity koordinující jednotlivé činnosti v CR, zejména činnosti tzv. organizací cestovního ruchu (společnosti destinačního managementu).

Podpora je poskytnuta i projektům spojeným s propagací přírodních hodnot a kulturního dědictví regionu a nových produktů CR v česko-polské příhraniční oblasti. V rámci prioritní osy je možná propagace příhraniční oblasti i mimo podporované území.

Podpora rozvoje přeshraničního CR umožní lepší využití stávajícího potenciálu na obou stranách hranice. Propagování hodnot kulturního dědictví a přírodního bohatství rozvíjením aktivit přeshraničního charakteru je důležité z hlediska posílení kulturní identity obyvatel regionu, podporuje rozvoj cestovního ruchu a přispívá k integraci společnosti.

V rámci prioritní osy je podpora poskytnuta také projektům spojeným s využíváním a používáním ICT pro realizaci cílů prioritní osy.

Komentář Ex ante

Zpracovatel zaostřil obsah priority na systémové změny podnikatelského prostředí, na posilování konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů a rozvoj inovačního potenciálu v území. Na základě dobrých zkušeností ze stávajícího programovacího období je významná pozornost věnována rozvoji udržitelného cestovního ruchu prostřednictvím rozvoje turistických zajímavostí, rozšiřováním nabídky a zvyšováním kvality nabízených služeb. Klíčovým faktorem ovlivňujícím celkový rozvoj území a zvyšování zaměstnanosti je rozvoj lidských zdrojů, především zvyšování kvalifikace a vzdělání s ohledem na současné a budoucí požadavky trhu práce. Podpora je zaměřena na integraci přeshraničního trhu práce.

HT se domnívá, že navržená strategie v této oblasti odpovídá potřebám území a je kompatibilní s dalšími programy realizovanými v příhraničním regionu v rámci cíle Konvergence. HT se domnívá, že znění priority odpovídá zásadám uvedeným v SOZS - „Zlepšení znalostí a inovace pro růst“ a „Vytváření více a lepších pracovních míst“. V oblasti cestovního ruchu prioritou reaguje na část „Územní rozměr politiky soudržnosti“.

Oblast podpory

2.1 Rozvoj podnikatelského prostředí

Rozpracovává specifický cíl **Zvyšování konkurenceschopnosti podniků v česko-polské příhraniční oblasti.**

- posilování konkurenceschopnosti MSP, rozvoj informačních a komunikačních technologií a návazných služeb, spolupráce hospodářských komor, podnikatelských svazů, spolupráce v oblasti poradenství při zakládání podniků a poskytování průběžného poradenství pro existující firmy, marketingu, propagace, podpora přeshraniční obchodní výměny, společná propagace, posilování inovačního potenciálu
- propagace a rozvíjení spolupráce mezi subjekty trhu práce (včetně podpory osob vracejících se na trh práce, předcházení jevu sociálního vyloučení) a rovnost příležitostí na trhu práce, koordinovaná opatření na trhu práce (systémové změny, odstraňování diskriminace)
- spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací a v oblasti transferu know-how technologií podporujících malé a střední podniky (sítě a klastry, vazby na vysoké školy a výzkumná pracoviště)

2.2 Podpora rozvoje cestovního ruchu

Rozpracovává specifický cíl **Rozšíření nabídky cestovního ruchu v česko-polské příhraniční oblasti.**

- ochrana a obnova kulturního a přírodního bohatství, řemeslných tradic, ochrana a obnova památek včetně sakrálních staveb, opevnění, historických urbanistických a technických komplexů, kulturních objektů, rázu kulturní krajiny, rozvoj cyklistických tras a stezek, hippostezek, turistických a lyžařských stezek a tras, další doprovodné infrastruktury CR a zlepšení vybavenosti pro volnočasové aktivity
- podpora rozvoje služeb cestovního ruchu (např. výstavba a vybavení vhodných objektů pro poskytování služeb v cestovním ruchu, zřizování a činnost turistických informačních center, činnost organizací CR, tvorba nových produktů cestovního ruchu a jejich propagace, propagace přírodních hodnot a kulturního dědictví včetně možnosti propagace mimo podporované území, zavádění a využívání ICT v CR, podpora destinačního managementu)

2.3 Podpora spolupráce v oblasti vzdělávání

Rozpracovává specifický cíl **Zvyšování znalostí a dovedností obyvatel v česko-polské příhraniční oblasti.**

- podpora spolupráce v oblasti vzdělávání, v přípravě na zaměstnání a celoživotním učení (včetně zlepšení jazykových a odborných kompetencí, zvyšování kvalifikací a dovedností)

Příklady vhodných žadatelů:

- **Územní samosprávné celky na všech úrovních** (v PL - vojvodství, okresy, v ČR - kraje, obce a jejich svazky nebo sdružení)
- **Organizace zřizované nebo založené státem, kraji či obcemi** za účelem poskytování

veřejných služeb

- **Nestátní neziskové organizace (NGO)**
- **Hospodářské komory**
- **Vysoké školy, jiné vzdělávací a výzkumné instituce**
- **Jiné subjekty neziskového charakteru** (např. kulturní, vzdělávací a církevní instituce)
- **Euroregiony**

Žadatel může pocházet z oblasti mimo podporované území česko-polského příhraničí, má-li oprávnění v podporovaném území působit.

U projektů předkládaných v rámci prioritní osy bude respektován princip zamezení konfliktu zájmu na úrovni organizačního útvaru implementujícího subjektu. Tj. organizační útvary jednotlivých subjektů, které se podílejí přímo na implementaci programu (na funkcích řídicích, kontrolních aj.) nebudou předkládat a realizovat vlastní projekty. Člen MV se neúčastní hlasování o projektu předkládaném subjektem, který zastupuje v Monitorovacím výboru.

Číselné kódy intervencí dle Prováděcího nařízení:

Výzkum a rozvoj technologií (V+RT), inovace a podnikání

- 02 Infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj (včetně zařízení, nástrojů a vysokorychlostních počítačových sítí propojujících výzkumná střediska) a odborná střediska pro specifické technologie
- 03 Přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi malými podniky navzájem, mezi malými podniky a dalšími podniky a univerzitami, institucemi postsekundárního vzdělávání všech druhů, regionálními orgány, výzkumnými středisky a vědeckými a technologickými středisky (vědecké a technologické parky, technická střediska atd.)
- 04 Pomoc pro výzkum a technologický rozvoj, zejména v malých a středních podnicích (včetně přístupu ke službám výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích)
- 05 Pokročilé podpůrné služby pro podniky a skupiny podniků
- 06 Pomoc malým a středním podnikům při prosazování výrobků a výrobních postupů šetrných k životnímu prostředí (zavádění účinných environmentálních systémů řízení, přijímání a využívání technologií zabraňujících znečišťování, začlenění čistých technologií do výroby podniku)
- 09 Ostatní opatření stimuluje výzkum, inovace a podnikavost v malých a středních podnicích

Informační společnost

- 11 Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obchod, atd.)
- 14 Služby a aplikace pro malé a střední podniky (e-obchod, vzdělávání a odborná příprava, vytváření sítí, atd.)
- 15 Ostatní opatření na zlepšení přístupu malých a středních podniků k informačním a komunikačním technologiím a na zlepšení jejich využívání těmito podniky

Doprava

- 24 Cyklistické stezky

Cestovní ruch

- 55 Propagace přírodního bohatství
- 56 Ochrana a rozvoj přírodního dědictví
- 57 Jiná podpora zlepšení služeb cestovního ruchu

Kultura

- 58 Ochrana a zachování kulturního dědictví
- 59 Rozvoj kulturní infrastruktury
- 60 Jiná podpora zlepšení kulturních služeb

Městská a venkovská regenerace

- 61 Integrované projekty pro obnovu měst a venkova

Zvýšení adaptability zaměstnanců a podniků

- 62 Vytváření systémů a strategií celoživotního vzdělávání v podnicích; odborná příprava a služby pro zaměstnance pro zvýšení jejich přizpůsobivosti změnám, podpora podnikání a inovací
- 64 Rozvoj specifických služeb pro zaměstnanost, odbornou přípravu a podporu související s restrukturalizací sektorů a podniků a vytváření systémů na předvídání hospodářských změn a budoucích požadavků na pracovní místa a dovedností

Zlepšování přístupů k zaměstnanosti a její udržitelnosti

- 66 Provádění aktivních a preventivních opatření na pracovním trhu
- 67 Opatření na podporu aktivního stárnutí a prodlužování pracovního života
- 68 Podpora samostatné výdělečné činnosti a zakládání podniků
- 69 Opatření na zlepšení přístupu k zaměstnání a ke zvýšení udržitelné zaměstnanosti žen a udržitelného postupu žen v zaměstnání za účelem snížení segregace podle pohlaví na trhu práce a sladění pracovního a soukromého života, např. usnadnění přístupu k péči o děti a péči o závislé osoby

Podpora pro sociální začlenění znevýhodněných skupin

- 71 Cesty k integraci a znovuzapojení znevýhodněných osob na trh práce, boj proti diskriminaci v přístupu na trh práce a v profesním postupu a podpora kladného přístupu k rozmanitosti v zaměstnání

Rozvoj lidského potenciálu

- 72 Navrhování, zavádění a provádění reforem systémů vzdělávání a odborné přípravy s cílem rozvíjet zaměstnatelnost, zvyšování významu základního a odborného vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce a neustálé zlepšování dovedností vzdělávacích pracovníků s ohledem na inovace a znalostní ekonomiku
- 73 Opatření na zvýšení celoživotní účasti na vzdělávání a odborné přípravě, mimo jiné prostřednictvím opatření zaměřených na snížení počtu osob s nedokončeným vzděláním, ukončení rozdělování předmětů na základě rozdílu mezi muži a ženami a zvyšování dostupnosti a kvality základního, odborného a terciárního vzdělávání a odborné přípravy
- 74 Rozvoj lidského potenciálu v oblasti výzkumu a inovací, především prostřednictvím postgraduálního studia a odborné přípravy výzkumných pracovníků a spolupráce v rámci sítí mezi univerzitami, výzkumnými středisky a podniky

3.2.3 Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství

Hlavní cíl prioritní osy:

Hlavní cíl **Rozvoj partnerské spolupráce místních komunit a institucí česko-polské příhraniční oblasti** konkretizuje globální cíl v oblasti zaměřené na kvalitu společenského

života obyvatel, prohlubování jejich identifikace se zdejšími územími. Cílem je podpora přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských, kulturních a volnočasových aktivit a spolupráce orgánů veřejné správy a organizací poskytujících veřejné služby.

Specifické cíle prioritní osy

Posilování přeshraničních vazeb institucí poskytujících veřejné služby.

Posilování přeshraničních vazeb obyvatelstva.

Stimulace rozvoje místního společenství prostřednictvím podpory aktivit lokálních aktérů - Fond mikroprojektů.

Vazba na SWOT analýzu:

Stabilizace obyvatelstva v území a jeho zatraktivnění pro nové obyvatele, úzce souvisí s nedostatečným spektrem příležitostí, které území nabízí. Potřeba řešit komplikované problémy bývalých velkých průmyslových oblastí, spojené s dopady restrukturalizace ekonomiky na jedné straně, a nedostatečná síla menších venkovských komunit nabídnout potřebnou šíři příležitostí (pracovních, edukačních, kulturních, volnočasových) pro své obyvatele na straně druhé, ústí v potřebu rozvinutí přeshraniční spolupráce komunit, která může tyto slabé stránky či ohrožení odstranit či alespoň oslabit. Posilování vzájemnosti a místní sounáležitosti, sdílení zkušeností a dobré praxe či aktivizace místních aktérů urychlí rozvoj občanské společnosti, napomůže zapojení místních společenství do znalostní společnosti a zlepší kvalitu života obyvatelstva.

Na třetí prioritní osu je z výše uvedených důvodů vyčleněno celkem 26% alokace Programu.

Realizace **Prioritní osy III. Podpora spolupráce místních společenství** je úzce provázána s prioritní osou **Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu**, a to zejména ve smyslu provázání nabídky vzdělávání s požadavky trhu práce. Napomáhá rozvoji a zavádění inovací a vývoje do praxe. Ve vazbě na prioritní osu **Posilování dopravní dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik** podporuje aktivity spojené s environmentálním vzděláváním, ekologickou výchovou a osvětou.

Popis

Součástí podpory v rámci prioritní osy je proto vytváření sítí spolupracujících územních samospráv a jimi zřízených subjektů poskytujících veřejné služby, a institucí poskytujících služby a statky ve veřejném zájmu v oblasti výměny informací, zkušeností nebo prostřednictvím vytváření rámcových, programových dokumentů pro rozvíjení tohoto druhu spolupráce. Propagována je také přeshraniční spolupráce v oblasti přípravy, implementace a využití komunikačních a informačních technologií, realizace „společných koncepcí“ v jednotlivých oblastech, mj. za účelem zpracování společných plánů a strategií.

Pozornost se zaměřuje na přeshraniční spolupráci škol, zvláště vysokých škol, a veřejných vzdělávacích zařízení. Podporovány jsou aktivity zaměřené na navazování kontaktů a posilování dosavadní spolupráce, výměnu studentů a vědeckých a pedagogických pracovníků, učitelů, výměna zkušeností v oblasti zpracovávání vzdělávacích programů. Pořádány jsou konference a vědecká sympózia, apod.

Podpora je zaměřena rovněž na realizaci infrastrukturních projektů týkajících se modernizace škol a jiných vzdělávacích a kulturních zařízení, které jsou nezbytné pro realizaci spolupráce místních společenstev. V rámci prioritní osy jsou podporovány jen takové projekty, jejichž výsledkem je navázání úzké a trvalé spolupráce společností žijících v příhraničních oblastech. Tímto způsobem jsou vytvářeny sítě spolupráce v rámci česko-polského příhraničního území, které také posilují jeho ekonomicko-sociální rozvoj.

V rámci této prioritní osy získávají podporu projekty zaměřené na rozvoj společenských, kulturních a volnočasových aktivit místních komunit na obou stranách hranice. Podpora je poskytována společným kulturním projektům a projektům místních společenství, včetně společných kulturních, společenských akcí a volnočasových aktivit, výstav a také dalších aktivit, včetně osvětových, zaměřených na propagaci a udržování společných tradic příhraničního území. Jsou vytvářeny podmínky pro usnadnění vzájemných kontaktů příhraničních společenství. Podpora je zaměřena na spolupráci zájmových organizací, mládežnických organizací, výměnu mládeže.

Zlepšení kontaktů přispěje k prohloubení vztahů mezi společenstvími na obou stranách hranice.

Fond mikroprojektů

Specifickým nástrojem pro podporu projektů lokálního významu s přeshraničním dopadem je poskytování podpory prostřednictvím tzv. Fondu mikroprojektů. Tento Fond nahrazuje Fond malých projektů, který zde byl doposud úspěšně využíván. Hlavním cílem Fondu je rozvíjet a podporovat rozvoj spolupráce mezi komunitami na obou stranách hranice, se zaměřením na společné zlepšování kulturních, sociálních a ekonomických vztahů. Podpora místních iniciativ může napomoci posílit endogenní faktory rozvoje území, stimulovat schopnost místních aktérů popsat rozvojové potřeby a reflektovat je prostřednictvím lepšího formulování rozvojových projektů, včetně posilování kapacity pro tvorbu větších projektů přeshraniční spolupráce.

Fond mikroprojektů představuje pružný nástroj pro realizaci nejmenších projektů Programu, je zaměřený na malé neinvestiční, případně i drobné investiční projekty. Specifický mechanismus realizace Fondu mikroprojektů předpokládá podporu projektů od 2 000 EUR do maximálně 30 000 EUR, při celkových nákladech projektu do 60 000 EUR. Na Fond mikroprojektů je určeno celkem 20% celkové alokace programu (tj. celkem 43 891 869 EUR z prostředků ERDF).

Podporované území Fondu mikroprojektů je totožné s podporovaným územím OPPS ČR-PR, které je pro účely Fondu mikroprojektů rozděleno na 6 účelových regionů: Nisa - Nysa, Glacensis – Glacensis, Pradęd – Pradziad, Silesia – Silesia, Těšínské Slezsko – Śląsk Cieszyński, Beskydy – Beskydy. V každém takovém účelovém regionu působí Správce a Administrátor Fondu mikroprojektů zajišťující zde jejich realizaci. Podrobnosti týkající se implementace Fondu mikroprojektů jsou uvedeny v dalších dokumentech.

Ze zástupců daného účelového regionu, především představitelů euroregionů a sociálních partnerů je vytvořen bilaterální Euroregionální řídicí výbor, ve kterém je shodný počet českých a polských členů. Výběr projektů v rámci Fondu mikroprojektů v každém regionu probíhá na základě schváleného Jednacího řádu daného Euroregionálního řídicího výboru. Projekty z Fondu mikroprojektů jsou zadávány do monitorovacího systému MONIT.

V rámci Fondu mikroprojektů mohou být projekty předkládány do 3. prioritní osy, ale projekty mohou také naplňovat cíle 1. a 2. prioritní osy.

V rámci prioritní osy je podpora poskytována také projektům spojeným s využíváním a používáním ICT pro realizaci cílů prioritní osy.

Komentář Ex ante

HT se domnívá, že z věcného hlediska vymezení priority odpovídá potřebám spolupráce na úrovni místních komunit a posilování dostupnosti služeb. Jedná se o bezprostřední přeshraniční spolupráci mezi obcemi, neziskovými organizacemi (zájmovými sdruženími) i občany, která naváže a prohloubí spolupráci, rozvíjenou již v tomto období, napomůže prohloubení pocitu identity s územím a sounáležitosti místních komunit. Tyto aktivity ve svém důsledku mají bezprostřední vliv na život obyvatel a kvalitu jejich soužití a napomáhají úspěšné realizaci prvních dvou priorit.

HT chápe, že aktivity podporované prostřednictvím této priority mají především nehmotnou povahu, případné intervence materiální povahy mají bezprostřední podpůrný charakter.

Oblast podpory

3.1 Územní spolupráce veřejných institucí

Rozpracovává specifický cíl **Posilování přeshraničních vazeb institucí poskytujících veřejné služby**.

- podpora systémové a programové spolupráce (např. spolupráce územních samospráv, jimi zřízených organizací, NGO a subjektů poskytujících veřejné služby, přeshraniční spolupráce při rozvoji území, společné rozvojové koncepce), včetně podpory nezbytné doprovodné infrastruktury pro realizaci těchto projektů

3.2 Podpora společenských, kulturních a volnočasových aktivit

Rozpracovává specifický cíl **Posilování přeshraničních vazeb obyvatelstva**.

- podpora společných kulturních a společenských projektů (živá kultura, výstavy, volnočasové aktivity, společné akce pro obyvatele v pohraničí, obnova tradic), včetně podpory nezbytné doprovodné infrastruktury pro realizaci těchto projektů

3.3 Fond mikroprojektů

Rozpracovává specifický cíl **Stimulace rozvoje místního společenství prostřednictvím podpory aktivit lokálních aktérů - Fond mikroprojektů**

- posilování přeshraničních vazeb obyvatel a institucí poskytujících veřejné statky a služby realizací nejmenších projektů Programu

Příklady vhodných žadatelů :

- **Územní samosprávné celky na všech úrovních** (v PL - vojvodství, okresy, v ČR - kraje, obce a jejich sdružení)
- **Organizace zřizované nebo založené státem, kraji či obcemi** za účelem poskytování veřejných služeb
- **Nestátní neziskové organizace (NGO)**

- **Hospodářské komory**
- **Vysoké školy, jiné vzdělávací a výzkumné instituce**
- **Jiné subjekty neziskového charakteru** (např. kulturní, vzdělávací a církevní instituce, zájmová a jiná sdružení)
- **Euroregiony**

Žadatel může pocházet z oblasti mimo podporované území česko-polského příhraničí, má-li oprávnění v podporovaném území působit.

U projektů předkládaných v rámci prioritní osy bude respektován princip zamezení konfliktu zájmu na úrovni organizačního útvaru implementujícího subjektu. Tj. organizační útvary jednotlivých subjektů, které se podílejí přímo na implementaci programu (na funkcích řídicích, kontrolních aj.) nebudou předkládat a realizovat vlastní projekty. Člen MV se neúčastní hlasování o projektu předkládaném subjektem, který zastupuje v Monitorovacím výboru.

Číselné kódy intervencí dle Prováděcího nařízení:

Informační společnost

- 11 Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obsah, atd.)
- 13 Služby a aplikace pro občany (e-zdraví, e-vláda, e-učení, e-začlenění, atd.)

Kultura

- 58 Ochrana a zachování kulturního dědictví
- 59 Rozvoj kulturní infrastruktury
- 60 Jiná podpora zlepšení kulturních služeb

Investice do sociální infrastruktury

- 75 Vzdělávací infrastruktura
- 77 Infrastruktura péče o děti
- 79 Jiná sociální infrastruktura

Mobilizace k reformám v oblasti zaměstnanosti a sociálního vyloučení

- 80 Podpora partnerství, paktů a iniciativ prostřednictvím vytváření sítí důležitých zúčastněných stran

Posilování institucionálních schopností na národní, regionální a lokální úrovni

- 81 Mechanismy lepšího vytváření, monitorování a hodnocení dobrých politik a programů na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, budování kapacit pro provádění politik a programů

3.2.4 Prioritní osa IV. Technická pomoc

Hlavní cíl prioritní osy:

Hlavní cíl prioritní osy **Podpora efektivní realizace Programu** je podmínkou pro dosažení ostatních prioritních os Programu prostřednictvím zajištění kvalitního řízení, implementace a využití prostředků ERDF.

Specifický cíl prioritní osy

Zajištění účinného řízení a implementace Programu a podpora propagačních a informačních aktivit týkajících se Programu.

Popis

V souladu s nařízeními EK je na tuto prioritní osu vyčleněno celkem 6% alokace Programu.

Podpora je věnována přípravě a hodnocení projektů, zpracování posudků a dalších podkladů, zpracování hodnocení, přípravě programových dokumentů, technické dokumentace a také dalších dokumentů nezbytných pro Program a na podporu expertů. Zvláštní pozornost je věnována posilování absorpční kapacity na straně žadatelů. Stejně důležité jsou projekty, které přispívají k rozvoji pracovníků. Podpořeny jsou i další projekty zaměřené na zvýšení kvality fungování institucí zapojených do procesu řízení a implementace Programu, včetně poskytování technické podpory, což zaručí jejich administrativní kvalitu.

Podpora je také poskytována projektům zaměřeným na propagaci a šíření informací o Programu týkajících se společných aktivit a významu Společenství pro rozvoj česko-polské příhraniční spolupráce.

Předpokládá se realizace širokého spektra projektů. Podpora je poskytována na propagaci Programu a jeho výsledků. Týká se především poskytování informací potenciálním příjemcům o možnostech obdržení podpory v rámci Programu, poskytování konzultací žadatelům, propagování příkladů „dobré praxe“. Nedílnou součástí jsou také informační aktivity v oblasti řízení, monitorování a hodnocení Programu. Dále jsou realizovány projekty zaměřené na zajištění příslušného toku informací mezi institucemi a subjekty zapojenými do procesu řízení a implementace Programu.

V rámci prioritní osy jsou realizovány další propagační a informační aktivity. Jsou pořádány např. školení, semináře, konference zaměřené na zvýšení informovanosti o Programu a jeho cílech. Informace týkající se Programu jsou zveřejňovány mj. prostřednictvím televize, rozhlasu, tisku, internetových stránek, brožur, letáků atd.

Především se projekty týkají podpory aktivit Programu realizovaných Společným technickým sekretariátem (viz. 5. kapitola), a dalšími subjekty/institucemi zapojenými do řízení a implementace Programu. Projekty jsou zaměřeny na potenciální žadatele, příjemce a veřejnost s cílem zvýšení míry informovanosti o Programu.

Prioritní osa rozpracovává specifický cíl **Zajištění úspěšného řízení a implementace Programu a podpora propagačních a informačních aktivit týkajících se Programu:**

- fungování JTS Programu a jeho náklady,
- podpora pro instituce zapojené do řízení a implementace Programu,
- obsluha a přizpůsobení systému pro zpracování projektových žádostí a monitorovacího systému MONIT (informačního systému pro sběr dat a informací o průběhu Programu) požadavkům programovacího období 2007-13
- příprava analýz, průzkumů, evaluací, posudků nezbytných pro realizaci Programu a příprava zpráv pro EK
- zajištění poradenství expertů,

- další projekty v oblasti řízení a implementace Programu spojené s hodnocením projektů, prováděním kontrol, organizací práce a zasedání Monitorovacího výboru (dále MV).
- podpora informačních a propagačních aktivit např. zveřejňováním informací o Programu přeshraniční spolupráce, průběhu implementace (internetové stránky obsahující základní programové dokumenty, aktuální informace o realizaci Programu, prezentace modelových a pilotních projektů, kontakt se sdělovacími prostředky, publikace atd.), poskytováním nezbytných informací a podpory žadatelům,
- pořádání školení/seminářů pro potenciální žadatele ze všech podporovaných oblastí v rámci Programu a instituce zapojené do realizace programu, informační setkání/konference týkající se Programu a jeho výsledků a další projekty spojené s propagací Programu,
- informační aktivity v oblasti řízení, monitorování, hodnocení Programu,
- příprava, distribuce informačních materiálů týkajících se Programu a projektů realizovaných v jeho rámci (např. brožury, bulletiny, letáky, CD), směrnic pro žadatele a příjemce Programu.

Vhodní žadatelé :

- **Řídící orgán**
- **Národní orgán**
- **Společný technický sekretariát**
- **Regionální subjekty (kraje – krajské úřady, vojvodství – maršálovské úřady)**
- **Kontroloři**
- **Další organizace** zapojené do řízení a implementace Programu

Člen MV se neúčastní hlasování o projektu předkládaném subjektem, který zastupuje v Monitorovacím výboru. Kontrola dle čl. 16 Nařízení o ERDF je prováděna vždy subjektem nezávislým na subjektu, jenž projekt TA realizuje.

Číselné kódy intervencí dle Prováděcího nařízení:

Technická pomoc

- 85 Příprava, provádění, monitorování a kontrola
- 86 Hodnocení a studie; informace a komunikace

Projekty realizované v rámci této prioritní osy podporují realizaci Programu.

3.3 Soulad Programu s národními politikami a politikami Společenství

3.3.1 Soulad s národními politikami

V rámci Programu na období 2007-2013 realizované projekty doplňují aktivity implementované v rámci jiných národních programů⁷ v podporovaném území.

Program, cíle a prioritní osy česko-polské přeshraniční spolupráce jsou v souladu se strategickými programovými dokumenty. Týká se to především následujících dokumentů:

- *Národní rozvojový plán ČR pro období 2007-2013 (návrh)*⁸,

- *Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013*⁹
- *Národní strategický referenční rámec PR 2007-2013 (dále NSRR PR)*¹⁰.
- *Regionální operační programy (návrhy) těch krajů a vojvodství, ve kterých se nacházejí podregiony podporované v rámci OPPS ČR-PR 2007-2013.*

Projekty podporované v rámci Programu doplňují projekty realizované národními operačními programy (s výjimkou OP Rozvoj východního Polska)¹¹. Program je v souladu s rozvojovými strategiemi krajů a vojvodství, které se nachází v podporovaném území Programu.

Projekty podporované v rámci Programu jsou v souladu s českými, polskými a evropskými zákonnými normami respektujícími především následující podmínky:

- soulad investičních projektů s předpisy v oblasti ochrany životního prostředí zohledňujícími vliv projektového záměru na oblasti NATURA 2000,
- pozitivní nebo neutrální vliv projektu na životní prostředí,
- zákaz využívání duplicitního financování projektů z prostředků Společenství,
- respektování zákona o veřejných zakázkách¹²,
- dodržování pravidel týkající se veřejné podpory, v rámci Programu nemohou být realizovány aktivity porušující pravidla hospodářské soutěže a komerční projekty.

3.3.2 Soulad s politikami Společenství

V OPPS ČR-PR jsou zohledněna ustanovení základních strategických a programových dokumentů EU, především v oblasti definování cílů a rozsahu prioritních os.

V souladu s ustanoveními čl. 9 (bod 2) Obecného nařízení, je v rámci Programu zajištěna soudržnost podpory získávané z ERDF s opatřeními, politikami a prioritami ES.

Aktivity, které jsou podporovány v rámci tohoto Programu, jsou v souladu s politikami ES a strategickými dokumenty, včetně Lisabonské strategie.

Během summitu Evropské rady v Lisabonu v březnu 2000 byla přijata Lisabonská strategie, kde je zdůrazněna nezbytnost učinit EU „nejvíce konkurenceschopnou a dynamickou znalostní ekonomikou světa, která bude schopná dosáhnout udržitelného ekonomického rozvoje s vyšším počtem a lepší kvalitou pracovních míst a současně vyšší sociální soudržností.“ Rozsah této strategie, která je socioekonomickým programem, byl rozšířen o dohody učiněné na summitu v Göteborgu, na jejichž základě se udržitelný hospodářský rozvoj stal nedílnou součástí. S ohledem na neuspokojující výsledky Lisabonské strategie

⁷ V souladu s čl. 9 Obecného nařízení

⁸ Národní rozvojový plán 2007-2013, Praha, únor 2006.

⁹ Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013, schválen vládou ČR dne 22. prosince 2006;

¹⁰ Národní strategický referenční rámec 2007-2013, dokument přijatý vládou PR dne 29. listopadu 2006.

¹¹ Plánované Operační programy (OP) na období 2007-2013, které mají věcný a územní vztah k OPPS ČR-PR:

- v České republice: Regionální operační programy – Severovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko, OP Podnikání a inovace, OP Výzkum a, vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Životní prostředí, OP Doprava, Integrovaný operační program,

- v Polsku: Regionální operační programy – Dolnoslezského, Opolského a Slezského vojvodství, OP Infrastruktura a životní prostředí, OP Lidské zdroje, OP Inovační ekonomika.

¹² V zákoně ze dne 29. ledna 2004 Prawo zamówień publicznych (Sb. zák. 2006 č. 164, pol. 1163 a č. 170, pol. 1217) o veřejných zakázkách, jsou obsaženy úpravy týkající se realizace veřejných zakázek pro projekty, na které se vztahuje tento postup (s ohledu na jejich hodnotu). Při poskytování veřejných zakázek musí řízení probíhat v souladu s výše uvedeným zákonem. V českém právním systému upravuje tuto problematiku zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.

bylo navrženo její zlepšení (ve Zprávě na jarním summitu Evropské rady¹³) a byl přijat tzv. Lisabonský akční program, prezentovaný v dokumentu „*Společné aktivity pro hospodářský růst a zaměstnanost. Nový začátek Lisabonské strategie*”.

K realizaci lisabonských cílů má přispět politika soudržnosti. V dokumentu SOZS¹⁴, byly definovány následující hlavní směry ES:

- přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující,
- zlepšení znalostí a inovace pro růst,
- vytváření více a lepších pracovních míst.

Program přispívá k dosažení priorit aktualizované Lisabonské strategie a SOZS.

Je nutno poukázat, že v rámci Programu získávají podporu pouze projekty, které jsou v souladu s příslušnými ustanoveními Nařízení o ERDF, tj. s cílem a rozsahem podpory v rámci ERDF (článek 6). V letech 2007-2013 jsou v rámci Programu podporovány pouze společné projekty, zahrnující příjemce min. ze dvou zemí, kteří u každé operace spolupracují min. dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. Každý projekt musí mít v souladu s čl. 20 Nařízení o ERDF Vedoucího partnera (Lead partnera, dále LP).

V Programu jsou zohledněna příslušná ustanovení obsažená v návrhu Obecného nařízení.

Je zajištěn soulad s ustanoveními Smlouvy o založení ES a dalších dokumentů, které jsou s nimi spojeny (čl. 9, bod 5 Obecného nařízení).

Program je kompatibilní s Evropskou sociální agendou. K realizaci Lisabonské strategie totiž přispívá Evropská sociální agenda¹⁵, která formuluje hlavní směr aktivit implementovaných v rámci sociální politiky – boj s nouzí a veškeré formy vyloučení a diskriminace s cílem propagovat sociální integraci. Cíle z Nice jsou definovány jako:

- zajištění přístupu k práci, zdrojům, právům, zboží a službám pro všechny,
- předcházení riziku sociálního vyloučení,
- pomoc nejvíce ohroženým, mobilizace všech aktérů/organizací z oblasti hospodářské a sociální politiky.

Program svůj odraz nachází také ve *Všeobecných směrnících Hospodářské politiky a směrnících Evropské strategie zaměstnanosti*¹⁶ zahrnujících mikroekonomickou, makroekonomickou politiku a zaměstnanost pro tvorbu nových pracovních míst a hospodářský růst.

Předpokládá se také přínos Programu k tvorbě informační společnosti v souladu s vytyčenými strategickými rámci obsaženými v přijaté iniciativě „*i2010 – Evropská informační společnost*”

¹³ Zpráva na jarním summitu Evropské rady: Společné aktivity pro hospodářský růst a zaměstnanost. Nový začátek lisabonské strategie. COM (2005)24, Brusel, dne 2. února 2005

¹⁴ Příloha k Rozhodnutí Rady ze dne 6. října 2006 o strategických směrnících soudržnosti Společenství (2006/703/EC, ÚV L 291 ze dne 21. 10. 2006, str. 11).

¹⁵ přijata v roce 2000 v Nice.

¹⁶ Doporučení Rady ze dne 12. července 2005, týkající se hlavních směrů hospodářských politik členských států a Společenství (2005–2008) (ÚV L 205 ze dne 6. 8. 2006, str. 28).

v roce 2010”¹⁷. Především se to týká aktivit pro dosažení určitých cílů této iniciativy – zejména zvyšováním přístupu k informačním technologiím umožňujícím ochranu životního prostředí, monitoring a postupování v případě katastrof, zvýšením dostupnosti produktů a služeb ICT pro malé a střední podniky.

Projekty realizované v rámci OPPS ČR-PR 2007-2013 přispívají k budování informační společnosti.

V souladu s bodem 11 Nařízení o ERDF, aktivity týkající se malých a středních podniků, které jsou zohledněny v druhé prioritní ose OPPS ČR - PR, přispívají k realizaci Evropské charty malých podniků, přijaté Evropskou radou v Santa Maria de Feira v červnu 2000. Jde především o dosažení následujícího cíle zapsaného v Chartě: zvýšení technologických možností malých podniků.

V Programu je respektován rovný status žen a mužů a nejsou diskriminovány osoby s ohledem na pohlaví, rasu, původ, v souladu s čl. 16 Obecného nařízení a také Nařízení o ERDF (bod 8). Dodržování principu rovného přístupu k pohlavím je zajištěno v různých etapách implementace Programu a implementace podpory z fondů. Princip je také dodržován ve fázi definování kritérií výběru projektů k finanční podpoře. S ohledem na to, že se v podregionech podpořených Programem vyskytují problémy na trhu práce, usiluje se především o propagování rovnosti šancí v přístupu na trh práce, mj. podporováním zaměstnanosti žen a tvořením pro ně nových pracovních míst a rovným přístupem v oblasti odborného vzdělávání.

Politika zaměřená na propagaci rovnosti pohlaví a předcházení diskriminaci je prověřována ve všech etapách Programu a realizace projektu.

Veřejná podpora je poskytována ve smyslu čl. 87 a 88 Smlouvy o založení ES a jejích ustanovení. Jsou také dodržována ustanovení následujících nařízení v aktuálním platném znění:

- Nařízení EK č. 68/2001/ES ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES o školící pomoci (ÚV L 10 ze dne 13. 1. 2001, str. 20),
- Nařízení EK č. 69/2001/ES ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES o poskytování pomoci v rámci zásady de minimis (ÚV L 10 ze dne 13.1.2001, str. 30),
- Nařízení EK č. 70/2001/ES ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES o státní pomoci pro malé a střední podniky (ÚV L 10 ze dne 13.1.2001, str. 33),
- Nařízení EK č. 2204/2002/ES ze dne 12. prosince 2002 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES o státní pomoci v oblasti zaměstnanosti (ÚV L 337 ze dne 13.12.2002, str. 3).

Je zajištěn princip udržitelnosti projektu¹⁸ uplatňovaný vzhledem ke každému typu projektů pro zajištění udržitelnosti dopadů a výsledků projektu. Tento princip je prověřován ve fázi programování, výběru projektů, monitoringu a hodnocení. Projekt musí mít institucionální a finanční zajištění udržitelnosti aktivit po ukončení podpory.

¹⁷ i-Evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost. Zpráva Komise pro Radu, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Brusel, 1.6.2005, COM (2005) 229 závěrečná.

¹⁸ V souladu s čl. 57 Obecného nařízení

Dodržován je princip doplňkovosti, uvedený v čl. 15 Obecného nařízení. V souladu s tímto principem prostředky ze strukturálních fondů nenahrazují veřejné výdaje nebo rovnocenné výdaje vynakládané členskými státy.

V Programu jsou také respektovány zásady politiky ES v oblasti ochrany a zlepšení stavu životního prostředí a také příslušné úpravy, včetně směrnic ES. Týká se to především naplnění závazků směrnice 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 (směrnice o přírodních stanovištích a o divoké fauně a flóře, ÚV L 206 ze dne 22. 7. 1992, str. 7), směrnice o ptácích 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 (ÚV L 103 ze dne 25. 4. 1979, str. 1) a směrnic týkajících se ekologické soustavy NATURA 2000. Finančně jsou podpořeny projekty, jejichž cílem je zachování druhové pestrosti (rozmanitosti) a zlepšení stavu životního prostředí. Jsou respektovány oblasti ekologické soustavy NATURA 2000, které se nacházejí v podporovaném území.

V Programu jsou podporovány projekty, které přispívají k realizaci priorit zapsaných ve Strategii udržitelného rozvoje EU,¹⁹ protože se požaduje soustředit úsilí členských států a jejich společností na podporu klíčových otázek v oblasti klimatických změn a čisté energie, veřejného zdraví, sociálního vyloučení, demografie a migrace, managementu přírodního bohatství, vyvážené dopravy. Jak se totiž ukazuje, agenda udržitelného rozvoje je realizována také na regionální úrovni. Péči o udržitelný rozvoj musí rovněž vykazovat subjekty zodpovědné za Program prostřednictvím poskytování podpory pro příslušné iniciativy.

V souladu s čl. 3 Obecného nařízení aktivity financované z fondu respektují priority ES ohledně udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím aktivit pro posílení hospodářského růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, sociální inkluze, ochrany životního prostředí a zlepšení jeho kvality. Rovněž ERDF posiluje udržitelný rozvoj (čl. 2 Nařízení o ERDF).

Součástí Programu je posouzení vlivu na životní prostředí (dále SEA).

Řídící orgán je zodpovědný za dohled nad řádným dodržováním politik ES.

Soulad s Evropskou zemědělskou politikou

Je zajištěna komplementarita mezi operačními programy spolufinancovanými prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále EAFRD)^{20,21} a aktivitami spolufinancovanými z prostředků ERDF vztahujícími se k územní spolupráci.

Je také zajištěna koordinace mezi podporami pocházejícími z různých fondů.

Na území celého Polska je v období 2007-13 realizován **Program rozvoje venkova (PRV)**²² prostřednictvím aktivit pro rozvoj venkova a je finančně podpořen z prostředků EAFRD.

¹⁹ Zpráva Komise pro Radu a Evropský parlament ve věci shrnutí strategie trvale udržitelného rozvoje: akční platforma. Brusel, dne 13. prosince 2005, COM (2005) 658 závěrečná.

²⁰ Proposal for a Council Decision on Community strategic guidelines for Rural Development (Programming Period 2007-2013), Brussels, 5.7.2005, COM (2005) 304 final.

²¹ Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Úř.sb.EU L 277/1 ze dne 21. října 2005

²² Program rozvoje venkova na období 2007-2013 (PRV 2007-2013), Program byl schválen vládou PR dne 29. listopad 2006.

V rámci komparační analýzy předběžných verzí obou programů bylo zjištěno, že existují shodné oblasti podpory v rámci OPPS ČR-PT a PRV. Především je nutné podotknout následující opatření v rámci PRV:

- **Opatření: kód 226** *Obnovování potenciálu lesní výroby zničeného v důsledku katastrof a implementace preventivních nástrojů.* V rámci tohoto opatření je podpořena implementace preventivních opatření na územích, která patří do dvou nejvyšších kategorií požárního rizika. Vhodní příjemci v rámci opatření: organizační jednotky bez právní subjektivity – Vrchní lesní správy Státního lesního hospodářství Státní lesy.
- **Opatření: kód 321** *Základní služby pro ekonomiku a obyvatele venkova.* Toto opatření doplňuje aktivity spolufinancované z ERDF v rámci operačních programů a podporuje projekty týkající se: zásobování vodou a hospodaření s odpadními vodami, budování systému sběru, třídění a odvozu komunálních odpadů, zásobování elektrickou energií, rozšiřování širokopásmového přístupu k internetu. Rozsah podpory zahrnuje investiční náklady. Vhodní příjemci v rámci opatření: jednotky územní samosprávy, jednotky s přenesenou působností jednotek územní samosprávy, operátoři energetických sítí a operátoři internetových sítí.
- **Opatření: kód 322** *Obnova a rozvoj venkova.* Cílem opatření je například udržení kulturního dědictví a specifčnosti venkova, růstu atraktivity venkova v oblasti investic a cestovního ruchu. Podpora je poskytnuta investicím týkajícím se např.: opravy, přestavby a vybavení objektů, které plní veřejné, společensko-kulturní, rekreační a sportovní funkce, včetně památkových objektů; výstavby nebo opravy, přestavby veřejné infrastruktury spojené s rozvojem turistických, sportovních a společensko-kulturních funkcí; obnovování, exponování nebo péče o místní historické památníky, objekty sakrální architektury a pietní místa. Vhodní příjemci v rámci opatření: obec, kulturní zařízení zřízené jednotkou územní samosprávy, kostel nebo náboženský spolek, nevládní organizace.

Při zohlednění výše vyjmenovaných oblastí podpory, které se mohou překrývat v obou dotčených programech, je nutné zdůraznit, že v rámci OPPS RČ-PR je možné poskytovat podporu pouze společným projektům realizovaným s partnerem z druhé strany hranice, které se vyznačují významným přeshraničním dopadem.

Podpora poskytovaná prostřednictvím OPPS ČR-PR je zaměřena na realizaci společných projektů v přeshraničním kontextu, což vyžaduje prokázání dopadů podpory i na území mimo ČR. Vzhledem k tomu, že intervence Programu rozvoje venkova (EAFRD-Mze) v České republice neobsahují tuto dimenzi, nemůže docházet ke skutečným překryvům mezi podporou poskytovanou oběma politikami .

Dále na rozdíl od Programu rozvoje venkova ČR, nejsou v rámci OPPS ČR-PR podporovány aktivity, jejichž příjemci jsou zemědělci, nejsou finančně podporována školení pro zemědělce, osoby zaměstnané v zemědělství a lesnictví nebo skupiny výrobců, a dále se projekty netýkají modernizace zemědělských statků, zemědělské činnosti, staveb apod.

V ČR a PR je rovněž využíván Evropský rybářský fond (EFF) v oblasti aquakultury a dalších opatření společného zájmu. Podporování jsou příjemci, kteří se zabývají či podnikají ve výše uvedených oblastech. Vzhledem k odlišnému účelu zaměření Operačního programu financovaného z EFF a OPPS ČR-PR nedochází k faktickému překryvu při poskytování podpory.

3.3.3. Soulad Programu s dalšími operačními programy v podporovaném území financovaných ze SF

Programy přeshraniční spolupráce

Program je na podporovaném území komplementární s jinými programy přeshraniční a nadnárodní spolupráce v rámci cíle Evropská územní spolupráce v letech 2007-13. Toto se týká 4 programů přeshraniční spolupráce:

- Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko (zahrnující Liberecký kraj) a Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika (zahrnující Moravskoslezský kraj) na české straně Programu a
- Operační program přeshraniční spolupráce Polsko – Svobodný spolkový stát Sasko (zahrnující podregion Jeleniogórsko-wałbrzyský) a Operační program přeshraniční spolupráce Polsko – Slovensko (zahrnující podregion Bielsko-bialsky a powiat Pszyczyński) na polské straně Programu.

Záměry realizované v rámci Programu jsou v souladu s prioritami těchto 4 programů. Jsou připraveny tak, aby zajistily rovnovážný rozvoj Společenství.

V Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko jsou podporovány tři prioritní osy: *Rozvoj společenských rámcových podmínek* v programovém území podporující rozvoj dopravní, komunikační a sociální infrastruktury, vzdělání, umění a kultury a aktivity v oblasti záchranných služeb a bezpečnosti. Prioritní osa *Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu* podporuje kooperační síť v oblasti vědy a vývoje, společné marketingové strategie, infrastrukturu a služby cestovního ruchu. Třetí prioritní osou je *Zlepšení situace přírody a životního prostředí* s preferencí vodního hospodářství.

V Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika jsou rozvíjeny dvě prioritní osy: *Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce* posilující vzájemnou spolupráci a síťování, rozvoj kulturních tradic, zlepšení vzdělanosti v příhraniční oblasti a rozvoj cestovního ruchu. Cílem *Rozvoje dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí* je zlepšit dopravní propojenost regionu při zachování specifík a rázu krajiny regionu, zlepšit kvalitu životního prostředí a zvýšit využívání ICT.

V Programu přeshraniční spolupráce Polsko – Slovensko jsou tři prioritní osy týkající se: *Rozvoje přeshraniční infrastruktury* – podporující rozvoj komunikační i dopravní infrastruktury a ochranu životního prostředí, *Společensko - hospodářský rozvoj*, zaměřený na přeshraniční spolupráci v oblasti cestovního ruchu a vzdělávání, ochranu kulturního dědictví a síťové projektů. Vyčleněna je také priorita *Podpora místních společenství* (mikroprojekty).

V Programu přeshraniční spolupráce Polsko – Svobodný spolkový stát Sasko jsou vytvořeny dvě prioritní osy podporující: *Přeshraniční rozvoj*, který se zaměřuje na rozvoj hospodářství a vědy, cestovního ruchu, kultury a volnočasových aktivit, dopravy a komunikací, včetně opatření na ochranu životního prostředí a územního uspořádání. Činnosti v rámci druhé priority: *Přeshraniční integrace společnosti* zahrnuje podporu trhu práce, infrastruktury, sociálních služeb a záchranných služeb. V rámci programu je vyčleněn také Fond malých projektů.

V rámci cíle Evropská územní spolupráce je realizován také **Program pro střední Evropu** zahrnující celé území České i Polské republiky. Jeho hlavním cílem je zvyšování společné identity oblasti středovýchodní Evropy.

Je nutné poukázat i na další programy, které se vztahují k polské části podporovaného území a mají nadnárodní charakter. Jedná se o **Program evropské územní spolupráce Baltského moře BSR 2007-2013**, který se vztahuje na celé území Polska. V období 2007-2013 jsou v jeho rámci vymezeny následující priority: *Podpora inovací na území BSR, Vnější a vnitřní dostupnost BSR, Využívání území Baltského moře jako společného bohatství, Propagace atraktivních a konkurenceschopných měst a regionů*. Tento program je zaměřen na zlepšení infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů, hospodářskou a finanční integritu území s cílem růstu jeho konkurenceschopnosti a rozvoje lidských zdrojů.

Zvláštní pozornost bude věnována službám, které nabízí **program INTERACT II**. Tento celoevropský program napomáhá efektivnímu spravování programů v rámci cíle Evropská územní spolupráce a nabízí podporu, zaměřenou na potřeby všech aktérů, účastníků se těchto programů. Jeho cílovou skupinou jsou především implementační orgány, zřízené na základě Obecného nařízení a Nařízení o ERDF, ale i další partneři (např. na úrovni projektů), podílející se na implementaci programu. V rámci programu bude podporováno využívání služeb a dokumentace INTERACTu, stejně tak jako účast na jeho seminářích, aby bylo zajištěno co nejlepší využití tohoto podpůrného programu implementačními orgány česko-polského programu přeshraniční spolupráce.

V případě, že se některý z regionů Programu účastní **iniciativy "Regiony pro ekonomickou změnu"**, Řídící orgán se zavazuje:

- přijmout opatření na podporu inovativních projektů s přeshraničním dopadem, vzešlých z výsledků práce meziregionálních a meziměstských sítí
- uvést alespoň jednou ročně na program jednání Monitorovacího výboru bod, spojený s iniciativou Regiony pro ekonomickou změnu, a pozvat zástupce vybraných sítí jako pozorovatele, aby bylo možné diskutovat o jejich návrzích a informovat o dosažených výsledcích práce těchto sítí
- popsat ve Výroční zprávě aktivity programu, inspirované iniciativou Regiony pro Ekonomickou změnu."

Uvedené informace dokládají, že všechny výše uvedené programy jsou komplementární s OPPS ČR-PR. Toto otevírá možnosti pro dosažení žádoucích synergických efektů na společném území. Realizace aktivit v podporovaném území v rámci vyjmenovaných programů doplňuje a přispívá k realizaci strategie Programu OPPS ČR-PR.

Regionální operační programy

Na českém území příhraničního regionu je poskytována podpora také prostřednictvím tří regionálních operačních programů (dále ROP):

- Regionální operační program regionu soudržnosti Severovýchod,
- Regionální operační program NUTS II Moravskoslezsko,
- Regionální operační program pro NUTS II Střední Morava.

Tyto ROP se zaměřují na oblast rozvoje **infrastruktury regionálního a místního významu - dopravní, sociální a zdravotní, rozvoj cestovního ruchu a obnovu kulturního**

dědictví, rozvoj venkovských a městských oblastí. OPPS ČR-PR je z hlediska poskytované podpory komplementární vůči těmto dokumentům, a to vzhledem ke svému zaměření na řešení **problémů, které mají přeshraniční dopad**, tj. na aktivity, které nejsou ROPy podporovány.

V Polsku plní aktivity realizované v rámci OPPS ČR-PR úlohu katalizátoru proměn uskutečňovaných v příhraničním území a zároveň podporují a iniciují operace, které se doplňují s cílem *Konvergence*. Na polské části podporovaného území mohou být v období 2007-13 aktivity financované rovněž v rámci tří Regionálních operačních programů (ROP):

- Regionální operační program v období 2007-13 v Dolnoslezském vojvodství,
- Regionální operační program Opolského vojvodství v období 2007-13,
- Regionální operační program Slezského vojvodství v období 2007-13.

V rámci ROP jsou priority zaměřeny na: výzkum a technologický rozvoj, inovace a podnikání, informační společnost, cestovní ruch, kulturu, životní prostředí, udržitelný rozvoj měst, rozvoj dopravy, vzdělávací infrastrukturu, zdraví a volnočasové aktivity. Přes částečné překrývání podporovaného území, spočívá komplementarita programů ve financování společných projektů s přeshraničním dopadem v rámci OPPS, které nemohou být plně podpořeny v rámci ROP. Je však možné financovat projekt ve fázi přípravy z OPPS ČR-PR, kdežto ve fázi realizace z ROP (např. v případě čistírny odpadních vod s přeshraničním významem).

Další operační programy

V území jsou dále realizovány sektorové operační programy - *Operační program Podnikání a inovace* a *Operační program Výzkum a vývoj pro inovace* zaměřené na rozvoj podnikatelského prostředí a inovačního potenciálu v ČR. OPPS ČR-PR se dotýká pouze několika témat těchto programů - **oblasti spolupráce podnikatelských subjektů, vysokoškolských, výzkumných a inovačních institucí a institucí trhu práce**. Vzhledem k přeshraničnímu charakteru poskytované podpory **nedochází k vzájemného vytěsňování, nýbrž doplnění** podpory poskytované uvedenými operačními programy o přeshraniční aktivity, které uvedené dokumenty nepodporují. Na polské straně mohou být tyto oblasti podporovány v rámci *Operačního programu Inovační ekonomika*.

Obdobně komplementární jsou aktivity v oblasti rozvoje environmentální infrastruktury, předcházení rizik, úspor energií a podpory využívání obnovitelných zdrojů, nakládání s odpady a řešení starých zátěží, ochrany ovzduší či péče o přírodní rozmanitost podporované prostřednictvím OPPS ČR-PR a *Operačního programu Životní prostředí* na české straně a *Operačního programu Infrastruktura a životní prostředí* na polské straně.

OPPS ČR-PR prostřednictvím **některých svých dílčích aktivit přispěje rovněž k naplňování cílů operačních programů financovaných z Evropského sociálního fondu** tj. *Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost* a *Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost* na české straně a *Operačního programu Lidské zdroje* na polské straně. Tyto aktivity se týkají především rozvoje systému celoživotního učení, adaptace vzdělávacích systémů, získávání jazykových znalostí, vzdělávání v oblasti ICT a spolupráce mezi institucemi trh práce.

3.3.4 Soulad prioritních os Programu se SOZS a NSRR

OPPS ČR-PR reaguje na většinu obecných zásad a témat zveřejněných v SOZS; v případě ČR i PR se tedy stává nástrojem implementace této celoevropské strategie, kterou uplatňuje s ohledem na místní podmínky v česko-polském pohraničí. V ČR a PR doplňují opatření zaměřená na podporu přeshraniční spolupráce intervence realizované v rámci cíle Konvergence. Speciální pozornost, která je ze strany SOZS věnovaná územní spolupráci, odráží přesvědčení o potřebnosti užší spolupráce mezi regiony EU k urychlení hospodářského rozvoje a k dosažení vyššího růstu. Národní hranice často tvoří překážky rozvoji evropského území jako celku a mohou omezit jeho potenciál plné konkurenceschopnosti.

V případě ČR OPPS ČR-PR přímo implementuje strategický cíl NSRR ČR *Vyvážený rozvoj území*. Tento cíl usiluje o dosažení vyváženého a harmonického rozvoje celého území ČR při respektování přírodních, ekonomických a sociokulturních odlišností regionů ČR.

V případě PR OPPS ČR-PR přispívá k dosažení strategického cíle NSRR PR: „strategickým cílem Národního strategického referenčního rámce Polska je vytváření podmínek pro růst konkurenceschopnosti znalostní ekonomiky a podnikání zaručujícího růst zaměstnanosti a růst míry sociální, hospodářské a územní soudržnosti“.

Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik

Vazba na SOZS:

Atraktivita prostředí je důležitým faktorem konkurenceschopnosti území. Prioritní osa ***Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik*** přispívá k naplňování cílů zohledněných v zásadě *1.1. Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující*. Důraz je kladen na podporu dostupnosti environmentální infrastruktury (*1.1.2. Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem*), prevence přírodních a technologických rizik, dopravních projektů klíčových pro území, podpory alternativních druhů dopravy a kombinované přepravy *1.1.1. Rozšíření a zlepšení dopravních infrastruktur*) a podpora rozvoje obnovitelných zdrojů energie v příhraniční oblasti (*1.1.3. Řešení intenzivního využívání tradičních zdrojů energie v Evropě*). Prioritní osa tak přispívá ke zvýšení prostorové mobility pracovních sil a zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru vyžadujícího zlepšení dopravní infrastruktury v příhraničním území.

Vazba na NSRR ČR:

Prioritní osa ***Posilování dopravní dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik*** reaguje na strategický cíl NSRR ČR: *Atraktivní prostředí*. Kvalitní životní prostředí spolu s dostupností dopravních sítí jsou základními předpoklady rozvoje ekonomických a sociálních aktivit v česko-polském pohraničí.

Podrobně se zaměřuje na:

- systém stálé péče o životní prostředí a jeho jednotlivé složky s cílem zlepšení stavu životního prostředí v příhraniční oblasti, zabránění vzniku nových rizik a odstranění starých ekologických zátěží, rozvoj obnovitelných zdrojů energie;
- dobudování sítě komunikací a klíčových dopravních spojnic, budování napojení a technických přístupů, včetně rozvoje dopravních systémů.

Vazba na NSRR PR:

Prioritní osa **Posilování dopravní dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik** se vztahuje na následující horizontální podrobné cíle NSRR PR:

Cíl 3. *Výstavba a modernizace technické a společenské infrastruktury, která má základní význam pro růst konkurenceschopnosti Polska a jeho regionů.* Nedostačující kvalita infrastruktury je bariérou pro příliv investic, omezuje obchodní výměnu, a to i v příhraničním území. Tento cíl se především vztahuje na následující oblasti:

- *propojení hlavních hospodářských center v Polsku sítí dálnic a rychlostních silnic a moderními železničními sítěmi,*
- *zajištění a rozvoj infrastruktury pro ochranu životního prostředí,*
- *diverzita energetických zdrojů a omezení negativního tlaku energetického odvětví na životní prostředí.*

Cíl 5. *Růst konkurenceschopnosti polských regionů a předcházení jejich sociální, ekonomické a územní perifernosti.* Šíření hospodářského růstu z silných městských center (urbanizovaných oblastí) na sousední oblasti, mj. rozvíjením příslušných dopravních vazeb, obnovou a modernizací dopravní infrastruktury, je důležité pro socio-ekonomický rozvoj příhraničního území a podporuje proces restrukturalizace ekonomiky. Tento cíl se vztahuje především na následující oblasti:

- *úplnější využití endogenického potenciálu největších městských center,*
- *předcházení okrajovosti a perifernosti problémových území.*

Prioritní osa II. Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

Vazba na SOZS:

Prioritní osa **Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a CR** reaguje na SOZS v oblasti podpory vzniku podmínek pro rozvoj podnikání, zakládání nových a rozvoj stávajících podnikatelských subjektů a přeshraniční spolupráci podnikatelských subjektů, včetně spolupráce podnikatelských subjektů s vědeckovýzkumnými a vzdělávacími institucemi a institucemi trhu práce (1.2.2. *Usnadnit inovace a podporovat podnikavost*). Rozvinuté podnikatelské prostředí napomáhá stimulovat inovační aktivitu v česko-polském regionu, tj. zvýšit objem prostředků investovaných v oblasti výzkumu a technologického rozvoje (1.2.1. *Zvýšit a zlepšit zaměření investic do výzkumu a technologického rozvoje*). Důležitým nástrojem se stane rozšiřování a praktické využívání informačních a komunikačních technologií v podnikatelské sféře a oblasti cestovního ruchu (1.2.3. *Podporovat informační společnost pro všechny*).

Prioritní osa dále respektuje roli cestovního ruchu jako důležité rozvojové aktivity diversifikující ekonomické aktivity, napomáhající rozvoji podnikání, přispívající ke zvyšování zaměstnanosti a tvorbě nových pracovních míst (2.2. *Podpora hospodářské diverzifikace venkovských oblastí, oblastí rybolovu a oblastí, které trpí přírodním znevýhodněním*).

Prioritní osa v oblasti zvýšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a zlepšení kvalifikací, rozvojem celoživotního učení a podporou aktivních nástrojů zajišťujících včasnou identifikaci potřeb v oblasti vzdělávání přispívá k realizaci třetí zásady SOZS *Vytváření více a lepších pracovních míst* (především reaguje na 1.3.3. *Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a dovedností*).

Vazba na NSRR ČR:

Prioritní osa ***Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu*** reaguje na strategický cíl *Konkurenceschopná česká ekonomika* především v oblasti posilování konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru v podporovaném území zvyšováním jeho produktivity a urychlením udržitelného hospodářského růstu. Zdůrazňuje význam silné a progresivně strukturované ekonomiky pro robustní a udržitelný ekonomický růst.

Podrobně se zaměřuje na:

- podporu při zakládání a rozvoji MSP, zvýšení jejich přístupu ke zdrojům inovací, podporu vzájemné spolupráce a strategických vazeb se vzdělávacími institucemi, institucemi V&V a trhu práce; adaptaci veřejných, výzkumných a vývojových kapacit a posílení jejich rozvoje v rámci přeshraniční spolupráce;
- rozvoj infrastruktury pro podnikání a podnikatelské inovační infrastruktury a systematický rozvoj poradenství a strategických služeb,
- podporu využití potenciálu pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu tak, aby se podporované území stalo dlouhodobě atraktivní destinací.

Prioritní osa dále reaguje na strategický cíl NSRR ČR: *Otevřená, flexibilní a soudržná společnost*, kdy přispívá k podpoře moderní občanské společnosti, která je otevřená vnějším příležitostem a dokáže na ně relevantně reagovat, společnosti, která si uvědomuje hodnotu vzdělání a podporuje jeho rozvoj.

Strategie je orientována na:

- zvýšení zaměstnatelnosti rozvojem klíčových kompetencí a dovedností v rámci moderního, kvalitního a otevřeného vzdělávacího systému reagujícího na trendy vyvolané rozvojem znalostní ekonomiky, s důrazem na vzdělávání v cizích jazycích a v informačních a komunikačních technologiích;
- rozvoj dalšího vzdělávání, které je propojeno s počátečním vzděláváním do komplexního systému celoživotního učení;
- podpora spolupráce vzdělávací a výzkumných institucí se zaměstnavateli, podnikatelskou sférou a veřejným sektorem s cílem posílit konkurenceschopnost a akcelarovat regionální rozvoj;

Vazba na NSRR PR:

Prioritní osa ***Zlepšení podnikatelského prostředí a cestovního ruchu*** se vztahuje na druhý podrobný cíl NSRR PR:

Zlepšení kvality lidských zdrojů a posílení sociální soudržnosti, zaměřený na úplnější využití lidských zdrojů a pracovní síly, zohledňuje doporučení třetí směrnice SSS a přispívá k dosažení cílů Evropské strategie zaměstnanosti. Bude se týkat především následujících oblastí:

- zvyšování úrovně vzdělanosti obyvatel a zlepšení kvality vzdělávání, mj. zlepšováním odborných znalostí osob a jejich přizpůsobováním požadavkům současného trhu práce a prostřednictvím programů stálého odborného vzdělávání zaměřeného na zaměstnance MSP,
- budování podmínek pro rozvoj podnikání a podpora prostředí pro rozvoj podnikatelských aktivit.

Cíl 4. NSRR PR: *Růst konkurenceschopnosti a inovací v podnicích, především zpracovatelského průmyslu s vysokou přidanou hodnotou a rozvoj odvětví služeb*, podporuje

mj. aktivity, jejichž cílem je zlepšení inovací v podnicích, rozvoj institucí z podnikatelského prostředí, propagace spolupráce mezi podniky a vědeckými subjekty. Tento podrobný cíl se bude vztahovat především na následující oblasti:

- *podpora zpracovatelské činnosti s vysokou přidanou hodnotou,*
- *rozvoj odvětví služeb,* kde se jedná také o podporu rozvoje sektoru cestovního ruchu,
- *informační společnost,* kde se jedná o podporu využití technologií ICT ve společnosti a podnikatelských subjektech.

Cíl 5. NSRR PR: *růst konkurenceschopnosti polských regionů a předcházení jejich sociální, hospodářské a územní perifernosti,* se zaměřuje na podporu městských center a navazování jejich spolupráce s okolním prostředím, prostřednictvím hospodářských kontaktů, vazeb v oblasti služeb, kultury a podporuje proces proměn a restrukturalizaci ekonomiky. Tento cíl se bude vztahovat k úplnějšímu využití endogenického potenciálu největších městských center a předcházení okrajovosti a perifernosti problémových území.

Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství

Vazba na SOZS:

Prioritní osa **Podpora spolupráce místních společenství** přispívá k realizaci SOZS zvláště v oblasti sociální integrace a odstraňování bariér spolupráce vytvářených hranicemi (viz. 2.4. *Přeshraniční spolupráce*). Jedná se především o oblasti mezilidských vazeb, institucionální spolupráce (zvláště spolupráce územních samospráv).

Vazba na NSRR ČR:

Prioritní osa dále reaguje na strategický cíl *Otevřená, flexibilní a soudržná společnost NSRR ČR*, kdy přispívá k podpoře moderní občanské společnosti, která je otevřená vnějším příležitostem a dokáže na ně relevantně reagovat a která i přes vnitřní diferenciaci je sociálně aktivní a soudržná.

Strategie je orientována na:

- prohlubování sociální soudržnosti místních společenství, posilování místní identity a přeshraniční sounáležitosti. Důraz je kladen na rozvoj dobré sousedské spolupráce, rozvoj přeshraničních strategických partnerství obcí, společných postupů při řešení problémů v příhraniční oblasti a sdílení dobrých zkušeností;

Vazba na NSRR PR:

Prioritní osa **Podpora spolupráce místních společenství** se vztahuje k podrobnému cíli NSRR PR:

Cíl 1: *Zlepšení kvality fungování veřejných institucí a další výstavba mechanismů partnerství,* který má přispívat k budování občanské společnosti, především v oblasti: posilování mechanismů partnerství mezi veřejnou správou a třetím sektorem.

Také v oblasti čtvrtého cíle v rámci: *informační společnost* propaguje využití ICT technologií ve veřejných a vzdělávacích institucích.

Kdežto prostřednictvím cíle 5: *růst konkurenceschopnosti polských regionů a předcházení jejich sociální, hospodářské a územní perifernosti,* se zaměřuje i na aktivity v oblasti úplnějšího využití endogenického potenciálu největších městských center.

Prioritní osa IV. Technická pomoc

Je nástrojem umožňujícím realizaci a administraci Programu.

4. MONITOROVACÍ A HODNOTÍCÍ UKAZATELE

Monitorování Programu je založeno na kvantifikovaných ukazatelích. Ukazatele jsou stanoveny podle metodiky zpracované EK se zřetelem na specifické rysy Programu. Při výběru ukazatelů bylo využito číselníků ukazatelů.

Ukazatele jsou maximálně zjednodušeny pro zachování stálé pružnosti a komplexnosti pro jednotlivé prioritní osy. Hodnoty ukazatelů jsou stanoveny pro celé programovací období. Naplňování ukazatelů v jednotlivých letech bude uváděno v Ročních zprávách.

Pro monitorování je použito následujících ukazatelů:

Ukazatele na úrovni Programu

	Název ukazatele výstupu	Výchozí hodnota	Cílová hodnota
1.	Počet projektů přeshraničního významu, splňující dvě ze čtyř kritérií spolupráce dle čl. 19 Nařízení o ERDF	0	163
2.	Počet projektů přeshraničního významu, splňující tři ze čtyř kritérií spolupráce dle čl. 19 Nařízení o ERDF	0	500
3.	Počet projektů přeshraničního významu splňující všechna čtyři kritéria spolupráce dle čl. 19 Nařízení o ERDF	0	30

Ukazatele na úrovni prioritních os²³

Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik			
	Název ukazatele	Výchozí hodnota	Cílová hodnota
UKAZATEL VSTUPU:			
	vynaložená finanční alokace / EUR	82 619 988, tj. 32%	
UKAZATELE VÝSTUPU:			
1.	Počet projektů zaměřených na výstavbu nebo modernizaci dopravní infrastruktury, ostatní infrastruktury přeshraničního významu a zlepšení dostupnosti (počet).	0	103
2.	Počet projektů týkajících se infrastruktury, propagace a společné ochrany životního prostředí a environmentálního managementu (počet).	0	26
3.	Počet projektů zaměřených na prevenci rizik (počet).	0	29

²³ Hodnoty indikátoru bylo dosaženo výhradně díky Strukturálním fondům.

UKAZATELE VÝSLEDKU:			
1.	Počet osob v podporovaném území přímo ovlivněných opatřeními v oblasti infrastruktury a ochrany životního prostředí (osoby)	0	100 000
	Z toho: ženy	0	50 000
	Z toho: muži	0	50 000
2.	Počet osob účastnících se školení/workshopů/ ekologicky zaměřených veletrhů/ spojených s prevencí rizik (osoby)	0	10 000
	Z toho: ženy	0	5 000
	Z toho: muži	0	5 000
3.	Počet sídel pod přímým vlivem modernizované dopravní infrastruktury (počet sídel)	0	200
4.	Počet osob ovlivněných projekty zaměřenými na prevenci rizik (osoby)	0	50 000
	Z toho: ženy	0	25 000
	Z toho: muži	0	25 000

Prioritní osa II. Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu			
	Název ukazatele	Výchozí hodnota	Cílová hodnota
UKAZATEL VSTUPU:			
	vynaložená finanční alokace / EUR	92 947 487, tj. 36%	
UKAZATELE VÝSTUPU:			
1.	Počet projektů spolupráce (iniciativ), včetně meziinstitucionálních, v oblasti podpory podnikání, trhu práce a výzkumu a technologického rozvoje (počet)	0	50
2.	Počet projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu a zachování kulturního dědictví v příhraničním území a další výstavby infrastruktury cestovního ruchu (počet)	0	193
3.	Počet projektů zaměřených na zvyšování dovedností a kvalifikací (počet)	0	27
4.	Počet projektů zaměřených na rozvoj vzdělávacího systému (počet)	0	65
UKAZATELE VÝSLEDKU:			

1.	Počet aktivit zaměřených na spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje, inovací, podnikání nebo trhu práce (počet dohod, smluv apod.)	0	75
2.	Počet produktů/služeb cestovního ruchu (počet).	0	70
3.	Počet nových nebo rekonstruovaných zařízení cestovního ruchu (počet).	0	250
4.	Počet osob ovlivněných opatřeními na zvýšení dovedností a kvalifikací (osoba).	0	7 500
	Z toho: ženy	0	4 500
	Z toho: muži	0	3 000
5.	Počet spolupracujících vzdělávacích institucí (počet).	0	120

Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství

	Název ukazatele	Výchozí hodnota	Cílová hodnota
UKAZATEL VSTUPU:			
	vynaložená finanční alokace / EUR	67 128 741, tj. 26%	
UKAZATELE VÝSTUPU:			
1.	Počet projektů zaměřených na spolupráci veřejných institucí a dalších subjektů poskytujících veřejné služby na obou stranách hranice (počet)	0	97
2.	Počet projektů v oblasti kultury a volnočasových aktivit podporujících spolupráci příhraničních společenství (počet)	0	103
3.	Počet projektů v rámci FM	0	2850
UKAZATELE VÝSLEDKU:			
1.	Počet spolupracujících územních samospráv a dalších subjektů poskytující veřejné služby (počet)	0	200
2.	Počet osob účastnících akcí kulturního/sportovního/společenského charakteru (osoby)	0	50 000
	Z toho: ženy	0	25 000
	Z toho: muži	0	25 000
3.	Počet osob účastnících se vzdělávacích aktivit (osoby)	0	2 500

Z toho: ženy	0	1 250
Z toho: muži	0	1 250

Prioritní osa IV. Technická pomoc			
	Název ukazatele	Výchozí hodnota	Cílová hodnota
UKAZATEL VSTUPU:			
	vynaložená finanční alokace / EUR	15 491 248, tj. 6%	
UKAZATELE VÝSTUPU:			
1.	Počet projektů spojených s působením institucí zapojených do implementace Programu	0	128
2.	Počet projektů spojených s informačními a propagačními aktivitami v oblasti Programu	0	37
UKAZATELE VÝSLEDKU:			
1.	Počet působících institucí zapojených do implementace Programu	0	30
2.	Počet uspořádaných informačních a propagačních aktivit	0	175

Kontextové ukazatele²⁴

	Název ukazatele kontextu	Výchozí hodnota	Cílová hodnota
1.	HDP/obyv. v PPS v oblasti česko-polského pohraničí ²⁵	45,8 %	53,5 %
2.	Míra nezaměstnanosti v oblasti česko-polského pohraničí ²⁶	13,1 %	10,5 %
3.	Počet obyvatel v oblasti česko-polského pohraničí ²⁷	7 138 146	7 058 000

²⁴ Hodnoty ukazatele bylo dosaženo nejen díky Strukturálním fondům.

²⁵ HDP vztažené k EU-25.

²⁶ Údaje jsou platné k 30. 9. 2006.

²⁷ Stav k 31. 12. 2004.

5. IMPLEMENTACE PROGRAMU

5.1 Úroveň řízení Programu

V souladu s čl. 14 Nařízení o ERDF, je pro řízení a provádění Programu vytvořena společná organizační struktura. Jejími nosnými články jsou:

- společný Řídící orgán,
- společný Certifikační orgán,
- společný Auditní orgán.

Dalšími subjekty zapojenými v implementační struktuře Programu jsou:

- kontrola dle čl. 16 (1) Nařízení o ERDF,
- Společný technický sekretariát,
- regionální subjekty, na něž jsou delegovány vybrané úkoly.

Na základě ustanovení dle čl. 63 Obecného nařízení je do 3 měsíců ode dne, kdy je členskému státu oznámeno rozhodnutí o schválení operačního programu, zřízen společný Monitorovací výbor Programu (dále MV).

Vymezení rolí a úkolů jednotlivých subjektů je popsáno v následujících kapitolách.

5.2 Činnost řídicích struktur

5.2.1 Řídící orgán

Členské státy se dohodly, že společný Řídící orgán (dále ŘO) Programu má sídlo na území České republiky. Na základě usnesení vlády ČR č. 175 ze dne 22. února 2006 je plněním funkce ŘO pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále MMR ČR).

Kontaktní údaje ŘO²⁸:
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Odbor regionální přeshraniční spolupráce
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

V souladu s popisem funkcí dle čl. 60 Obecného nařízení, je tento orgán zodpovědný zejména za:

- zajištění, aby projekty byly vybírány na základě kritérií Programu a po celou dobu provádění zůstávaly v souladu s platnými předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy;
- právní navázání prostředků ERDF s Vedoucím partnerem projektu;
- ověření zda byly spolufinancované produkty dodány a služby poskytnuty a zda byly výdaje na operace vykázány příjemci skutečně vynaloženy a zda jsou v souladu s předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy;

²⁸ Podrobné kontaktní údaje jsou uvedeny na internetových stránkách Programu (www.cz-pl.eu).

- zajištění existence systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každý projekt v rámci Programu a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a hodnocení;
- zajištění provádění hodnocení Programu podle čl. 48 Obecného nařízení v souladu s čl. 47 Obecného nařízení;
- nastavení postupů pro zajištění uchování dokumentů, zejména pro potřeby auditů, v souladu s čl. 90 Obecného nařízení,
- zajištění, aby PCO obdržel pro účely certifikace všechny nezbytné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji;
- řešení a šetření nesrovnalostí,
- řízení práce MV a poskytování dokumentů, které mu umožní sledovat kvalitu provádění Programu s ohledem na jeho konkrétní cíle;
- vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění a po schválení MV její předložení EK;
- zajištění souladu s požadavky na poskytování informací a propagaci s čl. 69 Obecného nařízení.

Součinnost při provádění těchto činností z polské strany zajišťuje Ministerstvo regionálního rozvoje PR (MRR PR) jako **Národní orgán (dále NO)**.

5.2.2 Certifikační orgán

Členské státy se dohodly, že společný Certifikační orgán (v dokumentu dále označován jako Platební a certifikační orgán, PCO) Programu má sídlo na území České republiky. Na základě usnesení vlády ČR č.198 ze dne 22.února 2006 je výkonem funkce PCO Programu pověřeno Ministerstvo financí ČR (dále MF ČR); rozhodnutím ministra finanční je výkonem PCO pověřen odbor Národní fond.

Kontaktní údaje PCO:²⁹ Ministerstvo financí ČR
Odbor Národní fond
Letenská 15
118 10 Praha 1

V souladu s popisem funkcí dle čl. 61 Obecného nařízení, je tento orgán zodpovědný zejména za:

- správu prostředků poskytnutých z ERDF na společném účtu zřízeném u ČNB,
- vyhotovení a předložení certifikovaných výkazů výdajů a žádostí o platbu EK;
- přijímá platby z Evropské komise,
- zajištění, aby pro účely certifikace obdržel od ŘO náležité informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s výdaji uvedenými ve výkazu výdajů;
- zohlednění výsledků všech auditů provedených auditním orgánem nebo z jeho pověření pro účely certifikace
- vedení účetních záznamů o výdajích vykázaných EK v elektronické podobě;

²⁹ Podrobné kontaktní údaje jsou uvedeny na internetových stránkách Programu (www.cz-pl.eu).

- zajištění nakládání s neoprávněně využitými prostředky dle čl. 61 (f) Obecného nařízení,
- navrácení nevyužitých prostředků zpět EK,
- předložení aktualizovaných odhadů týkajících se žádostí o platby (výhled výdajů) EK pro běžný a následující rok vždy do 30. dubna každého roku, na základě odhadu vypracovaného ŘO,
- zajištění navrácení prostředků od LP jako výsledek nesrovnalostí.

PCO pro účely vyplácení prostředků ERDF Vedoucím partnerům projektů využívá Finanční útvar MMR ČR (dále FÚ MMR).

FÚ MMR provádí tyto hlavní činnosti:

- kontrola formální správnosti a zaúčtování žádostí o platbu LP schválených ŘO před provedením platby LP;
- převody prostředků ERDF na účty Vedoucích partnerů;
- vystavuje a potvrzuje ve stanovených termínech souhrnnou žádost o platbu, která obsahuje žádosti o platbu předložené LP, kterou předkládá PCO;

5.2.3 Auditní orgán

Členské státy na základě dvojstranných dohod jmenují společný Auditní orgán (dále AO).

Kontaktní údaje AO³⁰:
Ministerstvo financí ČR
Odbor centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu
Letenská 15
118 10 Praha 1

AO napomáhá skupina auditorů, skládající se ze zástupců obou členských států Programu. Skupina auditorů je vytvořena nejpozději do tří měsíců od přijetí rozhodnutí o schválení Programu, vypracovává si svůj vlastní jednací řád a předsedá jí AO Programu.

Auditní orgán je odpovědný za výkon auditu Programu. Zajišťuje ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému Programu a provádění auditů operací na vhodném vzorku pro ověření vykázaných výdajů Programu.

Auditní orgán se zřizuje ve smyslu čl. 59 Obecného nařízení.

Dle ustanovení čl. 14 Nařízení o ERDF se AO nachází na území členského státu, který je v sídle Řídicího orgánu, tj. na území České republiky. Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pověřeno MF ČR. Rozhodnutím ministra financí byl výkonem této funkce pověřen útvar Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu (dále CHJ), který je funkčně nezávislý na ŘO a na PCO.

V souladu s platnou legislativou provádí AO zejména následující činnosti:

- zajišťuje provádění auditů za účelem ověření účinného fungování Řídicího a kontrolního systému Programu (dále ŘKS);

³⁰ Podrobné kontaktní údaje jsou uvedeny na internetových stránkách Programu (www.cz-pl.eu).

- předkládá ŘO před podáním žádosti o první platbu a nejpozději do 12 měsíců od schválení Programu zprávu posuzující nastavení ŘKS Programu včetně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES;
- předkládá EK do 9 měsíců po schválení Programu strategii auditu zahrnující subjekty, které audity provádí;
- zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě za účelem ověření účinného fungování ŘKS Programu;
- předkládá každoročně EK aktualizovanou strategii auditu;
- předkládá každoročně EK konsolidované plány auditů prostředků poskytovaných z fondů EU;
- kontroluje čtvrtletně plnění konsolidovaných plánů auditů a informuje o tomto plnění PCO;
- předkládá metodu výběru vzorků pro audity operací a pro plánování auditů, která zajišťuje jejich provádění u hlavních subjektů a jejich rovnoměrné rozložení na celé programovací období;
- zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě na vhodném vzorku operací pro ověření výdajů vykázaných EK;
- zajišťuje metodické vedení dalších auditorských subjektů zapojených do auditů v administraci Programu;
- dohlíží na kvalitu auditu v administraci prováděných dalšími auditorskými subjekty u prostředků z Programu;
- podílí se na tvorbě a aktualizaci metodických pokynů pro provádění auditu ve veřejné správě prostředků z Programu;
- předkládá každoročně EK výroční kontrolní zprávu, která obsahuje zjištění z auditů provedených během předchozího roku v souladu se strategií auditu Programu jakož i nedostatky zjištěné v ŘKS Programu;
- vydává každoročně pro EK stanovisko k tomu, zda fungování ŘKS poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené EK jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné;
- předkládá prohlášení o částečném uzavření, ve kterém hodnotí zákonnost a řádnost dotčených výdajů dle čl. 88 Obecného nařízení;
- předloží EK nejpozději do 31. 3. 2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů;
- provádí analýzu nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracování prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření;
- zpracovává každoročně zprávu o výsledcích finančních kontrol za Program pro vládu ČR,
- zajišťuje, aby byly při auditní činnosti zohledněny mezinárodně uznávané auditorské standardy.

Zajištění kontrolní činnosti je stanoveno v právním aktu o poskytnutí prostředků LP. V tomto aktu je také stanoveno, jakým způsobem dojde k navrácení nebo vymáhání

finančních prostředků v případě jejich nesprávného použití. Tato skutečnost je řádně podchycena ve smlouvě.

5.2.4 Kontroloři

Pro potřebu zajištění správnosti využití prostředků a shody s národními pravidly a pravidly ES v rámci jednotlivých projektů (čl. 16 Nařízení o ERDF) jsou na obou stranách hranice určeni kontroloři.

Předmětem kontroly dle čl. 13 Prováděcího nařízení je:

- ověření, zda deklarované výdaje odpovídají složkám projektu uvedeným ve schválené projektové žádosti (včetně odsouhlasených změn v průběhu realizace),
- ověření skutečného dodání spolufinancovaných produktů a služeb,
- ověření tzv. způsobilosti výdajů a správnosti deklarovaných výdajů z účetního hlediska;
- ověření, že požadované výdaje byly skutečně vynaloženy,
- ověření souladu s vnitrostátními pravidly a pravidly ES (např. o zadávání veřejných zakázek, o veřejné podpoře, o publicitě atd.).

Tato ověření tak zahrnují administrativní, finanční, technické a hmotné stránky projektu a jsou prováděna na základě čl. 13 Prováděcího nařízení.

Ověření spočívá v administrativní kontrole dokladů a dokumentů předložených příjemcem a v kontrole na místě, kdy je kontrolována fyzická realizace projektu i její dokladování. Provádění administrativního ověřování a kontroly na místě se řídí písemnými postupy, které jsou zpracovány v souladu s odst. 3 čl. 13 Prováděcího nařízení.

Dle čl. 16 Nařízení o ERDF je každým členským státem účastnícím se Programu ustaven kontrolní systém zajišťující provedení kontrol na jeho území. Kontrola podle čl. 13 Prováděcího nařízení je svěřena nezávislým kontrolním orgánům, kterými jsou:

- na české straně Centrum pro regionální rozvoj ČR a
- na polské straně příslušné subjekty určené NO.

5.2.5 Společný technický sekretariát

ŘO Programu, ve shodě s NO, ustavil Společný technický sekretariát (dále JTS) pro Program ČR-PR, který má své sídlo na české straně.

Kontaktní údaje JTS³¹:
Centrum pro regionální rozvoj ČR
Společný technický sekretariát
Jeremenkova 40B
772 00 Olomouc

V JTS pracují zaměstnanci z obou států zapojených do Programu, tj. z České republiky a z Polska, v souladu se zásadou rovného zacházení a partnerství. V JTS se používají oba jazyky členských států Programu.

³¹ Podrobné kontaktní údaje jsou uvedeny na internetových stránkách Programu (www.cz-pl.eu).

JTS napomáhá ŘO, MV (včetně představitelů NO) a AO v oblasti vykonávání jejich činnosti v rámci Programu.

Mezi hlavní činnosti JTS patří:

- poskytování konzultací žadatelům,
- úkony v rámci projektového cyklu jednotlivých projektů (zejména příjem a registrace projektových žádostí a jejich zanesení do monitorovacího systému),
- poskytování informací o Programu (včetně veškerých informací nutných pro zabezpečení kontroly prvního stupně a koordinace programu na obou stranách hranice),
- zodpovědnost za kontrolu a hodnocení projektů (v souladu s kap. 5.3.2 a 5.3.3),
- podpora MV včetně přípravy a konání jeho zasedání, příprava podkladů před jeho zasedáními, včetně přípravy projektových listů a vypracování zápisů z jednání,
- spolupráce na vypracování zpráv o implementaci Programu (včetně zprávy pro EK),
- propagace Programu,
- příprava a vedení základní společné informační databáze,
- další podpora orgánům Programu pro řádné provádění Programu.

5.2.6 Regionální subjekty

Na obou stranách Programu se na některých činnostech podílejí Regionální subjekty (dále RS), kterými jsou v ČR jednotlivé kraje spadající do podporovaného území a v PR maršáلكovské úřady příhraničních vojvodství.

Zástupci českých RS přispívají do Programu zejména prostřednictvím:

- podpory potenciálním žadatelům spočívající zejména v provádění konzultací projektových žádostí s žadateli,
- účasti na hodnocení projektů,
- regionálního „public relations“,
- spolupráce s ŘO, dalšími kraji, JTS a partnerskými subjekty zřízenými na polské straně Programu.

Funkci regionálního subjektu na polské straně plní příslušné maršáلكovské úřady jednotlivých vojvodství, funkčně pak jako Regionální kontaktní místa Evropské územní spolupráce (dále RKM EÚS), která jsou pokračováním Regionálních kontaktních míst zřízených v rámci Programu INTERREG IIIA Česká republika – Polsko.

Zástupci polských RS přispívají do Programu zejména prostřednictvím:

- poskytování informačních a poradenských služeb potenciálním žadatelům při přípravě jejich projektové žádosti,
- účasti na hodnocení projektových žádostí,
- provádění konzultací v oblasti přípravy projektové žádosti se žadateli před jejím odesláním na JTS,

- spolupráce s ŘO, NO a JTS a dalšími partnerskými institucemi zřízenými na české straně Programu na propagaci Programu.

5.3 Úroveň řízení projektu

5.3.1 Předkládání projektových žádostí

RS, případně JTS, provádí konzultace projektových záměrů se žadateli, jejichž cílem je vypracování a následné předložení společné projektové žádosti přes LP projektu na JTS. Předložené projekty respektují princip vedoucího partnera, jako základní princip Programu.

Formát společné projektové žádosti je vytvořen oběma členskými státy jako dvojjazyčný. Společná projektová žádost obsahuje popis aktivit jednotlivých partnerů na obou stranách hranice.

Projekty jsou předkládány na bázi průběžné výzvy na JTS. V případě mikroprojektů se projektové žádosti předkládají příslušnému administrátorovi fondu (pro Fondy mikroprojektů je vytvořen společný formulář projektové žádosti).

5.3.2 Kontrola projektových žádostí

Bezprostředně po předložení projektové žádosti žadatelem ji JTS **zaeviduje do monitorovacího systému**. Dále provede kontrolu formálních náležitostí a kontrolu přijatelnosti projektu, jejichž cílem je zejména zjištění, že:

- projektová žádost splňuje nezbytná formální kritéria přijetí (kompletní vyplnění, podpisy příslušných osob, dodání příslušného počtu kopií projektové žádosti apod.),
- jsou doloženy všechny povinné přílohy nezbytné pro hodnocení projektu dle předem stanovených kritérií,
- projekt a jeho aktivity neodporují národním legislativám ani legislativě EU,
- LP i jeho partneři jsou vhodnými žadateli definovanými pro Program v Programovém dokumentu,
- aktivity projektu neodporují horizontálním politikám EU (tj. nenarušují životní prostředí, neobsahují diskriminační prvky vůči skupinám obyvatel apod.),
- projekt nenarušuje pravidla stanovená v oblasti hospodářské soutěže,
- projekt je realizován ve vymezeném podporovaném území,
- LP má s partnery odpovídajícím způsobem vyřešeny vzájemné závazky, spojené s realizací projektu,
- struktura kofinancování projektu odpovídá stanoveným pravidlům, LP i ostatní partneři mají zajištěné kofinancování v nezbytné výši,
- projekt naplňuje minimální požadavky spolupráce dle čl. 19, odst. 1 Nařízení o ERDF
- případně další.

Pro kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti jsou členskými státy vypracovány společné check-listy. Kontrola probíhá formou hodnocení ANO-NE (kritérium splněno/nesplněno).

Tuto kontrolu provádí JTS. Projekt je dále administrován, tj. je pokračováno v jeho hodnocení pouze v případě, že splní náležitosti kontroly. V opačném případě je projekt žadatelem dopracován a opětovně podán s vysvětlivkami/doplněními na JTS.

Po kontrole splnění formálních náležitostí a přijatelnosti JTS **zaregistruje projekt do společného monitorovacího systému.**

JTS ověří také způsobilost výdajů v souladu se směrnicemi týkajícími se výdajů financovaných zpětně v rámci ERDF.

5.3.3 Postup a kritéria výběru projektových žádostí

Bezprostředně po kontrole splnění povinných náležitostí dle kap. 5.3.2. se přistoupí k hodnocení projektů. Posouzení projektových žádostí podle výběrových kritérií probíhá v zodpovědnosti JTS, za podpory příslušných RS a expertů. Proces hodnocení každého projektu má tři fáze:

- hodnocení věcné kvality projektu,
- hodnocení přeshraničního dopadu projektu,
- hodnocení přeshraniční spolupráce.

Veškerá hodnocení jsou prováděna podle jednotné metodiky a probíhají podle předem stanovených kritérií:

Hodnocení věcné kvality projektu

V této fázi je posuzován zejména:

- vlastní záměr projektu, jeho věcné zpracování, vnitřní logika a proveditelnost,
- zvolená strategie projektu, jeho aktivity a jejich přínos pro dosažení cílů projektu,
- definování cílových skupin projektu a přínos projektu pro zlepšení jejich situace, resp. konkrétního problému,
- ekonomické hodnocení projektu (zejména efektivita vynaložených prostředků),
- udržitelnost projektu, resp. jeho výsledků v dalším období.

Hodnocení věcné kvality projektu koordinuje JTS. Na této fázi hodnocení se podílejí experti z regionů z obou částí Programu. V české části Programu jde o experty z RS jmenovanými ŘO a na polské straně hodnocení provádí experti jmenovaní NO Programu. Výstupy hodnocení jsou předávány JTS a zadávány do monitorovacího systému jako podklad pro celkové hodnocení projektu. JTS prověřuje úplnost hodnocení.

Hodnocení přeshraničního dopadu

V této fázi je hodnocení zaměřeno na to, do jaké míry přispívá předložený projekt k naplňování cílů Programu a prioritní osy v rámci které je předkládán. Hodnocen je přínos **projektu ke globálnímu cíli Programu.** V této fázi je hodnoceno také společné využití výsledků projektu subjekty po obou stranách hranice.

Tato část hodnocení je vypracována v zodpovědnosti JTS, společně pracovníky JTS a experty nominovanými regiony (potvrzenými ŘO/NO).

Hodnocení přeshraniční spolupráce

Všechny projektové žádosti musí naplňovat základní principy OPPS ČR-PR, které je odlišují od jiných programů, např. programů cíle Konvergence realizovaných na území zúčastněných států, **realizací přeshraniční spolupráce mezi LP a partnery z obou stran hranice.**

Dle čl. 19 Nařízení o ERDF je nezbytným předpokladem realizace každého společného projektu v rámci Programu naplnění alespoň dvou kritérií z následujících čtyř:

- společná příprava,
- společná realizace,
- společný personál,
- společné financování.

Projekty, jež nespĺňují alespoň dvě z takto definovaných kritérií, nemohou být vybrány ke spolufinancování z Programu (toto je součástí hodnocení přijatelnosti projektu). U projektů, které splňují dvě a více kritérií je v této etapě hodnocení posuzována kvalita a rozsah realizované spolupráce.

Tato část hodnocení je vypracována pracovníky JTS zastupujícími oba členské státy.

Sumarizace hodnocení a příprava podkladů pro MV

Celkové hodnocení je dáno součtem bodů dosažených v jednotlivých fázích. Na základě dosaženého počtu bodů jsou vypracovány společné ranking-listy, které slouží jako jeden z podkladů pro diskuse a rozhodování MV.

MV jako reprezentativní grémium Programu je kromě jiného zodpovědný za výběr projektů v rámci Programu.

Složení MV a jeho jednání se řídí společně domluveným a schváleným Jednacím řádem. Složení výboru respektuje princip partnerství.

Právní navázání prostředků ERDF

Na základě rozhodnutí MV informuje JTS žadatele o tomto rozhodnutí o spolufinancování projektu z prostředků ERDF. Poté ŘO ve spolupráci s JTS připraví podklady pro právní navázání prostředků ERDF s LP z obou zemí. Právní akt navázání prostředků ERDF je vždy uzavřen mezi ŘO a LP.

5.4 Finanční toky

Systém finančních toků popisuje Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze Strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programovací období 2007 – 2013, kterou vydává MF ČR, jež spravuje prostředky, které svěřují Evropská společenství České republice k realizaci programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie. Systém finančních toků je v souladu se zákonem o veřejných financích v České i Polské republice.

Prostředky ERDF Programu uvolňuje Vedoucímu partnerovi FÚ MMR z účtu PCO, k němuž má dispoziční právo. Projektové žádosti jsou předkládány pouze v měně euro a rovněž i platby jsou vypláceny v euro.

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (tj. zpětné proplacení výdajů již vynaložených příjemcem).

Na základě skutečně vynaložených výdajů podá Vedoucí partner a jednotliví Partneři žádosti o platbu doložené požadovanými doklady Kontrolorovi v daném státě. Kontrolory jsou Centrum pro regionální rozvoj ČR na české straně a příslušné subjekty určené NO na polské straně.

Kontroloři potvrzují výdaje každého příjemce v souladu s národními a evropskými předpisy. Výstupem kontroly je Osvědčení, potvrzující správnost příjemci vynaložených výdajů. Partneři předají Osvědčení svých výdajů Vedoucímu partnerovi.

Vedoucí partner po obdržení Osvědčení od Partnera a svého Osvědčení od Kontrolora, vystaví žádost o platbu za celý projekt, zahrnující podíl prostředků ERDF pro partnery a předloží ji příslušnému Kontrolorovi. Součástí této žádosti je Osvědčení LP a Osvědčení obdržená od Partnerů. Po ověření Kontrolor LP schválí žádost o platbu prostředků ERDF za celý projekt a předá ji na ŘO.

ŘO provádí po obdržení žádosti kontrolu její formální správnosti a předává jí FÚ MMR. FÚ MMR po kontrole provádí její zaúčtování do IS Viola jako závazek vůči LP. FÚ MMR následně vygeneruje v IS Viola Souhrnnou žádost o platbu prostředků ERDF a předkládá ji PCO, který provádí její formální kontrolu, a následně zajišťuje převod prostředků ERDF ze zdrojového účtu PCO na účet k němuž má FÚ MMR dispoziční právo. FÚ MMR pak provádí úhradu závazku vůči Vedoucímu partnerovi z tohoto účtu. Vedoucí partner následně po obdržení prostředků ERDF poukazuje příslušné podíly prostředků ERDF na účty svých Partnerů. Popsaný postup platí výlučně pro prostředky ERDF.

PCO po provedení certifikace výdajů žádá EK o doplnění prostředků na svém účtu.

EK žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet PCO.

Žádosti o platbu prostředků ERDF, které podává PCO na EK, vycházejí ze skutečně vynaložených výdajů, doložených LP a Partnery, které byly potvrzené příslušnými Kontrolory. Odůvodněnost žádostí o platbu ověřuje a potvrzuje příslušný Kontrolor. Souhrnný výkaz výdajů za Program pro EK vypracovává Řídící orgán a předává jej PCO. PCO jej po provedení certifikace postupuje EK (*viz. příloha 2 – Schéma finančních toků*).

Podrobnosti týkající se finančního řízení (včetně čl. 17 Nařízení o ERDF) budou upraveny v Memorandu o porozumění.

5.5 Systém pro monitorování projektů

Vzhledem k tomu, že program je součástí Národního strategického referenčního rámce České republiky, bude monitorování programu a projektů probíhat v České republice i Polsku jednotně v souladu s Metodikou monitorování programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, která byla v České republice zpracována pro všechny programy strukturálních fondů.

K monitorování bude v České republice i Polsku využíván společný monitorovací systém, který se skládá ze tří vzájemně propojených úrovní:

- Benefit – úroveň žadatelů (slouží zejména pro zpracování projektové žádosti, reportování v průběhu projektu a zpracování žádostí o platbu);
- MONIT - administrativní nástroj k podpoře práce JTS a kontrolorů;
- MSC2007 – centrální monitorovací systém, který slouží pro potřeby monitorování a řízení Řídícímu a Národnímu orgánu.

Monitorování projektů v Programu probíhá ve dvou úrovních.

Projektové žádosti jsou po splnění veškerých kritérií formálních náležitostí a přijatelnosti vloženy JTS do monitorovacího systému MONIT. Do tohoto systému jsou dále vkládána jak data týkající se hodnocení projektů, tak také veškeré informace související s realizací jednotlivých projektů, které MV schvaluje pro spolufinancování z ERDF.

Z tohoto systému jsou data o projektech schválených MV vkládána prostřednictvím rozhraní do Monitorovacího systému Central 2007 (dále MSC2007), který je napojen na databázi Evropské komise SFC 2007 (viz. popis výměny dat s EK v kapitole 5.5.5). Podrobné informace týkající se užívání společného IS budou popsány v Memorandu o porozumění.

Monitorování jednotlivých projektů probíhá prostřednictvím předkládání průběžných a konečných zpráv (věcných a finančních), za jejichž vyhotovení je odpovědný LP ve spolupráci se svými PP. LP tyto zprávy předkládá příslušnému Kontrolorovi. Průběžné zprávy z realizace projektu jsou předkládány současně s každou žádostí o platbu. Po ukončení realizace projektu předkládá LP příslušnému Kontrolorovi závěrečnou zprávu z realizace projektu. Tato data jsou rovněž vkládána do monitorovacího systému.

Kontroloři dle čl. 16 Nařízení o ERDF prověřují všechny tyto zprávy, dokumenty a žádosti o platby. Výsledky kontrol předávají rovněž k dispozici spolufinancujícím národním nebo regionálním orgánům.

5.5.1 Monitorovací výbor

Za monitorování a hodnocení Programu je zodpovědný MV v souladu s čl. 63 Obecného nařízení. V souladu s čl. 65 Obecného nařízení MV zodpovídá za efektivitu a kvalitu řízení a realizace Programu.

MV Programu je zřízen během 3 měsíců od data předání rozhodnutí o schválení Programu Evropskou komisí. Členy výboru jsou zástupci obou zemí zapojených do realizace Programu.

Činnost MV je upravena v Jednácím řádu MV.

5.5.2 Systémy monitorování Programu

Základní informace o projektu předloženém v rámci Programu vkládají po splnění požadavků přijatelnosti projektu do systému na úrovni MONIT pracovníci JTS. Program je monitorován pomocí indikátorů popsaných v tomto Programu.

Vzhledem k tomu, že systém může používat standardní XML (typ kódování souborů pro účely vkládání do databáze), je kompatibilní s jinými informačními systémy ve veřejném sektoru, které se týkají monitorování podpory EU.

Získaná data o Programu jsou předkládána Monitorovacímu výboru, slouží jako podklad pro zpracování Výroční zprávy o Programu a zároveň jsou využita pro účely hodnocení Programu.

Vzhledem k určení ŘO je Program monitorován jako součást centrálního monitorovacího systému podpory EU v České republice. MSC2007 zahrnuje všechny fáze projektu od nahrání projektových žádostí, splňujících kritérium přijatelnosti, po komunikaci s EK. Uvedený systém zároveň umožňuje přímou komunikaci mezi odpovídajícími ministerstvy a zajišťuje bezpečný přístup externím uživatelům.

5.5.3 Systém pro hodnocení Programu

Hodnocení Programu je prováděno v souladu s čl. 47 - 49 Obecného nařízení, v souladu s metodickými pokyny EK a v souladu s metodickými pokyny Národního rámce podpory společenství České republiky (dále NRPS). Za zajištění hodnocení Programu je odpovědný ŘO.

Cílem hodnocení je v souladu s čl. 47, odst. 1 Obecného nařízení:

- zvýšení kvality a efektivnosti podpory poskytované z Fondů EU a její konzistence s cíli EU, ČR a PR;
- zdokonalení strategie a zefektivnění implementace Programu;
- zkoumání specifických strukturálních problémů ČR a PR a udržitelného rozvoje ve vztahu k předmětu Programu.

Podle čl. 48 odst. 2 a 3 Obecného nařízení se jedná o:

- hodnocení **předběžné (Ex ante)** Programu - pro zlepšení připravovaných programovacích dokumentů,
- hodnocení v průběhu programovacího období
 - o **dle okamžité potřeby (ad hoc)** v návaznosti na zjištění monitoringu (odchyly od cílů, požadavky revizí ap.) - pro zlepšení procesu implementace,
 - o **průběžné (on going)**
 - o **souhrnné** pro strategické zprávy podle čl. 29 odst. 2 Obecného nařízení

Mimo uvedené aktivity jsou části Programu hodnoceny v rámci hodnocení prováděných NRPS (v souladu s Evaluačním plánem NRPS) a EK. V rámci Programu je zajištěna spolupráce při provádění těchto hodnocení.

Vlastní postupy zajištění hodnocení

Povinnosti v rámci hodnocení Programu:

- sestavování, realizace, aktualizace a kontrola Plánu hodnocení Programu (ve vazbě na evaluační plán pro Českou republiku vytvořený NRPS),
- zajištění všech hlavních hodnocení (Ex ante, ad hoc, on going, strategické hodnocení),
- poskytování zdrojů a údajů pro provádění hodnocení a využití údajů a informací z monitorovacího systému pro průřezové hodnocení prováděné a organizované NRPS

zejména však pro strategické zprávy 2009 a 2012 (čl. 29 odst. 2) a pro ex post hodnocení prováděné EK,

- aktivní vzájemná spolupráce s hodnotiteli a pracovníky evaluace na národní úrovni (s Evaluační jednotkou NRPS) a na různých úrovních implementace Programu a na různých úrovních implementace SF a Fondu soudržnosti v ČR,
- povinnost zveřejňování výsledků hodnocení v souladu s požadavky odst. 3 čl. 47 Obecného nařízení.

Prvním krokem přípravy hodnotícího procesu je sestavení Plánu hodnocení, který navazuje na Evaluační plán NRPS. Plán hodnocení je vypracován na celé programovací období, aktualizuje se vždy po roce a detailně se rozpracovává na nejbližší kalendářní rok.

5.5.4 Finanční kontrola

Vnitřní kontrolní systém

Všechny orgány podílející se na implementaci Programu mají zaveden potřebný řídicí a kontrolní systém, který je v souladu s národní legislativou a je způsobilý včas identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a vytvářet podmínky pro prevenci vzniku chyb.

Řídicí kontrola

Řídicí kontrola je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci a tvoří součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace Programu, při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následného prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

Interní audit

Útvar interního auditu je funkčně nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur a je podřízen příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy.

Útvary interního auditu prověřují v pravidelných intervalech vnitřní kontrolní systém. Jejich činnost kromě jiného zahrnuje prověřování plnění základních požadavků na vnitřní kontrolní systém. Významnou součástí je též předkládání doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo zmírnění rizik, k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost. Jednotný přístup k auditu na všech úrovních implementace a reportování zjištění auditu je podkladem pro řízení rizik na úrovni ŘO.

Primární systém

V rámci primárního systému jsou prováděny administrativní kontroly a kontroly správnosti vynaložených výdajů. Jedná se o tyto činnosti:

- ověření, zda deklarované výdaje odpovídají složkám projektu uvedeným ve schválené projektové žádosti (včetně odsouhlasených změn v průběhu realizace);
- ověření skutečného dodání spolufinancovaných produktů a služeb;
- ověření tzv. způsobilosti výdajů a správnosti deklarovaných výdajů z účetního hlediska;

- ověření, že požadované výdaje byly skutečně vynaloženy;
- ověření souladu s vnitrostátními pravidly a pravidly ES (např. o zadávání veřejných zakázek, o veřejné podpoře, o publicitě atd.).

Za řádné provedení těchto kontrol je zodpovědný ŘO, resp. NO za příslušné národní území. Podle čl. 60 Obecného nařízení a čl. 16 Nařízení o ERDF jsou po obou stranách hranice pro výkon vybraných úkolů v primárním systému určeni Kontroloři

Sekundární systém

Za výkon auditů v rámci sekundárního systému na všech úrovních realizace finančních prostředků z Programu je odpovědný AO.

Jsou to audity zaměřené na:

- ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému Programu;
- následný test správnosti rizikových transakcí v souladu s mírou přípustného rizika pro oblast primárního systému – testy vzorku pro ověření vykázaných výdajů.

Podle čl. 14 Nařízení o ERDF napomáhá AO s výkonem těchto auditů Skupina auditorů skládající se ze zástupců obou států zapojených do Programu. Tato skupina je ustanovena do tří měsíců od přijetí rozhodnutí o schválení Programu a vypracuje si svůj vlastní jednací řád. Kromě výkonu auditů plní skupina další povinnosti vyplývající z čl. 62 Obecného nařízení – vytváří příslušné dokumenty nebo předkládá podklady AO pro jejich dopracování.

Centrální systém

Za realizaci úkolů centrálního systému zodpovídá AO, který dle čl. 14, odst. 2 Nařízení o ERDF předsedá skupině auditorů. Jedná se především o tyto činnosti (na základě zbytkového rizika):

- ověřování a hodnocení přiměřenosti a účinnosti fungování primárního a sekundárního systému;
- audit vzorku operací.

Auditoři sekundárního a centrálního systému jsou nezávislí na primárním systému.

AO může postupovat v souladu s čl. 62, odst. 3 Obecného nařízení.

Podrobný popis organizace řídicích a platebních orgánů, regionálních subjektů a zejména nastavení řídicích a kontrolních systémů je uveden v dokumentu Řídicí a kontrolní systém.

Auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem

Evropská komise se podle čl. 72 Obecného nařízení přesvědčí, že v rámci Programu byly zavedeny a účinně fungují řídicí a kontrolní systémy. Toto prověření provádí Evropská komise na základě výročních kontrolních zpráv a výročního stanoviska AO a vlastních auditů.

Evropský účetní dvůr v rámci své působnosti vykonává samostatné a nezávislé kontroly vyplývající z jeho působnosti.

Nesrovnalosti

Všechny orgány podílející se na implementaci Programu mají povinnost hlásit ŘO zjištěná podezření na nesrovnalosti. ŘO podezření prošetří a ta, která se na základě kontrolních zjištění prokáží jako opodstatněná, předá věcně příslušným orgánům k zahájení správního nebo soudního řízení. Hlášení kontrolních orgánů je třeba vždy považovat za opodstatněné.

5.5.5 Výměna dat s EK

Výměna dat mezi EK a ŘO probíhá v souladu s čl. 40 Prováděcího nařízení přes interface mezi systémem České republiky MSC2007 a databází EK SFC 2007.

O přístup do databáze EK SFC 2007 žádá ŘO prostřednictvím českého MS Liaison. MS Liaison garantuje, že všechny žádosti o přístup k systému SFC 2007 jsou opodstatněné, že přístup požadují osoby, které mají pověření vykonávat funkce, pro které je přístup k SFC vyžadován, a také, že v případě změny nebo odchodu pověřené osoby přejdou přístupová práva na jinou pověřenou osobu.

ŘO je povinen zajistit vložení dat do informačního systému MSC2007 a pravidelnou aktualizaci všech dokumentů vztahujících se k Programu, za které nese odpovědnost, tak aby byl zajištěn přenos všech potřebných dat do SFC 2007.

5.6 Publicita

V souladu s čl. 69 Všeobecného nařízení Řídicí orgán Programu poskytuje informace o Programu a zajišťuje jeho propagaci. Cílem je informovat občany a příjemce pomoci transparentním způsobem o Programu a o roli Společenství při rozvoji česko – polského pohraničí.

Při informování veřejnosti a potenciálních příjemců ŘO a NO úzce spolupracuje s JTS, RS a euroregiony.

ŘO ve spolupráci s JTS zodpovídá za poskytování informací a propagaci celého programu a musí zajistit zejména:

- zveřejňování úplných informací o programu na webové stránce,
- zveřejňování stručných informací o programu v brožurách a letácích,
- zpracování roční a závěrečné zprávy pro EK,
- provádění informačních činností týkajících se řízení, monitorování a hodnocení programu.

ŘO ve spolupráci s NO a JTS dále organizuje:

- informační schůzky a školení pro různé kategorie potenciálních žadatelů na místní a regionální úrovni s cílem výměny zkušeností,
- školení cílových skupin ve všech způsobilých regionech,
- informační schůzky zaměřené na zhodnocení úspěchů programu.

Příslušné informace o programu (např. informace o hlavních dokumentech programu, kontakty na všechny organizace zapojené do implementace programu, aktuální informace o programu, seznam schválených projektů včetně výše poskytnuté podpory, harmonogram plánovaných akcí včetně termínů zasedání MV, odkazy na další webové stránky týkající se

EU a jejího fungování, odpovědi na nejčastější dotazy týkající se programu atd.) jsou zveřejňovány na internetových stránkách Programu a internetových stránkách institucí zodpovědných za propagaci programu.

Program je dále podporován tiskem, informačními letáky, brožurami, plakáty, vlajkami a jinými produkty propagujícími EU.

VP i PP jsou řádně informováni o nařízeních týkajících se šíření informací. Při procesu monitorování realizace projektů se pozornost věnuje dodržování nařízení pro označování projektů.

Realizace informačních a propagačních činností je popisována ve Výroční zprávě o implementaci Programu. Po ukončení implementace Programu bude zpracována Závěrečná monitorovací zpráva.

V souladu s ustanoveními v čl. 2 Prováděcího nařízení ŘO vypracuje Komunikační akční plán (dále KAP), jehož cílem je poskytovat všem zájemcům informace o Programu a o evropských strukturálních fondech. Jeho účelem je rovněž další rozšiřování povědomí veřejnosti o EU v prosazování přeshraniční spolupráce, rovněž o zajištění průhlednosti společných kroků.

ŘO informuje MV o implementaci KAP, o informačních opatřeních a rovněž o opatřeních na zajištění publicity.

Podrobné informace týkající se KAP jsou uvedeny v samostatném dokumentu.

6. EX ANTE HODNOCENÍ

Předkládané pracovní stanovisko shrnuje názory Ex ante hodnotitele na finální verzi Programového dokumentu pro cíl: Evropská regionální spolupráce – přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou.

Proces Ex ante probíhal souběžně a kontinuálně s tvorbou OP. Hodnotitelský tým byl průběžně seznamován s aktuálními výstupy jednotlivých částí OP. Komunikace probíhala jednak formou setkání, jednak elektronicky, kdy zadavatel poskytoval aktuální verze dokumentu k vyjádření Ex ante hodnotitelského týmu (HT). Při zpracování OP Ex ante hodnotitelé poskytovali průběžná pracovní stanoviska jak zpracovatelům OP, tak zadavatelům v písemné i ústní formě.

HT sledoval rovněž vazbu OP na dokumenty obou členských zemí, především NSRF, neboť problematika územní spolupráce se stala organickou součástí těchto dokumentů.

HT konstatuje, že proces tvorby dokumentu a zpracování stanovisek Ex ante hodnotitele byl realizován prostřednictvím instituce (mechanismu) Task force, za účasti zástupců územní samosprávy – krajů v ČR, vojvodství v Polsku a euroregionů a domnívá se, že byl respektován princip rovného zastoupení žen a mužů.

6.1 Shrnutí hodnocení jednotlivých kapitol dokumentu

6.1.1 Socio-ekonomická analýza a SWOT analýza

Obě tyto kapitoly byly v průběhu zpracování OP upravovány, na těchto úpravách se HT výrazně podílel. HT zdůrazňoval: 1) potřebu přistupovat k území jako k 1 regionu, 2) soustředit se na věcné podporovatelné oblasti, 3) socioekonomickou charakteristiku zpracovat stručně a věcně. V souladu s doporučenou metodikou HT doporučoval zkrátit rozsah analytické části a SWOT analýzy na cca 15 stran.

HT doporučil dopracovat ve SWOT analýze příležitosti a ohrožení u všech dílčích témat z důvodu nastavení strategie, která se výrazným způsobem opírá o příležitosti. HT poukázal na nutnost prokázat návaznost jednotlivých výroků SWOT na analýzu a seřadit výroky dle jejich naléhavosti.

Dále HT doporučil doplnit analýzu zkušeností získaných během současného, příp. předcházejícího (předvstupní pomoc), programovacího období a jejich reflexi pro nastavení strategie a implementace OP.

HT kladl následující otázky: Vystihuje analýza dostatečným způsobem základní charakteristiky území? Odpovídá analýza a SWOT potřebám OP přeshraniční spolupráce? Zohledňuje uspořádání výroků SWOT význam problému pro rozvoj území? Přistupuje se k území jako regionu čelícímu společným problémům, vyvolaným přetrvávající existencí bariér, a dále regionu, který může rozvinout doposud opomíjený potenciál a využít příležitostí vyplývajících z evropské integrace, rozvoje znalostní ekonomiky a informační společnosti? Zpracovatel následně zohlednil uvedené problémy v analytické části.

6.1.2 Strategická část

K této kapitole se vázala nejvýznamnější doporučení. Od začátku panovala poměrná shoda o počtu priorit a jejich věcném zaměření jak mezi zúčastněnými aktéry, tak mezi

zpracovatelem a HT. HT doporučoval vytvořit tři věcné priority, které by se soustředily na rozvoj ekonomiky a inovačního potenciálu, na kvalitu fyzického prostředí (dostupnost a životní prostředí) a na rozvoj lidského potenciálu a spolupráci komunit, a jednu pro technickou pomoc.

V průběhu konzultačního procesu vznikl silný konsensus týkající se obsahu jednotlivých priorit a oblastí podpory. Stanoviska HT týkající se vazeb mezi prioritami a precizace obsahu priorit byla zpracovatelem akceptována a zapracována do výsledné podoby této kapitoly OP.

HT doporučil zvýraznit vazbu strategie OP na relevantní regionální dokumenty (např. ROPy a ostatní OP přeshraniční spolupráce) a mezi intervencemi politiky Hospodářské a sociální soudržnosti a politikou rozvoje venkova (EAFRD).

HT kladl následující otázky: Existuje přímá vazba mezi výstupy analýzy, výroky SWOT a zkušenostmi ze stávajícího období na jedné straně a cíli a prioritami na straně druhé? Odpovídá návrh strategie novým východiskům a cílům politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro období 2007-2013, napomáhá integrovat území rozdělené národní hranicí, které čelí společným problémům vyžadující společná řešení? Je strategie zaměřena na posílení konkurenceschopnosti příhraničních oblastí? Na základě těchto otázek bylo upraveno zaměření strategie.

6.1.3 Implementace OP

Jednotlivé části kapitoly implementace byly průběžně upravovány a harmonizovány v souladu s plánovanými procesy i doporučeními HT.

HT se domnívá, že některé procesy spojené především s administrací projektů bude potřebné dále specifikovat; HT bere na vědomí, že tyto podrobnosti budou uvedeny v implementačním dokumentu.

HT položil následující otázky: Jak bude probíhat proces výběru a schvalování projektů? Jakým způsobem bude poskytována podpora z Fondu mikroprojektů? Jakým způsobem bude poskytována podpora při tvorbě projektů (posilování absorpční kapacity)? Jak bude strukturována žádost a v jakém jazyce? Tyto otázky byly vyřešeny vzájemnou diskusí mezi Řídicím orgánem, Národním (koordináčním) orgánem a Společným technickým sekretariátem.

HT konstatuje, že v průběhu zpracování dokumentu reagoval zpracovatel i na podněty vyplývající ze SEA hodnocení.

Celkové stanovisko:

HT se domnívá, že OPSP ČR-PR odráží rozvojové potřeby podporovaného regionu. Analýza dobře vystihuje klíčové charakteristiky území a strategie adekvátním způsobem přispěje k rozvoji socioekonomického potenciálu území. Navržený systém implementace pokládá HT za funkční.

7. ORIENTAČNÍ FINANČNÍ PLÁN

Tabulka č. 1: Finanční plán Operačního programu stanovící roční závazek každého fondu v Operačním programu

Operační program (číslo kódu CCI): CCI 2007CB163PO025

Rok podle zdroje programu, v eurech:

	Zdroje ze strukturálních fondů (ERDF nebo ESF) (1)	Fond soudržnosti (2)	Celkem (3)=(1)+(2)
2007			
V regionech bez přechodné podpory	30 874 901	0	30 874 901
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2007	30 874 901	0	30 874 901
2008			
V regionech bez přechodné podpory	29 594 254	0	29 594 254
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2008	29 594 254	0	29 594 254
2009			
V regionech bez přechodné podpory	30 018 532	0	30 018 532
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2009	30 018 532	0	30 018 532
2010			
V regionech bez přechodné podpory	30 915 312	0	30 915 312
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2010	30 915 312	0	30 915 312
2011			
V regionech bez přechodné podpory	31 836 033	0	31 836 033
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2011	31 836 033	0	31 836 033
2012			
V regionech bez přechodné podpory	32 678 383	0	32 678 383
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2012	32 678 383	0	32 678 383
2013			
V regionech bez přechodné podpory	33 541 929	0	33 541 929
V regionech s přechodnou podporou	0	0	0
Celkem 2013	33 541 929	0	33 541 929
Celkem v regionech bez přechodné podpory (2007-13)	219 459 344	0	219 459 344
Celkem v regionech s přechodnou podporou (2007-13)	0	0	0
Celkový součet 2007-13	219 459 344	0	219 459 344

Tabulka č. 2: Finanční plán Operačního programu udávající na celé programové období výši celkového přidělu finančních prostředků z každého fondu do Operačního programu, příspěvek členského státu a sazbu náhrad podle prioritních os

Operační program (číslo kódu CCI): CCI 2007CB163PO025

Prioritní osy podle zdroje financování (v eurech):

	Finanční prostředky Společenství	Příspěvek členského státu	Orientační rozdělení příspěvku členského státu		Celkové finanční prostředky	Míra spolufinancování	Pro informaci	
			Financování z vnitrostátních veřejných zdrojů	Financování z vnitrostátních soukromých zdrojů			Příspěvek EIB	Financování z jiných zdrojů ³²
	(a)	(b)=(c)+(d)	(c)	(d)	(e)=(a)+(b)	(f)=(a)/(e)		
Prioritní osa 1 Posilování dopravní dostupnosti, ochrana ŽP a prevence rizik <i>ERDF, podíl dle čl.53 odst. 1, písm.b, Nařízení Rady (ES) č.1083/2006)</i>	70 226 990	12 392 999	12 392 999	0	82 619 989	85 %	0	169 887
Prioritní osa 2 Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovní ruch <i>ERDF, podíl dle čl.53 odst. 1, písm.b, Nařízení Rady (ES) č.1083/2006)</i>	79 005 364	13 942 124	13 942 124	0	92 947 488	85 %	0	396 404
Prioritní osa 3 Podpora spolupráce místních společenství <i>ERDF, podíl dle čl.53 odst. 1, písm.b, Nařízení Rady (ES) č.1083/2006)</i>	57 059 430	10 069 312	10 069 312	0	67 128 742	85 %	0	566 291
Prioritní osa 4 Technická pomoc <i>ERDF, podíl dle čl.53 odst. 1, písm.b, Nařízení Rady (ES) č.1083/2006)</i>	13 167 560	2 323 688	2 323 688	0	15 491 248	85 %	0	0
Celkem	219 459 344	38 728 123	38 728 123	0	258 187 467	85 %	0	1 132 582

³² Odhad výše zapojení soukromých prostředků se týká pouze českých partnerů.

Tabulka č. 3: Orientační rozdělení příspěvku Společenství podle kategorie v Operačním programu

Referenční číslo Komise: CCI 2007CB163PO025

Název programu: Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika

Datum posledního rozhodnutí Komise o daném operačním programu:

(v EUR)		<i>pokrač.</i>		<i>pokrač.</i>	
Téma 1		Téma 1		Téma 1	
Prioritní osy		Prioritní osy		Prioritní osy	
Kód	Částka	Kód	Částka	Kód	Částka
2	1 097 297	44	1 316 756	67	877 837
3	1 536 215	45	1 755 675	68	658 378
4	1 097 297	46	1 975 134	69	1 536 215
5	1 536 215	47	1 097 297	71	1 536 216
6	1 316 756	48	3 291 890	72	658 378
9	1 536 215	49	658 378	73	658 378
11	5 925 403	50	877 837	74	658 378
13	1 536 216	51	1 097 297	75	1 316 756
14	1 097 297	52	2 852 972	77	658 378
15	1 097 297	53	4 389 187	79	3 511 349
16	4 389 187	54	3 291 890	80	44 769 706
23	17 995 667	55	4 389 187	81	1 316 756
24	13 167 561	56	4 389 187	85	8 778 373
25	6 583 780	57	8 997 833	86	4 389 187
26	3 291 890	58	9 875 671	Celkem	219 459 344
28	3 291 890	59	8 339 455		
39	1 536 215	60	7 681 077		
40	1 536 215	61	5 486 484		
41	1 536 215	62	658 378		
42	1 316 756	64	658 378		
43	1 755 675	66	877 837		

(v EUR)	
Téma 2	
Forma financování	
Kód	Částka
1	219 459 344
Celkem	219 459 344

(v EUR)	
Téma 3	
Území	
Kód	Částka
8	219 459 344
Celkem	219 459 344

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AO	Auditní orgán
BSR	Program EÚS Baltského moře (Baltic sea region) 2007-2013,
CF	Fond soudržnosti
CHJ	Centrální harmonizační jednotka
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CIP	Program Iniciativy Společenství
CR	Cestovní ruch
CRR ČR	Centrum pro regionální rozvoj České republiky
ČNB	Česká národní banka
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund)
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EU-15	Evropská unie před rozšířením v roce 2004
EU-25	Evropská unie po rozšíření od 1. května 2004 do 31.12.2006
EÚS	Evropská územní spolupráce
FM	Fond mikroprojektů
HDP	Hrubý domácí produkt
HT	Hodnotitelský tým Ex ante
ICT	Informační a telekomunikační technologie (Information and Communication Technologies)
INTERREG IIIA	Iniciativa Společenství zaměřená na přeshraniční spolupráci mezi státy EU v letech 2004-2006
JTS	Společný technický sekretariát (Joint Technical Sekretariat)
KAP	Komunikační plán
LP	Vedoucí partner (Lead Partner; od okamžiku schválení projektu MV je

	chápán ve smyslu Hlavního příjemce)
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MRR PR	Ministerstvo regionálního rozvoje Polské republiky
MSP	Malé a střední podniky včetně mikropodniků
MSC2007	Monitorovací systém Central 2007 (centrální monitorovací systém ČR pro programovací období 2007-13)
MV	Monitorovací výbor (Monitoring Committee)
NAŘÍZENÍ O ERDF	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999
NO	Národní orgán (Národní koordinátor)
NNO (NGO)	Nestátní neziskové organizace (Non-governmental non-profit organisations)
NRP	Národní rozvojový plán
NRPS	Národní rámec podpory Společenství České republiky
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Územní statistické jednotky – Nomenklatura územních statistických jednotek (Nomenclature of Territorial Units for Statistics)
OBEČNÉ NAŘÍZENÍ	Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999
OP	Operační program
OPPS ČR-PR	Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
PCO	Platební a certifikační orgán
Phare CBC	Přeshraniční spolupráce Phare
PR	Polská republika
PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ	Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj

RS	Regionální subjekty (v ČR příslušné kraje, v PR příslušné Maršálkovské úřady jednotlivých vojvodství)
RKM EÚS	Regionální kontaktní místa Evropské územní spolupráce
ROP	Regionální operační program
ŘO	Řídící orgán
ŘKS	Řídící a kontrolní systém
SEA	Posouzení vlivů na životní prostředí (Strategic Environmental Assessment)
SF	Strukturální fondy
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost
SWOT analýza	Silné stránky – slabé stránky – příležitosti – ohrožení; Strong point – Weak point – Opportunities – Threats
TA	Technická pomoc (Technical Assistance)
ÚV	Úřední věstník Evropské unie
ŽP	Životní prostředí
TASK – FORCE	mezinárodní pracovní skupina pro každou hranici se zástupci příslušných ministerstev, příhraničních krajů, polských vojvodství.

9. PŘÍLOHY

Příloha 1 – Statistická data

Tab. 1 Rozloha a vývoj obyvatelstva v české a polské příhraniční oblasti

Území	Celková rozloha (v km ²)	Hustota (obyv./km ²)	Počet obyvatel		Změna (Index 2004/2000)
			2000	2004	
ČR	78 866	130	10 278 098	10 220 677	99,44
Liberecký	3 163	135	429 121	427 563	99,6
Královéhradecký	4 758	115	550 780	547 296	99,4
Pardubický	4 519	112	508 566	505 285	99,3
Olomoucký	5 160	123	641 072	635 126	99,1
Moravskoslezský	5 535	227	1 278 036	1 257 554	98,4
ČR oblast podpory celkem	23 135	145,8	3 407 575	3 372 824	98,98
PR	312 685	122	38 253 955	38 173 835	99,79
Jeleniogórsko-wałbrzyski	10 371	127	1 341 816	1 321 635	98,5
Opolski	9 412	112	1 070 598	1 051 531	98,2
Rybnicko-jastrzębski	1 354	474	648 029	641 861	99,0
Bielsko-bialski	2 352	275	641 787	646 166	100,7
Okres pszczyński	473	220	102 882	104 129	101,2
PR oblast podpory celkem	23 962	157,1	3 805 112	3 765 322	98,95
Podporovaná oblast celkem	47 097	151,6	7 212 687	7 138 146	98,97

Pramen: ČR - ČSÚ – Statistické ročenky krajů 2005; PR – Statistická ročenka vojvodství 2005, GUS, Varšava 2005; Obyvatelstvo dle pohlaví, věku, vojvodství, subregionů, okresů, měst, obcí (stav ke dni 31.12.2000) GUS, Varšava 2004, Okresy v Polsku 2005, GUS, Varšava 2005

Tab. 2 Míra nezaměstnanosti v podporovaném území k 31.12.2004

Území	Míra nezaměstnanosti		Index 2004/2000
	2000	2004	
ČR	8,78	9,87	112,4
Liberecký	9,48	9,06	95,6
Královéhradecký	7,89	8,28	105,0
Pardubický	9,42	9,62	102,1
Olomoucký	12,48	12,53	100,4
Moravskoslezský	16,84	16,85	100,1
ČR oblast podpory celkem	11,22	11,27	100,64
PR	15,1	19,0	-
Jeleniogórsko-wałbrzyski	23,6	28,3	-
Opolski	15,7	20,0	-
Rybnicko-jastrzębski	-	16,7	-
Bielsko-bialski	-	13,6	-
Okres pszczyński	8,0	12,4	-
PR oblast podpory celkem	-	18,2	-
Podporovaná oblast celkem -	-	14,7	-

Pramen: ČR - ČSÚ – Statistické ročenky krajů 2005; PR - Statistická ročenka vojvodství 2005, GUS, Varšava 2005; Statistická ročenka vojvodství 2001, GUS, Varšava 2001

Tab. 3 Základní údaje o registrovaných uchazečích o práci k 31.12.2004

Území	Registrovaní nezaměstnaní bez práce déle než 12 měsíců (jako % celkového počtu nezaměstnaných)	Registrovaní nezaměstnaní ve věku 24 let a mladší (jako % celkového počtu nezaměstnaných)	Registrovaní uchazeči o práci	
			Celkem	z toho ženy
ČR	40,6	21,4	541 675	276 254
Liberecký	38,1	21,2	20 299	10 650
Královéhradecký	31,0	22,4	22 526	11 488
Pardubický	34,5	21,4	24 399	12 414
Olomoucký	40,5	20,3	39 606	19 717
Moravskoslezský	49,8	20,7	105 486	52 096
ČR oblast podpory celkem	38,8	21,2	212 316	106 365
PR	52,2	24,3	2 999 601	1 568 536
Jeleniogórsko-wałbrzyski	48,6	21,6	140 970	72 012
Opolski	50,0	21,6	74 553	40 964
Rybnicko-jastrzębski	47,9	32,1	36 200	22 070
Bielsko-bialski	47,4	24,4	34 140	18 064
Pszczyński okres	51,1	35,7	5 348	3 198
PR oblast podpory celkem	49,0	27,1	291 211	156 308
Podporovaná oblast celkem	43,9	24,2	503 527	262 673

Pramen: ČR - ČSÚ – Statistické ročenky krajů 2005; PR - Statistická ročenka wojewodství 2005, GUS, Varšava 2005, Banka regionálních dat, GUS, Varšava 2006

Tabulka č. 4 – Vývoj HDP v příhraniční oblasti k průměru EU-25 v % (HDP/obyv. v PPS, EU 25=100)

Území	2000	2001	2002
ČR	64,8	66,0	67,6
Liberecký	53,8	54,0	55,3
Královéhradecký	56,9	56,2	58,6
Pardubický	54,4	54,2	55,9
Olomoucký	50,4	50,2	51,7
Moravskoslezský	54,2	55,1	56,5
ČR oblast podpory celkem	53,9	53,9	55,6
PR	46,2	45,8	45,6
Jeleniogórsko-wałbrzyski	38,3	39,4	37,0
Opolski	39,6	37,9	37,4
Rybnicko-jastrzębski	43,2	43,7	42,8
Bielsko-bialski	50,8	48,1	47,6
PR oblast podpory celkem	42,9	42,3	41,2
Podporovaná oblast celkem	48,4	48,1	48,4

Pramen: Databáze Eurostat 2006

Tabulka č. 5 - Počet registrovaných podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel v krajích ČR a v polských podregionech v letech 2000 a 2004

Kraj	Počet registr. podnik. subjektů na 1000 obyv. v r 2000	Počet registr. podnik. subjektů na 1000 obyv. v r. 2004
Liberecký	209,2	253,2
Královéhradecký	196,6	223,6
Pardubický	172,6	202,5
Olomoucký	173,3	203,1
Moravskoslezský	158,3	180,7
ČR	199,6	230,5
Jeleniogórsko-wałbrzyski	81,3	97,3
Opolski	71,9	84,1
Rybnicko-jastrzębski	63,5	73,4
Bielsko-bialski	97,6	104,2
Okres pszczyński	84,9	92,8
PR	83,3	93,7

*Data za PR se týkají podnikatelských subjektů registrovaných v registru REGON, bez osob vlastnicích zemědělské farmy

Pramen: ČR – ČSÚ, PR - Okresy v Polsku 2005, GUS, Varšava 2005; Slezské vojvodství: subregiony, okresy, obce 2005, Statistický úřad v Katovicích, Katowice 2005; Opolské vojvodství, subregiony, okresy, obce 2005, Statistický úřad v Opoli, Opole 2005, Dolnoslezské vojvodství: subregiony, okresy, obce 2005, Statistický úřad ve Wroclawi, Wrocław 2005, Banka regionálních dat, GUS, Varšava 2006

Tab. 6 Podíl odvětví na celkovém počtu zaměstnanosti (v %) v roce 2004

Území	primární sektor	sekundární sektor	terciární sektor
ČR	4,3	39,2	56,5
Liberecký	3,3	51,7	44,8
Královéhradecký	6,1	39,5	54,4
Pardubický	6,2	45,6	48,3
Olomoucký	7,0	41,2	51,7
Moravskoslezský	3,0	44,8	52,1
ČR oblast podpory celkem	5,12	44,56	50,26
PR	21,9	38,8	48,9
Jeleniogórsko-wałbrzyski	13,1	38,0	48,9
Opolski	21,8	31,5	46,7
Rybnicko-jastrzębski	6,0	46,6	47,4
Bielsko-bialski	8,2	40,9	50,9
Okres pszczyński	14,0	53,9	32,1
PR oblast podpory celkem	13,5	38,8	47,8
Podporovaná oblast celkem	9,31	41,7	49,0

*Data za PR se týkají podnikatelských subjektů registrovaných v registru REGON, bez osob vlastnících zemědělské farmy

Pramen: ČR - ČSÚ – Statistické ročenky krajů 2005; PL - Banka regionálních dat, GUS, Varšava 2006

Tabulka č. 7 Cestovní ruch v polské příhraniční oblasti v roce 2004

Území	Počet přenocování ³³ (v tis.)		Hromadná ubytovací zařízení celkem	Počet lůžek v cestovních ruchu	Míra využití ubytovací kapacity (v %)	Míra využití pokojů (%)
	Celkem	Z toho zahraniční návštěvníci				
ČR	40 780,7	18 980,5	7 640	433 214	37,0	44,1
Liberecký	2 801,6	998,7	926	39 964	33,2	33,2
Královéhradecký	3 809,2	1 160,9	966	43 985	37,3	37,3
Pardubický	1 185,0	183,9	281	15 006	32,5	32,5
Olomoucký	2 213,1	270,7	344	18 614	27,0	33,3
Moravskoslezský	2 118,7	287,8	490	26 353	30,7	38,7
ČR oblast podpory celkem	10 227,6	2 902,0	3 007	143 922	32,1	35,0
PR	46 657,1	9 312,9	6 972	584 623	47,1	42,2
Jeleniogórsko-wałbrzyski	3 169,0	690,5	579	35 126	44,0	43,0
Opolski	485,8	68,3	127	7 921	23,6	30,3
Rybnicko-jastrzębski	192,8	36,4	29	2 037	34,8	38,5
Bielsko-bialski	1 862,7	167,5	253	19 992	43,1	38,0
Pszczyński okres	14,8	3,4	6	138	-	-
PR oblast podpory celkem	5 725,1	966,1	994	65 214	-	-
Podporovaná oblast celkem	15 952,7	3 868,1	4 001	209 136	-	-

Pramen: ČR - ČSÚ – Statistické ročenky krajů 2005; PL - Slezské vojvodství: subregiony, okresy, obce 2005, Statistický úřad v Katovicích, Katowice 2005

³³ V turistických zařízeních hromadného ubytování

Tab. č. 8/A Chráněná území (včetně soustavy NATURA 2000) v české části příhraničí

Území	Celková rozloha PO (v km ²)	Rozloha chráněných území ³⁴ (v km ²)	Podíl ZCHÚ v %	Území NATURA 2000		
				pSCI ³⁵ (v km ²)	SPA ³⁶ (v km ²)	Podíl pSCI a SPA mimo ZCHÚ (v %)
ČR	78 868	12 547	15,9	7 241,7	6 935,9	5,1
Liberecký	3 163	1 047	33,1	404,0	341,7	3,3
Královéhradecký	4 758	1 075	23	74	595	14,6
Pardubický	4 519	435	9,6	34,2	140,9	3,6
Olomoucký	5 160	920	17,9	488,8	893	9
Moravskoslezský	5 535	1 674,13	30,7	710,68	703,73	4,5
ČR oblast podpory	23 135	5 151,13	22,3	1 711,68	2 674,33	-

Pramen: Odbory životního prostředí krajských úřadů, 2006

Tab. č. 8/B Chráněná území (včetně soustavy NATURA 2000) v polské části příhraničí

Oblast	PSCI (v km ²)	SPA (v km ²)	Podíl pSCI a SPA mimo KSOCH ³⁷
Jeleniogórsko-wałbrzyski	318,84	-	31,1
Opolski	52,36	78,9	42,2
Rybnicko-jastrzębski	-	-	-
Bielsko-bialski	613,75	204,9	27,3
Pszczyński okres	-	43,3	100
PR oblast podpory celkem	984,95	327,1	-

Pramen: Ministerstvo životního prostředí PR.

Tab. č. 9 Napojení obyvatel na veřejné vodovody a kanalizace v roce 2004

Území	Počet obyvatel	Obyvatelstvo zásobované z vodovodní sítě	Podíl obyvatel zásobovaných z vodovodní sítě (v %)	Obyvatelstvo napojené na kanalizační sítě	Podíl obyvatel napojených na kanalizační sítě (v %)	Průmyslové a komunální odpadní vody čištěné ³⁸ v % odpadních vod vyžadujících očištění	Obyvatelstvo napojené na čističky odpadních vod v % obyvatelstv a celkem
ČR	10 220 677	9 346 342	91,6	7 946 828	77,9	94,4	70,9
Liberecký	427 563	377 821	88,4	291 266	68,1	97,8	61,8
Královéhradecký	547 296	496 514	90,8	403 492	73,8	93,4	64,2
Pardubický	505 285	486 392	96,3	334 400	66,2	95,5	61,2
Olomoucký	635 126	554 216	87,2	461 177	72,6	96,0	64,9
Moravskoslezský	1 257 554	1 203 747	95,6	927 633	73,7	93,1	63,5
ČR oblast podpory celkem	3 372 824	3 078 690	91,7	2 417 968	70,9	95,2	63,1
PR	38 173 835	32 639 636	85,5	22 252 755	58,3	91,0	59,0
Jeleniogórsko-wałbrzyski	1 321 635	1 145 808	86,7	776 950	58,8	95,8	68,7
Opolski	1 051 531	986 731	93,8	547 864	52,1	96,7	55,1
Rybnicko-jastrzębski	641 861	609 130	94,9	359 648	56,0	77,6	61,9
Bielsko-bialski	646 166	474 695	73,5	305 753	47,3	98,0	55,7
Pszczyński okres	104 129	99 799	95,8	50 268	48,3	90,0	53,8
PR oblast podpory celkem	3 765 322	3 316 163	88,07	2 040 483	54,19	91,6	59,0
Podporovaná oblast celkem	7 138 146	6 394 853	90,3	4 458 451	61,7	91,3	61,0

Pramen: ČR - ČSÚ – Statistické ročenky krajů 2005; PL - Statistická ročenka wojvodství 2005, GUS, Varšava 2005; Banka regionálních dat, GUS, Varšava 2006

³⁴ ZCHÚ: národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní památky a rezervace, přírodní rezervace a památky

³⁵ pSCI – evropsky významná lokalita

³⁶ SPA – ptačí oblast

³⁷ KSOCH: národní parky, krajinné parky, přírodní rezervace a chráněné krajinné oblasti, údaje pro rok 2002

³⁸ odváděné do povrchových vod nebo do půdy

Tab. č.10. – Přehledy alokací k 28.2.2006

Priorita a opatření	Alokace na roky 2004 - 2006 EURO	Požadovaná částka z ERDF (projekty předložené ŘV) EURO	Schválené kofinancování z ERDF (projekty schválené ŘV) EURO
1. Další rozvoj a modernizace infrastruktury	22 730 666	60 503 008	22 730 666
1.1: Podpora infrastruktury přeshraničního významu	10 614 524	19 196 071	10 614 524
1.2: Infrastruktura zaměřená na ochranu ŽP a na prevenci povodní	4 724 693	15 794 733	4 724 693
1.3: Zajištění infrastruktury na podporu podnikání a cest. ruchu	7 391 449	25 512 204	7 391 449
2. Rozvoj místní společnosti v přeshraniční oblasti	10 005 855	11 547 656	10 005 855
2.1: Rozvoj cestovního ruchu	2 429 404	3 190 594	2 429 404
2.2: Podpora iniciativ místních komunit (Fond mikroprojektů)	5 175 443	5 175 443	5 175 443
2.3: Rozvoj a podpora přeshraničních organizačních struktur a sítí	2 401 008	3 181 619	2 401 008
Celkem EURO	32 736 521	72 050 664	32 736 521

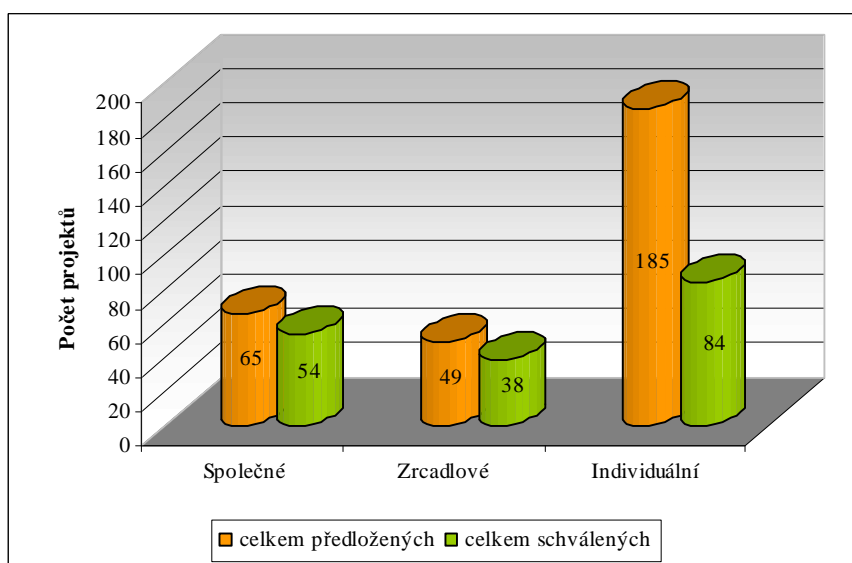
Pramen: JTS Olomouc

Tab. č.11. – Přehled počtu projektů

Priorita a opatření	Počet podaných projektů v rámci programu	Počet projektů předložených ŘV v rámci programu	Počet schválených projektů v rámci programu
1. Další rozvoj a modernizace infrastruktury	212	178	77
1.1: Podpora infrastruktury přeshraničního významu	58	51	30
1.2: Infrastruktura zaměřená na ochranu ŽP a na prevenci povodní	42	36	15
1.3: Zajištění infrastruktury na podporu podnikání a cest. ruchu	112	91	32
2. Rozvoj místní společnosti v přeshraniční oblasti	144	121	99
2.1: Rozvoj cestovního ruchu	70	58	47
2.2: Podpora iniciativ místních komunit (Fond mikroprojektů)	12	12	12
2.3: Rozvoj a podpora přeshraničních organizačních struktur a sítí	62	51	40
Celkem	356	299	176

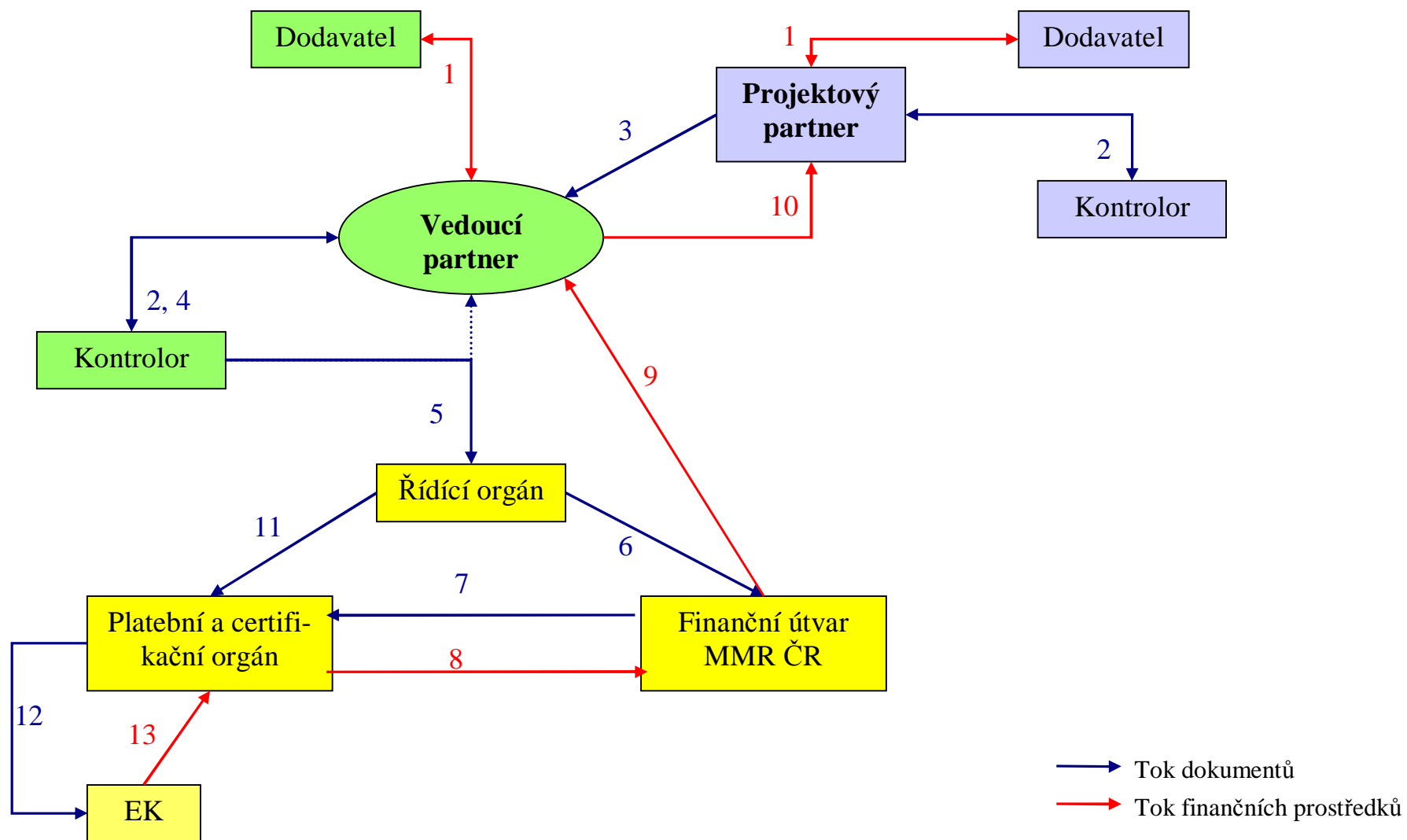
Pramen: JTS Olomouc

Graf č.1 – Úspěšnost projektů z hlediska stupně spolupráce mezi žadatelem a partnerem

Pramen: JTS Olomouc

Příloha 2 – Schéma finančních toků

Legenda:

1. Dodavatelsko-odběratelské vztahy mezi Vedoucím partnerem (LP) a jeho dodavatelem, resp. mezi projektovým partnerem (PP) a jeho dodavatelem.
2. Předložení dílčích žádostí o platbu na příslušné Kontrolory. Po ověření oprávněnosti výdajů Kontroloři předávají zpět LP, resp. PP Osvědčení.
3. PP předkládá své Osvědčení a dílčí žádost o platbu jako podklad pro žádost o platbu za projekt jako celek Vedoucímu partnerovi.
4. LP předkládá žádost o platbu za projekt jako celek příslušnému Kontrolorovi.
5. Příslušný Kontrolor, po schválení žádosti o platbu za projekt jako celek, předá Osvědčení za projekt spolu s žádostí o platbu na Řídicí orgán (ŘO). Zároveň o tomto kroku předává informaci Vedoucímu partnerovi.
6. ŘO, po schválení žádosti o platbu a po provedené kontrole její formální správnosti, vystaví Příkaz k proplacení, který předá Finančnímu útvaru MMR ČR (FÚ MMR).
7. FÚ MMR vygeneruje Souhrnnou žádost o platbu prostředků ERDF, kterou následně předá PCO.
8. PCO provede formální kontrolu Souhrnné žádosti a převede příslušné finanční prostředky na účet s dispozičním oprávněním FÚ MMR.
9. FÚ MMR z účtu s dispozičním oprávněním vyplatí příslušné finanční prostředky na účet Vedoucího partnera.
10. LP poukazuje příslušné podíly na účet PP.
11. ŘO předá PCO podklady pro certifikaci za předem stanovené období.
12. PCO na základě podkladů předložených Řídicím orgánem žádá Evropskou komisi o průběžnou/konečnou platbu.
13. EK na základě žádosti o průběžnou/konečnou platbu převede příslušné prostředky SF na účet PCO.

Příloha 3 – Netechnické shrnutí SEA

Posouzení vlivů „Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika 2007-2013“ na životní prostředí (SEA)

Netechnické shrnutí procesu a výsledků procedury SEA

1. Úvod

Na základě doporučení Evropské komise je zpracováno toto Netechnické shrnutí procesu a výsledků procedury SEA „Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013“ (dále také Program), obsahující především:

- * popis procedury posouzení vlivů na životní prostředí (dále také SEA) uvedeného Programu
- * popis průběhu konzultací a zapojení veřejnosti při zpracování a projednávání programu
- * nejdůležitější závěry posouzení vlivů Programu na životní prostředí
- * návrh monitorování vlivů implementace Programu na životní prostředí a způsob stanovení environmentálních kritérií pro výběr projektů
- * způsob zahrnutí doporučení vyplývajících z procedury SEA do Programu.

2. Stručný popis procedury posouzení vlivů Programu na ŽP

Procedura posouzení vlivů „Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013“ na životní prostředí probíhala na základě zákona ČR č. 100/2001 Sb, o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, se zohledněním požadavků zákona PR č. 627/2001 Sb., o ochraně životního prostředí, v platném znění (Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Dz. U. 2001 nr 62, poz. 627 z późn. zm.), a s přihlédnutím k obsahu Směrnice 2001/42/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na ŽP a rovněž relevantním mezinárodním úmluvám (úmluva z ESPOO a Aarhus).

Při naplňování požadavků mezistátního posuzování zpracovatel SEA vycházel především z § 14a) zákona ČR č. 100/2001 Sb., ze „Závěru zjišťovacího řízení“ (Screening and Scoping) podle § 7 citovaného zákona a postupu, dohodnutého ministerstvy místního (regionálního) rozvoje a životního prostředí České republiky a Polské republiky.

Obsah a rozsah samotného „Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí“ vycházel z příslušných ustanovení citovaného zákona ČR č. 100/2001 Sb. a ze „Závěru zjišťovacího řízení“, který byl vydán Ministerstvem životního prostředí ČR na základě Oznámení koncepce, vyjádření dotčených správních úřadů a dotčených samosprávných orgánů ČR a souhrnného stanoviska polské strany k tomuto Oznámení. V souladu s požadavky citovaného zákona ČR č. 100/2001 Sb. byl vyhodnocen také vliv koncepce na „evropsky významné

lokality a ptačí oblasti“ (soustava Natura 2000) v rozsahu stanoveném zákonem ČR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Při projednávání Programu s veřejností byly plně respektovány procedury, stanovené národními předpisy obou spolupracujících států s tím, že kromě těchto zákonných požadavků byly široce využity i nadstandardní, dobrovolné postupy zapojení veřejnosti především v časných fázích zpracování Programu (viz dále).

Závěrečné Stanovisko k návrhu Programu z hlediska jeho vlivů na životní prostředí bylo vydáno Ministerstvem životního prostředí ČR na základě vyjádření dotčených správních orgánů a dotčených samosprávných celků ČR, souhrnného stanoviska polské strany a výsledku veřejného projednání Programu, včetně Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP dle zákona ČR č. 100/2001 Sb., v platném znění.

Hlavní provedené kroky procedury SEA

- Postupné zveřejňování pracovních verzí Programu a informací o proceduře posuzování – duben/květen 2006
- Zpracování Oznámení koncepce (Programu) na Ministerstvu ŽP ČR a jeho zveřejnění – červen/červenec 2006
- Předběžné (dobrovolné) veřejné projednání – červen 2006
- Projednání Oznámení Programu v dotčených polských regionech ve dnech 18.-19.7.2006
- Vydání Závěru zjišťovacího řízení MŽP ČR – srpen 2006
- Zpracování Vyhodnocení vlivů koncepce (Programu) na životní prostředí a jeho zveřejnění – říjen/listopad 2006
- Projednávání Programu s veřejností v Polsku – říjen / listopad 2006
- Veřejné projednání koncepce (Programu včetně Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP) – listopad 2006
- Vydání Společného stanoviska Ministerstvem ŽP ČR – prosinec 2006

3. Konzultace a zapojení veřejnosti při přípravě a projednávání Programu

Procedura posouzení Programu probíhala v působnosti Ministerstva životního prostředí České republiky. Protože však Program současně podléhal mezistátnímu posuzování koncepce ve smyslu § 14a) zákona ČR č. 100/2001 Sb., v platném znění, byly součástí procedury také konzultace se zástupci dotčeného státu, včetně zapojení veřejnosti obou států do posuzování a také postup projednávání dle relevantní legislativy Polské republiky.

Kromě obligatorních kroků podpory účasti veřejnosti byla organizována také řada (dobrovolných) postupů, jejichž cílem bylo zajistit maximální informovanost o zpracování Programu a proceduře posuzování jeho vlivů na ŽP a umožnit připomínkování Programu a jeho vyhodnocení z hlediska vlivů Programu na životní prostředí co nejširším počtem zájemců.

Standardní (obligatorní) kroky podpory účasti veřejnosti při posuzování vlivů Programu na životní prostředí, vyplývaly z požadavků zákona ČR č. 100/2001 Sb., v platném znění, zákona PR č. 627/2001 Sb., o ochraně životního prostředí, v platném znění (Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Dz. U. 2001 nr 62, poz. 627 z późn. zm.), a

obsahovaly především následující kroky:

- Zveřejnění Oznámení Programu v informačním systému (MŽP ČR) EIA/SEA dne 12.6.2006
- Zaslání Oznámení Programu dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům v ČR s cílem získat jejich vyjádření
- Zaslání přeložené verze Oznámení polské straně k vyjádření
- Projednání návrhu Programu ve tří polských regionech hraničících s Českou republikou - 18.-19.7.2006
- Zveřejnění Závěru zjišťovacího řízení, zpracovaného MŽP ČR na základě stanovisek k Oznámení Programu, v informačním systému EIA/SEA a jejich zaslání mj. dotčeným správním úřadům, dotčeným samosprávným celkům a polské straně – 23.8.2006.
- Zveřejnění Programu a Vyhodnocení vlivů Programu na životní prostředí v informačním systému EIA/SEA - 9.10.2006
- Zaslání Programu a Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům s cílem získat jejich vyjádření
- Zaslání přeložených verzí Programu a Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP polské straně
- Procedura projednávání v Polské republice:

19.10.2006 MRR PR obdrželo prostřednictvím MŽP PR oficiální verzi Vyhodnocení vlivů na životní prostředí. Téhož dne byly zahájeny konzultace Programu i uvedeného Vyhodnocení dle čl. 43, písm. 2 zákona PR Ochrana ŽP, č. 627/2001 Sb., v platném znění (Ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2001 nr 62, poz. 627 z późn. zm.).

Oba dokumenty byly umístěny na Internetových stránkách MRR PR společně s pozvánkou ke konzultacím pro všechny zainteresované strany. Kromě toho byly dokumenty také vystaveny v budově MRR PR ve Varšavě a v územních odborech v Katovicích a ve Wrocławu. Informace o procesu konzultací byla zveřejněna také v novinách Gazeta Wyborcza.

V procesu se dále aktivně účastnily regionální samosprávy vojvodství, hraničících s ČR:

V Dolnoslezském vojvodství byly papírové verze dokumentů vystaveny v budově Maršálovského úřadu ve Wrocławu a v regionálním kontaktním místě (RKM) ve Walbrzychu; ve Slezském vojvodství v budově RKM Maršálovského úřadu v Bielsku-Bialej. V Opolském vojvodství zpřístupňoval dokumenty zástupce RKM Maršálovského úřadu opolského vojvodství.

Zainteresované strany měly možnost připomínkování poštou, e-mailem a také dalšími - v regionech obvyklými – způsoby.

Současně MRR PR požádalo o vyjádření k oběma dokumentům MŽP PR a Hlavního Hygienika (Głównego Inspektora Sanitarnego).

V souladu s čl. 32 citovaného zákona trvaly konzultace na polské straně více než 21 dní,

tj. od 19.10.2006 do 13.11.2006 r.

MRR PR na základě vyjádření MŽP PR a Hlavního hygienika a na základě připomínek získaných v rámci veřejného projednávání připravilo stanovisko k Programu a Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP a předalo je české straně jako podklad pro vydání stanoviska MŽP ČR.

V procesu konzultací bylo získána řada cenných připomínek a návrhů k oběma dokumentům. Připomínky se týkaly především formy prezentace informací v textu a návrhu doplnění. Nebyly zaznamenány připomínky, týkající se přijaté strategie, resp. rozsahu či obsahu prioritních os Programu. Většina připomínek byla představena české straně na setkání obou ministerstev místního (regionálního) rozvoje v Katowicích 22-23.11.2006. Opodstatněné připomínky byly zahrnuty do Programu, část z nich bude využita v připravovaném Programovém Dodatku.

- Oficiální zveřejnění Vyhodnocení na české straně po dobu 30 dnů (od 9.10.2006 do 8.11.2006).
- Konání veřejného projednání Programu a Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP v dotčeném území (Č. Těšín, budova Euroregionu na česko-polské hranici, 9.11.2006). Informace o průběhu veřejného projednání byly v dostatečném předstihu zveřejněny prostřednictvím Internetu, e-mailového adresáře, Internetových konferencí NNO, prostřednictvím zástupců regionů v Task-Force a Monitorovacím výboru INTERREG IIIA a prostřednictvím inzerátů, uveřejněných v celostátním tisku v České republice i Polské republice.
- Zveřejnění stanoviska příslušného úřadu (MŽP ČR) k posouzení vlivů Programu na životní prostředí, vydaného na základě Vyhodnocení vlivů Programu na ŽP, všech vyjádření k Programu a Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP a veřejného projednání – 5.12.2006.

Další (fakultativní) kroky podpory účasti veřejnosti v procesu projednávání

V rámci procedury „Posouzení vlivů Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013 na životní prostředí“ bylo s předkladatelem - a jeho prostřednictvím také s polskou stranou - dohodnuto provedení fakultativních aktivit podporujících rozšířenou účast veřejnosti při posuzování vlivů tohoto programového dokumentu na ŽP.

Tyto aktivity byly realizovány v souladu s legislativou ČR, PR i Evropské unie, s cíli Aarhuské úmluvy a záměrů ESPOO konvence a také v souladu s odvozenými metodikami a doporučeními. Při návrhu a realizaci podpory zapojení veřejnosti byly také využity zkušenosti posuzovatele se zpracováním SEA 5ti operačních programů v ČR pro programové období 2004-2006. Dobrovolné aktivity se koncentrovaly především do úvodních fází posuzování, neboť pozdější fáze (zejména od fáze zveřejnění Vyhodnocení vlivů Programu na ŽP), jsou dosti podrobně upraveny českou i polskou legislativou.

Navržený postup byl projednán s předkladatelem Programu a příslušným úřadem a prostřednictvím Task-force prezentován polské straně s cílem dosáhnout co nejširšího zapojení veřejnosti obou dotčených států. Podpora účasti veřejnosti byla zajištěna - kromě obligatorních činností, vyplývajících z dikce zákona ČR č. 100/2001 Sb., v platném znění (činnosti zajišťované MŽP ČR) a z polského zákona PR č. 627/2001 Sb., o ochraně životního prostředí, v platném znění (Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Dz. U. 2001 nr 62, poz. 627 z późn. Zm, především následujícími kroky:

- Na Internetových stránkách MMR ČR byla průběžně zveřejňována aktuální pracovní verze Programu, společně s doprovodnými texty zpracovanými SEA týmem. Tyto dokumenty obsahovaly základní informace o Programu, termínech jeho zpracování a možnostech účasti veřejnosti při jeho posuzování.
- Struktura speciálně připravených Internetových stránek umožňovala snadný a přehledný přístup ke zveřejněnému Programovému dokumentu i k publikovanému Oznámení a Vyhodnocení a její součástí byl formulář pro připomínkování Programu i jeho posouzení. Současně byla na Internetové stránce uvedena e-mailová adresa pro přímé zasílání připomínek (seapl@seznam.cz), z níž se zaslané připomínky automaticky přeposílaly SEA týmu (a pro kontrolu) i předkladateli. Internetové stránky byly pravidelně aktualizovány.
- Základní informace o možnostech účasti veřejnosti byly prezentovány na jednáních pracovní skupiny Task-Force (například Bialsko-Biala 24.-25.4. 2006, Pardubice 5.-6.6.2006), jejíž členové za českou i polskou stranu byli požádáni o spolupráci při distribuci informací o zveřejněném Programu, proceduře jeho posuzování i možnostech veřejnosti vznášet připomínky, návrhy a doporučení k programu i dokumentům SEA. Vzhledem k tomu, že v pracovní skupině Task-Force figurují zástupci příslušných krajů v ČR, maršálkovských úřadů v podregionech (PR) i Euroregionů na česko-polské hranici, byli jeho členové opakovaně žádáni, aby informovali veřejnost i další orgány veřejné správy (například obce) ve spravovaném území způsobem, kterým s těmito subjekty obvykle komunikují. Potřebné podklady byly členům Task-Force zasílány e-mailem, v případě polských

zástupců Task-Force v polštině (včetně překladů výše uvedených materiálů, uveřejněných na stránkách MMR ČR).

Seznam adresátů byl postupně rozšiřován o další osoby, které o projednávání Programu projeví zájem. O spolupráci při informování byli požádáni také členové Monitorovacího výboru INTERREG IIIA, kteří vzhledem ke svému složení (například zástupci hospodářských komor) mohli informovat a zapojit specifické cílové skupiny (podnikatele, apod.). Byly využity také informační kanály NNO v ČR (Internetové konference zaměřené na regionální rozvoj a na SEA využívané několika stovkami adresátů) i proces organizovaný polskou stranou v červenci 2006.

- Dne 29.6. 2006 se v Rychnově nad Kněžnou konal veřejný pracovní seminář, na nějž byli účastníci pozváni všemi výše uvedenými informačními kanály (Internet, e-mailový adresář, žádost členům Task-Force a Monitorovacího výboru INTERREG IIIA o informování veřejnosti a dalších subjektů v území jejich působnosti, Internetové konference NNO, atd.). Pozvánky i publikovaný dokument SEA (Oznámení) byly polské straně předány v polštině. Cílem semináře bylo především seznámit zájemce o Program se stavem jeho zpracování a dílčích výsledcích posouzení SEA. Semináře se kromě veřejnosti zúčastnili také zástupci MMR ČR, MRR PR, MŽP ČR a někteří zástupci regionálních samospráv a Euroregionů. Veškeré podněty, připomínky, návrhy a doporučení z jednání byly využity v rámci procesu zjišťovacího řízení, zpracování Vyhodnocení i dopracování Programu.

4. Shrnutí závěrů posouzení vlivů Programu na životní prostředí

A. Způsob hodnocení vlivů Programu na životní prostředí

Základní rámec pro vyhodnocení souladu cílů Programu s požadavky na ochranu životního prostředí tvoří referenční cíle životního prostředí. Ty především umožňují posoudit, jak mohou jednotlivé prioritní osy a oblasti podpory ovlivnit naplnění cílů ochrany životního prostředí a zda je mohou ovlivnit pozitivně, negativně nebo jsou vůči plnění cílů neutrální³⁹. Následně také mohou sloužit jako základ pro sledování (monitoring) dopadů implementace operačního programu na životní prostředí pomocí stanovených indikátorů a jako podklad pro určení environmentálních kritérií výběru projektů, financovaných operačním programem (viz další kapitola).

Obvykle se pro stanovení referenčního hodnotícího rámce, tedy sestavení vybrané sady referenčních cílů pro konkrétní strategický dokument, postupuje tím způsobem, že se vychází z cílů a priorit evropských a národních koncepčních dokumentů, které mají k předmětnému strategickému dokumentu vztah. Dalším zdrojem pro formulaci uvedeného rámce zpravidla je analýza stavu ŽP v dotčeném území, obsahující identifikaci významných problémů v ochraně životního prostředí.

Tímto způsobem je identifikován tzv. long-list, tj. kompletní sada potenciálních referenčních cílů ochrany životního prostředí, v jehož rámci se následně vyhodnocuje vztah identifikovaných cílů k jednotlivým prioritním osám (oblastem podpory) strategického dokumentu.

³⁹ Analogie platí i pro referenční cíle ochrany veřejného zdraví

V případě zde popisovaného posouzení Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013 byl zvolen obdobný postup, avšak vzhledem k přeshraničnímu charakteru Programu, s následujícími modifikacemi:

Pro referenční hodnotící rámec bylo využito doporučení referenčních cílů, souvisejících indikátorů, resp. environmentálních kritérií pro výběr projektů v rámci operačních programů pro budoucí programové období 2007-2013, které připravila pracovní skupina MMR ČR. Doporučení této pracovní skupiny bylo modifikováno dle specifického charakteru dotčeného území po obou stranách hranice a byl v něm zohledněn také Závěr zjišťovacího řízení, vydaný MŽP ČR. Získaná kompletní sada referenčních cílů byla vyhodnocena z hlediska jejich vztahu k posuzovaným cílům Programu a byly vybrány ty referenční cíle ochrany životního prostředí, které mají k cílům a prioritním osám Programu nejužší vazbu.

Takto bylo vybrána sada 14ti environmentálních referenčních cílů, které tvoří základní rámec pro hodnocení Programu. Níže uvedená sada referenčních cílů ochrany životního prostředí představuje rámec pro hodnocení cílů, prioritních os a dalších součástí Programu z hlediska vlivů na ŽP.

Jedním z klíčových přístupů pro úpravu a výběr environmentálních referenčních cílů životního prostředí byla i snaha účelně eliminovat takové cíle, které by zakotvovaly jiné cílové hodnoty v České republice a Polsku (typickým příkladem jsou národní emisní stropy, závazky na snížení emisí oxidu uhličitého dle Kjótského protokolu, procentuální snížení množství odpadů, apod.). Případné zařazení referenčních cílů s různými cílovými hodnotami v obou zemích by přineslo neadekvátní komplikace při stanovení environmentálních kritérií pro výběr projektů a především při jejich samotném výběru (viz další kapitola).

B. Finální sada referenčních cílů životního prostředí

Následující sada referenčních cílů ochrany životního prostředí, zpracovaná výše uvedeným způsobem, představuje rámec pro hodnocení cílů, prioritních os a oblastí podpory programu z hlediska vlivů na ŽP. V tabulkové části dokumentu Vyhodnocení je pak podrobně vyhodnoceno, jakým způsobem mohou prioritní osy a jednotlivé oblasti podpory ovlivnit naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí, to znamená zda je ovlivňují pozitivně, negativně či jsou vůči nim neutrální. V ideálním případě, zejména v oblastech se zvláštním významem pro životní prostředí, by implementace Programu měla znamenat především podporu v naplňování cílů ochrany životního prostředí.

Tabulka Finální referenční cíle ochrany životního prostředí

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Program	
1	Snižovat emise CO ₂ , oxidu siřičitého, oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek, těkavých organických látek a amoniaku.
2	Snižovat emise a úniky prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezpečných látek.
3	Omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů; zachovávat krajinný ráz.
4	Zlepšovat retenční funkci krajiny.
5	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity.
6	Snižovat počet starých ekologických zátěží.
7	Snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů (elektrická energie, teplo).

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Program	
8	Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace.
9	Snížit produkci nebezpečných odpadů.
10	Podporovat využívání brownfields.
11	Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření.
12	Snížovat zátěž populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti.
13	Vybudovat systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který se pozitivně projeví v šetrnějším přístupu k životnímu prostředí.
14	Zachovat rozlohu LPF a ZPF.

C. Referenční cíle veřejného zdraví

Analogicky byly formulovány a vyhodnoceny i cíle veřejného zdraví. Avšak vzhledem k charakteru posuzování jsou tyto cíle považovány za doplňkové, zejména vzhledem k velmi omezeným možnostem stanovit a zejména sledovat u některých referenčních cílů ochrany veřejného zdraví během trvání Programu průkazné indikátory implementace Programu v této oblasti. Cíle veřejného zdraví byly považovány za doplňkové, neboť nelze statisticky oddělit vlivy Programu od ostatních vlivů, zejména v období sledování trvajícím „pouze“ 7 let a dále vzhledem k „překrývání“ některých cílů směřujících k ochraně životního prostředí a tím současně i významně k ochraně veřejného zdraví. Proto se z formulovaných cílů přenesla do roviny hodnocení projektů jen vybraná část (část je primárně iniciována cíli ŽP).

5. Základní výsledky hodnocení

5.1. Hodnocení globálního cíle Programu a odůvodnění strategie

Návrh globálního cíle a odůvodnění strategie je v souladu s principy udržitelného rozvoje a Program zahrnuje jak ve své strategii, tak ve svých prioritních osách podporu environmentálního pilíře rozvoje regionu. Pouze formální připomínkou posuzovatele byla případná úprava formulací ve prospěch posílení environmentálního pilíře udržitelného rozvoje.

5.2. Hodnocení prioritních os

Hodnocení vlivů prioritních os a oblastí podpory na životní prostředí bylo provedeno jejich porovnáním s referenčními cíli ochrany životního prostředí, tedy posouzením, nakolik tyto prioritní osy, respektive oblasti podpory přispívají k naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí, respektive zda s nimi nejsou v rozporu. Pro hodnocení prioritních os a oblastí podpor byla použita stupnice hodnocení, která je uvedena v následující tabulce.

Tabulka Stupnice hodnocení vlivů na životní prostředí

Stupnice hodnocení	
+ 2	silný pozitivní vliv priority (oblasti podpory) na referenční cíl
+ 1	slabý pozitivní vliv priority (oblasti podpory) na referenční cíl
0	bez vlivu (neutrální dopad)
- 1	slabý negativní vliv priority (oblasti podpory) na referenční cíl
- 2	silný negativní vliv priority (oblasti podpory) na referenční cíl
x	vliv nelze hodnotit

Číselné vyjádření hodnocení podle výše uvedené tabulky představuje celkový výsledek systematického hodnocení prioritní osy nebo oblasti podpory. Všude tam, kde to bylo možné a účelné, bralo hodnocení v úvahu klasifikaci vlivů dle Směrnice 2001/42/EC, která kategorizuje environmentální vlivy podle jejich pravděpodobného charakteru a působení, a to vzhledem k:

- a) pozitivnímu nebo negativnímu působení na životní prostředí a udržitelný rozvoj,
- b) přímému nebo nepřímému (sekundárnímu) charakteru,
- c) trvání, pravděpodobnosti, nevratnosti,
- d) kumulativnímu charakteru a synergickému spolupůsobení jiných vlivů,
- e) oblasti předpokládaného dopadu (lidské zdraví, příroda, složky životního prostředí, lokální (bodové) nebo plošné dopady, přeshraniční a globální působení apod.)

V rámci posuzování byly brány v úvahu vlivy přímé, nepřímé, sekundární, kumulativní, synergické, krátkodobé, dočasné, dlouhodobé a permanentní vlivy.

Jednotlivé prioritní osy a oblasti podpory byly hodnoceny samostatně pomocí matic a pro přehlednost byly výsledky hodnocení zapracovány do souhrnných tabulek, které reprezentovaly agregované hodnocení celého týmu zpracovatele SEA.

Program bude realizován prostřednictvím následujících čtyř prioritních os, které konkretizují jeho globální cíl:

- Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik
- Prioritní osa II. Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu
- Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství
- Prioritní osa IV. Technická pomoc (asistence)

Prioritní osy uvedené v Programu jsou navrženy tak, aby reagovaly na identifikované problémy česko-polské příhraniční oblasti. Výběr prioritních os uvedených v Programu vychází z nutnosti provést selekci potřeb, jejíž cílem je účelná koncentrace finančních zdrojů na řešení klíčových problémů a dosažení maximální efektivity realizovaných priorit.

Následně jsou v tabelární formě uvedeny agregované výsledky hodnocení vlivu prioritních os Programu na referenční cíle ochrany životního prostředí. Hodnocení bylo provedeno pro každou prioritní osu samostatně (v samostatné tabulce) postupem uvedeným výše. Vzhledem ke svému specifickému charakteru nebyla posuzována prioritní osa IV. Technická pomoc (asistence).

Tabulka Hodnocení vlivů prioritních os na referenční cíle ochrany životního prostředí

Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik			
V rámci Prioritní osy I. budou podpořeny zejména aktivity zaměřené na rozvoj infrastruktury celé příhraniční oblasti. Bude se jednat především o projekty, jejichž cílem bude posílit dopravní dostupnost příhraničního území modernizací a rozvojem dopravní infrastruktury regionálního a místního významu. Podpořeny budou rovněž projekty spojené s rekonstrukcí a modernizací místních komunikací a projekty zaměřené na zlepšení technického stavu a bezpečnosti. Podporovány budou i projekty spojené s modernizací památkové železniční infrastruktury. Dále budou v rámci této prioritní osy podporovány projekty přispívající ke zlepšení stavu dopravní obslužnosti nebo zaměřené na výstavbu integrovaných dopravních systémů.			
V oblasti ochrany životního prostředí obdrží podporu v rámci Prioritní osy I. projekty příhraničního charakteru v oblasti rozvoje a modernizace infrastruktury týkající se životního prostředí, včetně aktivit spojených s monitorováním a reagováním na rizika vztahující se na životní prostředí. Podpořeny budou projekty zejména v oblasti racionálního hospodaření s odpady, zásobování vodou, čištění odpadních vod nebo využití obnovitelných zdrojů energie.			
V oblasti prevence rizik bude podpora v rámci Prioritní osy I. zaměřena na projekty spolupráce záchranných služeb a dalších institucí na obou stranách hranice k předcházení rizikům v případě výskytu krizových situací. Podporováno bude vytvoření integrovaného záchranného systému v příhraničním území. Tato spolupráce je nezbytná mimo jiné pro zlepšení bezpečnosti na komunikacích a také čelit rizikům, které mohou ovlivňovat životní prostředí. V rámci prioritní osy bude rozvíjeno environmentální vzdělávání a osvěta.			
	Referenční cíle ochrany životního prostředí	Hodnocení vlivů na ŽP	Komentář
1	Snižovat emise CO ₂ , oxidu siřičitého, oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek, těkavých organických látek a amoniaku.	-1	V maximální míře by se měly využívat nejlepší dostupné techniky a eliminovat přenášení znečištění mezi složkami
2	Snižovat vypouštění emisí a úniků prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezpečných látek.	+1	
3	Omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů; zachovávat krajinný ráz.	-1	
4	Zlepšovat retenční funkci krajiny.	+1	
5	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity.	+1	
6	Snižovat počet starých ekologických zátěží.	+2	
7	Snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů (el. energie, teplo).	+1	
8	Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace.	+2	Nutno posoudit výhodnost materiálového/energetického využití odpadu
9	Snížit produkci nebezpečných odpadů.	+1	
10	Podporovat využívání brownfields.	+1	
11	Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření.	+2	
12	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti.	+1	
13	Vybudovat systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který se pozitivně projeví v šetrnějším přístupu k životnímu prostředí.	+2	
14	Zachovat rozlohu LPF a ZPF.	-1	

Prioritní osa II. Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu			
V rámci Prioritní osy II. bude podpora určena na zlepšení podmínek pro <i>rozvoj malého a středního podnikání</i> (MSP), jednak přímou podporou drobných podnikatelů a podniků v inovačním podnikání, jednak rozvojem služeb a infrastruktury pro vědu, výzkum a inovační podnikání.			
Cílem projektů podporovaných v rámci priority bude podpora konkurenceschopnosti MSP a navazování trvalé přeshraniční spolupráce. Finanční podpora může být poskytnuta na spolupráci institucí podporujících MSP, to znamená například hospodářských komor, svazů podnikatelů. Budou realizovány projekty v oblasti poradenství při zakládání tohoto typu podniků a poradenských služeb pro již stávající firmy.			
V rámci priority budou podporovány aktivity zaměřené na navázání kontaktů s partnerem na druhé straně hranice, například pořádáním výstav, veletrhů, výměnou zkušeností, tvořením společné adresné základny nebo pořádáním seminářů a školení pro MSP. Bude podporována spolupráce v oblasti výzkumu a rozvoje, vzdělávání, inovací a v oblasti transferu technologií, know-how podporujících malé a střední podniky. Podporovány budou taktéž aktivity v oblasti rozvoje spolupráce ve vzdělávání, včetně přípravy na zaměstnání a realizaci celoživotního vzdělávání.			
V rámci Prioritní osy II. budou podpořeny projekty zaměřené na vyvážený <i>rozvoj cestovního ruchu</i> , včetně venkovské turistiky, a na propagaci hodnoty příhraničí. Důležitou součástí bude ochrana životního prostředí, kulturního dědictví a všech zdrojů, které jsou podstatným bohatstvím příhraničního území. Podporovány budou projekty spojené s rozvojem služeb ČR, například výstavba a podpora činnosti turistických informačních center.			
Referenční cíle ochrany životního prostředí		Hodnocení vlivů na ŽP	Komentář
1	Snižovat emise CO ₂ , oxidu siřičitého, oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek, těkavých organických látek a amoniaku	+1	Využití inovačních technologií ke snížení emisí do ovzduší a vody
2	Snižovat vypouštění emisí a úniků prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezpečných látek	+1	
3	Omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů; zachovávat krajinný ráz	0	
4	Zlepšovat retenční funkci krajiny	0	
5	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	0	
6	Snižovat počet starých ekologických zátěží	+1	
7	Snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů (el. energie, teplo)	+1	Využití inovačních technologií ke a podpora vývoje a výzkumu
8	Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace	+1	
9	Snížit produkci nebezpečných odpadů	+1	
10	Podporovat využívání brownfields	+2	Při využití pro MSP
11	Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření	+2	
12	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti	+1	
13	Vybudovat systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který se pozitivně projeví v šetrnějším přístupu k životnímu prostředí	+1	
14	Zachovat rozlohu LPF a ZPF	+1	

Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství			
Součástí podpory v rámci Prioritní osy III. bude vytváření sítí spolupracujících územních samospráv a jimi zřízených subjektů poskytujících veřejné služby, včetně institucí v oblasti výměny informací a zkušeností. Podporována bude přeshraniční spolupráce v oblasti přípravy, implementace a využití komunikačních a informačních technologií, za účelem zpracování společných plánů a strategií.			
Budou podporovány aktivity zaměřené na navazování kontaktů a posilování dosavadní přeshraniční spolupráce (společné konference, sympózia, vědecké výzkumy, kulturní a sportovní akce, výstavy, atd.) a také další aktivity zaměřené na propagaci a udržování společných tradic příhraničního území. Podpořeny budou projekty zaměřené na rozvoj společenských, kulturních a volnočasových aktivit místních společenství. Podporována bude spolupráce vysokých škol a mládežnických organizací lokalizovaných v příhraničním území, výměny mládeže, rozvíjení regionálního vzdělávání, udržování kulturních tradic a propagování partnerství.			
V oblasti infrastruktury bude podpora zaměřena na modernizace škol a jiných vzdělávacích a kulturních zařízení nezbytných pro realizaci spolupráce místních společenství.			
Specifickým nástrojem, který bude využíván pro poskytování podpory je tzv. Fond mikroprojektů. Fond mikroprojektů bude využíván pro podporu projektů lokálního významu s přeshraničním dopadem, projektů které budou zaměřeny na zlepšování kulturních, sociálních a ekonomických vztahů.			
Referenční cíle ochrany životního prostředí		Hodnocení vlivů na ŽP	Komentář
1	Snižovat emise CO ₂ , oxidu siřičitého, oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek, těkavých organických látek a amoniaku	0	
2	Snižovat vypouštění emisí a úniků prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezpečných látek	0	
3	Omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů; zachovávat krajinný ráz	+1	
4	Zlepšovat retenční funkci krajiny	+1	
5	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	+2	
6	Snižovat počet starých ekologických zátěží	+1	
7	Snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů (el. energie, teplo)	+1	
8	Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace	0	
9	Snížit produkci nebezpečných odpadů	0	
10	Podporovat využívání brownfields	+1	
11	Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření	+1	
12	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti	0	
13	Vybudovat systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který se pozitivně projeví v šetrnějším přístupu k životnímu prostředí	+2	
14	Zachovat rozlohu LPF a ZPF	0	

Souhrnné vyhodnocení vlivu prioritních os na životní prostředí

Z provedeného hodnocení vyplývá, že jednotlivé prioritní osy Programu jsou v souladu s většinou referenčních cílů. U prioritní osy I. může mít realizace Programu mírný negativní vliv na referenční cíle č. 1, 3 a 14, avšak výsledný dopad prioritní osy I. by měl být vždy pozitivní. Prioritní osy II. a III. budou mít pouze pozitivní nebo neutrální vlivy na referenční cíle ochrany životního prostředí. Žádná prioritní osa Programu nebude při odpovědném výběru projektů v rozporu s navrženými referenčními cíli pro ochranu životního prostředí.

5.3. Hodnocení vlivů oblastí podpory

Vyhodnocení vlivů oblastí podpory bylo provedeno analogickou tabelární formou, jako vyhodnocení prioritních os. Ke každé oblasti podpory bylo následně provedeno detailní slovní posouzení, včetně návrhu doporučení. Vzhledem k velkému rozsahu této části Vyhodnocení vlivů Programu na ŽP, není možné uvést tabulkovou část, slovní popis ani doporučení pro všech 15 oblastí podpory. Celkový výsledek odpovídá vyhodnocení prioritních os a v případě požadavků na detailní informace je nezbytné konzultovat uvedenou pasáž ve Vyhodnocení vlivů Programu na ŽP.

6. Návrh monitorování implementace Programu a způsob stanovení environmentálních kritérií pro výběr projektů

Monitorování vlivů implementace Programu na životní prostředí

Návrh systému monitorování vlivů implementace Programu vychází ze skutečnosti, že obsah Programu musí být natolik obecný, aby umožnil intervence dané rámcem prioritních os a formulovanými oblastmi podpory. Nástrojem implementace Programu budou tedy až jednotlivé projekty, financované v rámci Programu, jejichž zpracování může mít – dle jejich konkrétního charakteru – značně rozdílné dopady na životní prostředí a veřejné zdraví.

Navíc při monitorování implementace Programu často nelze rozlišit, zda a v jaké míře byl vývoj stavu životního prostředí a zejména veřejného zdraví způsoben intervencemi hodnoceného Programu a v jaké míře intervencemi dalších koncepcí dotčeného území, respektive procesy probíhajícími mimo celý systém podpory ze strukturálních fondů EU (například vlivy soukromého kapitálu, programy bilaterální podpory, dynamikou “přirozeného“ vývoje, globálními vlivy, apod.).

Z tohoto důvodu byl při stanovování monitorovacích indikátorů i environmentálních kritérií přijat systém, vycházející z již zmiňovaného referenčního hodnotícího rámce, který sladuje monitorování implementace na programové i projektové úrovni vzhledem k propojení referenčních cílů, indikátorů a environmentálních kritérií výběru projektů. Referenční hodnotící rámec také umožňuje praktické postupné sledování dopadů intervencí “zdola”, prostřednictvím agregace dat dopadů projektů.

Nastavení systému stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) pro sledování vlivu (monitorování) implementace Programu z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví a environmentálních kritérií lze považovat za jednu z nejdůležitějších součástí hodnocení Programu v rámci procedury SEA.

Sledování monitorovacích ukazatelů (kritérií) by mělo být prováděno v celém programovém období a vychází mimo jiné z požadavků ustanovení §10h) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (povinnost předkladatele Programu).

Návrh environmentálních indikátorů

V následující tabulce jsou uvedeny navržené monitorovací ukazatele (indikátory) pro hodnocení vlivu Programu na životní prostředí vycházejí z referenčních cílů, formulovaných způsobem podrobně popsáním v předchozí kapitole.

Tabulka Návrh environmentálních indikátorů

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snižovat emise CO ₂ , oxidu siřičitého, oxidů dusíku, tuhých znečišťujících látek, těkavých organických látek a amoniaku	Emise za všechny kategorie zdrojů: a) tuhé částice b) SO ₂ c) NO _x d) NH ₃ e) VOC f) CO ₂	tis. tun/rok	Emise znečišťujících látek za určité časové období
Snižovat vypouštění, emisí a úniků prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezpečných látek	Emise prioritních nebezpečných látek	tun/rok	Snížení emisí prioritních nebezpečných látek do půdy, vody, ovzduší. <i>Pozn.: prioritní nebezpečné látky dle Stockholmské úmluvy a Rámcové směrnice o vodách.</i>
Omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů; chránit krajinný ráz	Míra fragmentace krajiny	km ²	Změna výměry dopravou nefragmentovaných území o pl. rozsahu větším než 100 km ² <i>(Pozn.: limity fragmentace jsou silnice s intenzitou dopravy vyšší než 1000 vozidel/den a víceokrajné železniční tratě).</i>
Zlepšovat retenční funkci krajiny	Obnova přirozeného vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability.	Počet projektů	Počet podpořených projektů, které určitým způsobem přispějí k obnově a zlepšení vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability.
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Rozloha ohnisek biodiverzity	%	Přírůstek nebo úbytek plochy ohnisek biodiverzity v rámci programu <i>(Pozn.: za ohniska biodiverzity lze považovat: 1. a 2. zóny NP a CHKO, NPR, PR, ÚSES) ad.</i>
Snižovat staré ekologické zátěže	Počet odstraněných starých ekologických zátěží	Počet odstraněných zátěží	Počet odstraněných starých ekologických zátěží za sledované období.
Snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů	Výroba energie z obnovitelných zdrojů energie (OZE)	PJ	Celková výroba energie z OZE – teplo, elektřina i společná výroba tepla a elektřiny
Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace	Množství využitých recyklovaných odpadů	tuny	Množství využitých recyklovaných odpadů.
Snížit produkci nebezpečných odpadů	Snížení produkce nebezpečných odpadů	%	Snížení produkce nebezpečných odpadů za sledované období (%)

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Podporovat využívání brownfields.	Rozloha znovu využitých brownfields.	ha	Rozloha brownfields, jejichž znovu využití bylo podpořeno v rámci Programu.
Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření	Investice do rozvoje veřejné dopravy	mil.Kč	Výše investic do rozvoje veřejné dopravy (včetně cyklo dopravy).
Snížit zátěž populace v sídlech z expozice hluku z dopravy a z průmyslové činnosti	Hluková zátěž obyvatel	Počet obyvatel	Snížení počtu obyvatel, žijících v území s překročeným limitem hluku.
Vybudovat fungující systém EVVO, který se pozitivně projevuje v šetrnějším přístupu k životnímu prostředí	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Počet projektů	Počet projektů, zahrnujících environmentální vzdělávání výchovu či osvětu, podpořených v rámci programu.
Zachovat rozlohu LPF a ZPF	Rozloha LPF a ZPF	ha	Rozdíl v počtu hektarů LPF a ZPF v důsledku zpracování projektů Programu (např. dopravní infrastruktura).

Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) ochrany zdraví

Také pro hodnocení plnění Programu z hlediska ochrany zdraví byly navrženy odpovídající indikátory. Nicméně, vzhledem k tomu, že zapojení indikátorů v oblasti veřejného zdraví do hodnocení projektů by mohlo - dle názoru zpracovatele SEA - způsobit přílišnou složitost systému (produktivnější je jednodušší systém, který se dodržuje, než složitý systém budící rezistenci k jeho uplatňování), mají indikátory v oblasti veřejného zdraví pouze charakter přehledu, nikoliv doporučení.

Je třeba také poznamenat, že kromě výše uvedeného se indikátory v oblasti veřejného zdraví částečně prolínají i s environmentálními indikátory (vliv na lidské zdraví prostřednictvím životního prostředí). Navíc není možno řadu indikátorů v oblasti vlivů na zdraví (například indikátory typu: střední délka života pro kraj, incidence nádorových onemocnění v kraji nebo incidence kardiovaskulárních chorob v kraji) prakticky použít pro jejich nízkou selektivitu (nelze odlišit vliv Programu od ostatních vlivů) či dlouhodobý charakter jejich vyhodnocování (vlivy lze vyhodnotit až na základě dlouhých časových řad).

2.1 Environmentální hodnocení projektů

Environmentální hodnocení projektů při jejich výběru (rozhodování, zda budou podpořeny v rámci Programu) by mělo být z hlediska vlivů implementace Programu na životní prostředí prováděno pomocí environmentálních indikátorů (kritérií) pro výběr projektu. Stanovení environmentálních kritérií výběru projektů a jejich zařazení do systému výběru s dostatečnou vahou v rámci výběru je z tohoto důvodu klíčovým nástrojem ("hlídacím psem") souladu financovaných projektů s deklaratorním charakterem cílů, prioritních os a oblastí podpory Programu.

Tato kritéria byla stanovena v souladu s referenčním hodnotícím rámcem (cíle ochrany ŽP a indikátory vlivu Programu na životní prostředí (viz výše). Environmentální hodnocení projektu pak má odpovědět na otázku, jakým způsobem může předkládaný projekt ovlivnit životní prostředí ve smyslu referenčních cílů ochrany životního prostředí.

Hodnocení projektů dle navržených kritérií by mělo být prováděno jako nedílná součást rozhodování o schválení (přidělení) finanční dotace konkrétnímu projektu. Hodnocení dle environmentálních kritérií by tedy mělo být součástí souhrnného hodnocení předkládaného projektu v rámci výběrového řízení. Na základě hodnocení projektů dle environmentálních kritérií by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci pouze ty projekty, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí. Současně by měly být v případě věcně stejných projektů doporučeny k realizaci ty projekty, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska životního prostředí.

2.2 Environmentální kritéria pro výběr projektů

Níže jsou uvedena navržená environmentální kritéria, vycházející ze stanoveného referenčního hodnotícího rámce. Tato kritéria by měla být jako doplňující začleněna do systému hodnocení a výběru projektů v rámci Programu. Předkladatel programu přitom může provést jejich výběr, úpravu či změny dle svých potřeb a požadavků tak, aby kritéria co nejlépe reflektovala zaměření předkládaných a hodnocených projektů.

Tabulka Environmentální kritéria pro výběr projektů

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Snižovat emise CO ₂ , SO ₂ , NO _x , tuhých znečišťujících látek, těžkých organických látek a amoniaku	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí hlavních znečišťujících látek a CO ₂ , spojených s danou činností?
Snižovat vypouštění emisí a úniků prioritních látek a zastavit nebo postupně odstranit vypouštění, emise a úniky prioritních nebezp. látek	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí: 1. organického uhlíku 2. jednotlivých prioritních nebezpečných látek (dle seznamu Směrnice o vodách) 3. dusíku, fosforu do vod?
Omezovat fragmentaci krajiny a zabezpečovat ochranu a obnovu migračních tras, koridorů a zastávek migrujících druhů; chránit krajinný ráz	Sníží/zvýší projekt celkovou výměru dopravy nefragmentovaných území? [Pozn.: nefragmentovaná území: území o plošném rozsahu větším než 100 km ² (limity fragmentace jsou silnice s intenzitou dopravy vyšší než 1000 vozidel/den a vícekolejné železniční tratě)] Zvýší/sníží projekt migrační prostupnost krajiny? Pozn.: zkrácení/prodloužení délky migračně prostupného úseku pro suchozemské nebo vodní živočichy [km] Ovlivní projekt negativně krajinný ráz?
Zlepšovat retenční funkci krajiny	Zlepší/zhorší projekt hydrologické funkce volné krajiny? [ano/ne] Přispěje projekt ke snížení umělých bariér v inundačním území? [ano/ne] Pozn.: umělými bariérami mohou být např. nepovolené stavby v inundačním území.
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Chránit ohniska (hot spots) biodiverzity Má projekt významný pozitivní/negativní vliv na ohnisko biodiverzity? [ano/ne] Pozn.: Za významná ohniska biodiverzity považovat maloplošná zvláštěchráněná území, 1. zóny národních parků a chráněných krajinných oblastí, lokality soustavy Natura 2000, skladebné prvky územních systémů ekologické stability apod.
Snižování starých ekologických zátěží	Snižuje projekt rizika starých ekologických zátěží?
Snižovat spotřebu primárních neobnovitelných zdrojů	Přispěje projekt ke snížení spotřeby neobnovitelných zdrojů energie v porovnání s předchozí spotřebou energie? Jaká je velikost prokazatelných realizovaných energetických úspor v porovnání s předchozí spotřebou energie uváděná:

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
	- v absolutní výši (PJ, GWh apod.) - v relaci (MWh/produkt, PJ/Kč apod.) - v procentech (konečná/původní spotřeba x 100%)?
Zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace	Jaký je potenciál materiálového využití odpadů produkovaných v rámci projektu? Využívá projekt stavební a demoliční odpady?
Snížit produkci nebezpečných odpadů	Dojde v rámci projektu ke snížení/zvýšení produkce nebezpečných odpadů?
Podporovat využívání brownfields	Je projekt realizován na „brownfields“ nebo na nově zabrané půdě? - Rozloha využitého brownfields v rámci projektu v ha? - Rozloha nově zabrané půdy v ha?
Podporovat environmentálně šetrné formy dopravy včetně managementových opatření	Přispěje realizace projektu k nárůstu délky cyklistických stezek pro cyklistickou dopravu separovanou od motorové dopravy, pěšího provozu a in-line tras?
Snížovat zátěž populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti	Přispěje projekt ke zvýšení či snížení hlukové zátěže? Pokud ano, tak jakou měrou?
Vybudovat fungující systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, který se pozitivně projeví v šetrnějším přístupu k ŽP	Přispěje projekt k podpoře systému EVVO?
Zachovat rozlohu LPF a ZPF	Dojde v rámci realizace projektu k záboru lesního a/nebo zemědělského půdního fondu?

7. Způsob zahrnutí doporučení procedury SEA do Programu

Klíčovou metodou pro zahrnutí doporučení procedury SEA do Programu byla úzká spolupráce pracovního týmu SEA se zpracovateli Programu, zpracovatelem Ex-ante hodnocení, respektive s Task-Force od samého počátku přípravy Programu.

Doporučení SEA týmu k pracovním verzím Programu tak mohla být postupně zapracována do Programu. Analogicky byla do Programu zapracována i doporučení, vyplývající z procesu projednávání s veřejností, ať už prostřednictvím formalizovaných kroků (využití Závěru zjišťovacího řízení po projednání Oznámení Programu) nebo průběžným respektováním doporučení týmu SEA.

Pokud se týká doporučení, vyplývajících z pozdních fází procedury SEA (veřejné projednání Programu a jeho Vyhodnocení, Stanovisko příslušného úřadu, ad.), budou připomínky a doporučení řešeny na základě doporučení týmu SEA v navazujících dokumentech (především v Programovém Dodatku). Tato doporučení se týkají zejména stanovení environmentálních kritérií pro výběr projektů.

Příloha 4 – Závěrečná zpráva Ex-ante

**Finální zpráva ex-ante hodnocení
Operačního programu přeshraniční spolupráce
Česká republika – Polská republika
2007 – 2013**

Praha, listopad 2006

Obsah

1. Úvod	118
2. Metodické postupy	119
3. Formy výstupů.....	119
4. Finální stanovisko ex-ante hodnotitele	120
4.1. Průběh hodnocení.....	120
4.2. Shrnutí hodnocení jednotlivých kapitol dokumentu.....	120
4.3. Závěrečné hodnocení.....	122

1. Úvod

Na základě smlouvy uzavřené dne 2006 mezi Českou republikou, zastoupenou Ministerstvem pro místní rozvoj, jako objednatelem, a Doc. RNDr. Reném Wokounem, CSc., jako zpracovatelem, o zpracování ex-ante hodnocení Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013 je předkládána Finální zpráva o ex-ante hodnocení Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013.

Hodnotitelský tým pracoval ve složení:

Doc. RNDr. René Wokoun, CSc., vedoucí týmu

Ing. Marek Jetmar, Ph.D., člen týmu

RNDr. Jana Kouřilová, člen týmu

Ex-ante hodnotitelé započali svoji činnost bezprostředně po zahájení prací na přípravě operačního programu (únor 2006) a průběžně se vyjadřovali k předloženým návrhům.

Ex-ante hodnotitelé se účastnili těchto jednání:

- 7. února 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání české národní části Task Force.
- 17. února 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání zástupců českých euroregionů.
- 21. - 22. února 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání obou národních částí Task Force s cílem projednání návrhu socioekonomické analýzy a SWOT analýzy, schválení návrhu prioritních os a oblastí podpory, představení implementační struktury Programu. Dohoda s oběma ministerstvy životního prostředí na principech postupu při zpracování mezinárodního SEA posouzení.
- 6. - 7. dubna 2006, Praha - jednání zástupců MMR ČR, MF ČR a MRR PR, společný výběr zpracovatele SEA posouzení)
- 18. dubna 2006, Rychnov nad Kněžnou - setkání české národní části Task Force.
- 24. - 25. dubna 2006, Bielsko-Biala - společné jednání Task Force s cílem projednání a schválení návrhu kapitol 1-4 Programu. V rámci setkání byl prezentován návrh postupu pro mezinárodní SEA posouzení, včetně návrhu zapojení veřejnosti obou států.
- 24. - 25. května, Olomouc - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR s cílem zpracování připomínek ke kapitolám 1 - 4 Programu.
- 5. - 6. června 2006, Pardubice - společné jednání Task Force s cílem projednání a schválení komplexního návrhu kapitol 1- 4 Programu. Seznámení Task Force s postupem zpracování SEA posouzení. Její členové byli požádáni o podporu distribuce informací o zpracování programu, SEA posouzení a předběžném veřejném semináři/projednání návrhu koncepce.
- 21. - 22. června 2006, Katowice - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR s cílem technického sjednocení OPPS ČR - PR a dopracování jeho 5. kapitoly.
- 25. července 2006, Karlova Studánka - zapracování připomínek členů Monitorovacího výboru.

- 13. - 14. září 2006, Praha - jednání zástupců MMR ČR a MRR PR společně s MF ČR, MF PR a MŽP ČR, MŽP PR k přípravě období 2007-13 (Operační dokument přeshraniční spolupráce ČR-PR, SEA posouzení).

2. METODICKÉ POSTUPY

Při zpracování ex-ante hodnocení bylo postupováno dle metodiky zveřejněné Evropskou komisí pro tvorbu operačního programu a jejich ex-ante hodnocení (jako je např. Aid memoire), dle metodik a doporučeními zveřejněnými Evaluační jednotkou MMR k tvorbě OP (Metodika pro přípravu programových dokumentů pro období 2007-2013, aktualizovaná verze, únor 2006) a k provádění ex-ante hodnocení dokumentů pro programovací období 2007-2013.

V úvahu byla vzata doporučení ex-ante hodnotitele NSRR ČR k tvorbě OP.

V souladu s předpisy a pravidly pro provádění ex-ante hodnocení programových dokumentů byly při provádění a zpracování hodnocení aplikovány především tři základní principy:

1) Princip kontinuity, tj. hodnotitelé průběžně hodnotili jednotlivé části připravovaného dokumentu a zaujímali k nim svá dílčí stanoviska. V těchto stanoviscích uváděli především svá doporučení k doplnění, úpravám či modifikacím připravovaného dokumentu. Stanoviska měla podobu jak písemných materiálů, tak i ústních komentářů.

2) Princip spolupráce, tj. činnost hodnotitelů neprobíhala izolovaně od činnosti samotných zpracovatelů programového dokumentu, ale naopak obě skupiny odborníků pracovaly v úzké součinnosti, například v rámci pracovních skupin, individuální osobní komunikace jednotlivých členů týmů či elektronické komunikace.

3) Princip aktivní pomoci - hodnotitelský tým formuloval řadu doporučení a alternativ, které se týkaly analytické části, strategie a indikátorů.

V důsledku aplikace výše naznačených principů se podařilo programový dokument – dopracovat tak, že lze konstatovat, že finální verze programového dokumentu obsahuje všechny relevantní části požadované Evropskou komisí a odpovídajícím způsobem splňuje požadavky kladené na obsah programových dokumentů určených pro realizaci v rámci programovacího období 2007 – 2013.

3. FORMY VÝSTUPŮ

V průběhu ex-ante hodnocení hodnotitelský tým předkládal výstupy k návrhům dokumentů formou:

- a) komentářů a stanovisek předkládaných zadavateli,
- b) verbálních stanovisek, návrhů a komentářů poskytovaných v průběhu pravidelných setkání se zadavatelem,
- c) účasti na jednáních organizovaných Řídicím orgánem OP.

4. FINÁLNÍ STANOVISKO EX-ANTE HODNOTITELE

Předkládané konečné stanovisko shrnuje názory ex-ante hodnotitele na finální verzi programového dokumentu pro cíl Evropská regionální spolupráce – **Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007-2013.**

4.1 Průběh hodnocení

Proces ex-ante hodnocení probíhal souběžně a kontinuálně s tvorbou OP. Hodnotitelský tým byl průběžně seznamován s aktuálními výstupy jednotlivých částí OP. Komunikace probíhala jednak formou setkání, jednak elektronicky, kdy zadavatel poskytoval aktuální verze dokumentu k vyjádření ex-ante hodnotitelského týmu (HT). Při zpracování OP ex-ante hodnotitelé poskytovali průběžná pracovní stanoviska jak zpracovatelům OP, tak zadavatelům, a to v písemné i ústní formě. HT sledoval rovněž vazbu OP na dokumenty obou členských zemí, především NSRR, neboť problematika územní spolupráce se stala organickou součástí těchto dokumentů.

HT konstatuje, že proces tvorby dokumentu a zpracování stanovisek ex-ante hodnotitele byl realizován prostřednictvím instituce (mechanismu) Task force, za účasti zástupců územní samosprávy – krajů v ČR, vojvodství v Polsku a euroregionů a domnívá se, že byl respektován princip rovného zastoupení žen a mužů.

Z pohledu ex-ante hodnocení byl nastavený mechanismus Task force (TF) dostačujícím nástrojem pro zapojení relevantních aktérů a stran zainteresovaných na realizaci OP na obou stranách hranice. Všichni významní aktéři se účastnili prostřednictvím TF všech podstatných rozhodování. Hodnotitelský tým považuje proces konzultací, projednávání a připomínkování OP za dostatečný a intenzivní v obou partnerských zemích po celou dobu zpracování dokumentu.

Konzultační proces přispěl ke zlepšení strategie a napomohl přesnějšímu vymezení priorit operačního programu.

4.2 Shrnutí hodnocení jednotlivých kapitol dokumentu

Socio-ekonomická analýza a SWOT analýza

Obě tyto kapitoly byly v průběhu zpracování OP upravovány, na těchto úpravách se HT výrazně podílel. HT zdůrazňoval: 1) potřebu přistupovat k území jako k 1 regionu, 2) soustředit se na věcné podporovatelné oblasti, 3) socioekonomickou charakteristiku zpracovat stručně a věcně. V souladu s doporučenou metodikou HT doporučoval zkrátit rozsah analytické části a SWOT analýzy na cca 15 stran, což bylo ve finální verzi akceptováno.

HT doporučil dopracovat ve SWOT analýze příležitosti a ohrožení u všech dílčích témat z důvodu nastavení strategie, která se výrazným způsobem opírá o příležitosti. HT poukázal na nutnost prokázat návaznost jednotlivých výroků SWOT na analýzu a seřadit výroky dle jejich naléhavosti.

Dále HT doporučil doplnit analýzu zkušeností získaných během současného, příp. předcházejícího (předvstupní pomoc), programovacího období a jejich reflexi pro nastavení strategie a implementace OP.

HT kladl následující otázky: Vystihuje analýza dostatečným způsobem základní charakteristiky území? Odpovídá analýza a SWOT potřebám OP přeshraniční spolupráce? Zohledňuje uspořádání výroků SWOT význam problému pro rozvoj území? Přistupuje se k území jako regionu čelícímu společným problémům, vyvolaným přetrvávající existencí bariér, a dále regionu, který může rozvinout doposud opomíjený potenciál a využít příležitostí vyplývajících z evropské integrace, rozvoje znalostní ekonomiky a informační společnosti?

HT postupně obdržel analýzu a SWOT analýzu ve čtyřech verzích, které byly průběžně komentovány. HT doporučoval úpravy vztahující se především k vymezení relevantních témat analýzy a k jejich řazení do jednotlivých kapitol, k volbě ukazatelů charakterizujících území a jejich harmonizaci na obou stranách hranice, k propojení analýzy a SWOT analýzy atd.

HT konstatuje, že vzhledem k tomu, že zpracovatel OP adekvátně reagoval na doporučení hodnotitelského týmu, lze na výše položené otázky vztahující se k analýze a SWOT analýze odpovědět pozitivně.

Strategická část

K této kapitole se vázala nejvýznamnější doporučení.

HT obdržel poměrně záhy první verzi strategické části OP, která ale ne zcela odpovídala pojetí politiky soudržnosti v období 2007-2013. Od začátku sice panovala poměrná shoda o počtu priorit a jejich věcném zaměření jak mezi zúčastněnými aktéry, tak mezi zpracovatelem a HT, nicméně odlišnosti se projevovaly především v pohledu na celkové pojetí strategie i na vzájemné vazby mezi cíli a prioritami OP.

HT doporučoval vytvořit tři věcné priority, které by se soustředily na rozvoj ekonomiky a inovačního potenciálu, na kvalitu fyzického prostředí (dostupnost a životní prostředí) a na rozvoj lidského potenciálu a spolupráci komunit, a jednu pro technickou pomoc. Šlo o to a) zdůraznit věcnou vazbu na evropské dokumenty (SOZS), b) respektovat plánované nastavení politiky soudržnosti v ČR a PR uváděné v NSRR obou zemí tak, aby byl zřejmý způsob implementace těchto navržených strategií na úrovni OP a aby bylo možné dosáhnout efektivní komplementarity mezi jednotlivými OP cíle Evropská územní spolupráce (přeshraniční spolupráce) i mezi OP jednotlivých cílů politiky soudržnosti.

Zpracovatel předložil strategie ve třech verzích, které byly postupně upravovány na základě připomínek HT, který kladl důraz na jednoduchost, transparentnost a vzájemné vazby. Jednalo se především o následující problémy:

- a) text strategie nepůsobil svázaně, nebyla jasná logika řazení témat,
- b) některé části textu byly velmi obecné, bylo potřeba předpokládané zásahy více konkretizovat,
- c) objevovala se deklaratorní tvrzení, která zbytečně text zatěžovala,
- d) některá místa se věcně překrývala a dublovala,
- e) v textu popisující prioritu nebyly obsaženy spojnice mezi dílčí problematikou typu doprava a životní prostředí, i když na druhé straně text obsahoval patrně všechna relevantní věcná témata.

V průběhu konzultačního procesu vznikl silný konsensus týkající se obsahu jednotlivých priorit a oblastí podpory. Stanoviska HT týkající se vazeb mezi prioritami a precizace obsahu priorit byla zpracovatelem akceptována a zpracována do výsledné podoby této kapitoly OP.

HT doporučil zvýraznit vazbu strategie OP na relevantní regionální dokumenty (např. ROPy a ostatní OP CBC). a mezi intervencemi HSS a politikou rozvoje venkova (EAFRD).

HT kladl následující otázky: Existuje přímá vazba mezi výstupy analýzy, výroky SWOT a zkušenostmi ze stávajícího období na jedné straně a cíli a prioritami na straně druhé? Odpovídá návrh strategie novým východiskům a cílům politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro období 2007-2013, napomáhá integrovat území rozdělené národní hranicemi, které čelí společným problémům vyžadující společná řešení? Je strategie zaměřena na posílení konkurenceschopnosti příhraničních oblastí?

Vzhledem k tomu, že zpracovatel OP akceptoval veškeré připomínky a doporučení HT, lze strategickou část z pozice ex-ante hodnocení přijmout jako vyhovující.

HT doporučil výrazné úpravy soustavy navrhovaných indikátorů s ohledem na jejich výstižnost a reálné možnosti sběru data tak, aby bylo možné prokázat jejich naplnění. Návrhy HT byly částečně akceptovány.

Implementace OP

OP obsahuje poměrně ucelený popis připravované institucionální struktury a mechanismů pro řízení a koordinaci přeshraniční spolupráce ČR-PR v příštím programovém období. Jednotlivé části kapitoly implementace byly průběžně upravovány a harmonizovány v souladu s plánovanými procesy i doporučeními HT.

HT se domnívá, že některé procesy spojené především s administrací projektů bude nutné dále specifikovat. HT bere na vědomí, že tyto podrobnosti budou uvedeny v implementačním dokumentu.

HT položil následující otázky: Jak bude probíhat proces výběru a schvalování projektů? Jakým způsobem bude poskytována podpora z Fondu mikroprojektů? Jakým způsobem bude poskytována podpora při tvorbě projektů (posilování absorpční kapacity)? Jak bude strukturována žádost a v jakém jazyce?

Kapitola obsahuje detailní výčet kompetencí jednotlivých orgánů vrcholové části implementačního, finančního a kontrolního systému. Méně prostoru je věnováno snaze o odstranění stávajících problémů v oblasti řízení a administrace. V textu mohla být uvedena plánovaná zjednodušení implementačního procesu s dopady na administrátory i konečné příjemce podpory. HT také opakovaně doporučoval snížit počet zprostředkujících subjektů, které se podílejí na administraci OP.

Nicméně HT považuje i tuto část za dostatečně zpracovanou.

4.3 Závěrečné hodnocení

Hodnotitelský tým se domnívá, že OP CBC ČR-PR splňuje požadované náležitosti operačního programu cíle Evropská územní spolupráce politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Příloha 5 – Vypořádání připomínek Ex ante

Nr.	Připomínka Ex ante	Akceptováno / částečně akceptováno / neakceptováno	Komentář
1. kolo připomínek ke kapitolám 1-2:			
<i>Základní informace o programu</i>			
1.	V územním vymezení programu zvážit zda je nutné v textu uvádět seznamy okresů, když je za závaznou jednotku Programu stanoven region NUTS III.	akceptováno	V textu uvedeny pouze regiony úrovně NUTSIII.
2.	V textu chybí zmínka o existenci euroregionů a o jejich roli.	akceptováno	Doplněno do textu kapitoly 1 a také do mapy podporovaného území.
<i>Charakteristika podporovaného území</i>			
3.	V socioekonomické analýze zdůrazněna potřeba soustředit se na věcné podporovatelné oblasti.	akceptováno	
4.	Socioekonomickou analýzu zpracovat stručně a věcně – doporučení jejího zkrácení na cca 15 stran.	akceptováno	
5.	Doporučení na spojení kapitoly Demografie s problematikou zaměstnanosti a vzdělávání.	akceptováno	Zpracováno pod kapitolu 2.1
6.	Při popisu ekonomické výkonnosti je vhodné upřednostnit relativní míry vztahené k osobě a v PPP, srovnat tyto údaje z hlediska národního a evropského. Detailnost informací za polské podregiony pokládáme za příliš velikou. Vzhledem k zařazení následující kapitoly popisující strukturu regionální ekonomiky navrhuje tyto části provázat.	akceptováno	Zpracováno v kapitole 2.2 a 2.2.1
7.	Popis ekonomických struktur považujeme za nedostatečný a velmi obecný. Ze zvolené metody nevyplývají jasné výstupy pro SWOT a formování strategie. Doporučujeme provázat tuto oblast se segmentem VaV a inovací.	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.2.2
8.	Je potřebné zvlášť reflektovat přírodní potenciál pro udržitelný cestovní ruch a kulturní bohatství, které je možné využívat jak pro naplňování kulturních potřeb místních obyvatel tak i návštěvníků. Zpracovatel by měl reflektovat variabilitu přírodních podmínek, zcela je opomenuto lázeňství a	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.2.3

	řazení regionu do širších turistických strategií. V textu je nedostatečným způsobem reflektována kvalita turistické infrastruktury a produktů cestovního ruchu, dopad sezónnosti na rozvoj cestovního ruchu, spolupráce v cestovním ruchu.		
9.	Velké množství tabulek, které se snaží popsat situaci na trhu práce - vhodnější užít dynamiky a zaměřit se pouze na omezený okruh indikátorů. Zdůraznit rozdíly mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, rozdíly mezi českým a polským trhem práce, existenci či neexistenci vazeb mezi nimi, dojížděku za prací (i přeshraniční), dlouhodobou nezaměstnanost apod. Zcela absentuje problematika vzdělanosti a vazby na vzdělávání!	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.1
10.	Řazení problematiky vzdělávání v kontextu VaV a inovací je možné, nicméně ex ante hodnotitele upřednostňuje vazbu přímo na podnikání. Není zde specifikována vazba vysoké školy, kapacity v oblasti VaV, jejich význam pro rozvoj regionu. V textu se objevuje problematika využívání moderních technologií (vazba na budování informační společnosti) - analýza se ale blíže nezaměřuje na jednotlivé aspekty – tj. co by mělo být předmětem zásahů – např. rozvoj komunikačních sítí, zvýšení dostupnosti, zlepšení schopnosti využívat technologii, rozšiřovat aplikace apod.; nedává tak východiska pro zaměření programu.	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.2.2
11.	Příliš velký důraz je kladen na oblast NATURA 2000 - větší důraz by měl být kladen na problematiku péče o přírodu a krajinu, problematiku environmentální infrastruktury, problematiky energií a řešení rizik. Z textu nevyplývají oblasti, na které by se intervence měly zaměřit – např. integrovaný záchranný systém, technologická rizika, společné čističky apod	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.3
12.	Zpracovatel v analýze hovoří o dobře rozvinutém komunikačním systému, na druhé straně poukazuje na problematiku „soudržnosti“ systému (není příliš zřejmé, co má autor na mysli) a především nedobudované páteřní síti kapacitních komunikací. Velký důraz je kladen na železniční dopravu. V analýze není řešena problematika environmentálních aspektů dopravy, zcela je pominuta problematika dopravní dostupnosti, aspektů rozvoje environmentálně šetrných způsobů dopravy a integrovaných dopravních	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.4

	<p>systemů. Velká pozornost je věnována problematice hraničních přechodů. Vstup obou zemí do Schengenského prostoru bude znamenat nutnost nalezení nového využití pro tuto infrastrukturu a zaměstnání pro uvolnění pracovníků.</p>		
13.	Doplnit analýzu o zkušenosti získané během současného, resp. předcházejícího programovacího období.	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 2.6
<i>SWOT analýza</i>			
14.	Propojení analýzy a SWOT analýzy – seskupení výroků do skupin nereflektuje řazení analýzy ani navrženou strukturu priorit.	akceptováno	
15.	Dopracování příležitostí a ohrožení ve SWOT analýze u všech dílčích témat z důvodu nastavení strategie, která se výrazným způsobem opírá o příležitosti. Nutnost prokázání návaznosti jednotlivých výroků SWOT na analýzu a seřazení výroků dle jejich naléhavosti.	částečně akceptováno	Seřazení výroků dle jejich naléhavosti neakceptováno – nevyplývá z obecné metodiky pro tvorbu SWOT – na základě připomínek EK zpracováno
2. kolo připomínek ke kapitolám 3-5:			
<i>Cíle a strategie Programu</i>			
16.	Strategie musí být logicky strukturovaná, musí respektovat zjištění analýzy a vycházet z výroků SWOT analýzy, musí obsahovat zdůvodnění – provázanost intervencí, vzájemnou kauzalitu podporující synergické efekty. Cíle musí být kvantifikovatelné. Při průmětu strategických cílů do priorit doporučujeme v souladu s názory EK uplatnit systém jeden cíl -> jedna priorita.	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 3.1
17.	Doporučení na vytvoření tří věcných priorit (zaměřených na rozvoj ekonomiky a inovačního potenciálu, na kvalitu fyzického prostředí a spolupráci komunit) a jedné pro technickou pomoc.	akceptováno	Zpracovány do kapitoly 3.1
18.	Důraz na jednoduchost, transparentnost a vzájemné vazby v rámci strategie.	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 3.1 a 3.2
19.	Zvýraznění vazby strategie OPPS ČR-PR na relevantní Regionální operační programy a na ostatní OPPS jak v ČR, tak i v Polsku a vazby OPPS ČR-PR na intervence HSS a na politiku rozvoje venkova (EAFRD).	akceptováno	Zpracováno do kapitoly 3.3
<i>Monitorovací a hodnotící ukazatele</i>			
20.	Upravit navrhované indikátory s ohledem na jejich výstižnost a reálné	částečně	

	možnosti sběru dat tak, aby bylo možné prokázat jejich naplnění.	akceptováno	
<i>Implementace programu</i>			
21.	Potřeba další specifikace procesů administrace projektů v návazné dokumentaci.	akceptováno	
22.	Návrh na snížení počtu zprostředkujících subjektů v programu.	neakceptováno	Z důvodu charakteristiky programu a území (délka hranice je téměř 800 km) je potřeba zachovat blízkost zprostředkujících subjektů k žadatelům a potenciálním příjemcům. Toto nastavení se osvědčilo v rámci realizace programu Interreg IIIA ČR-PR.

Pozn. Přípomínky ex ante, které nejsou součástí závěrečné zprávy ex ante (OPPS ČR-PR příloha č. 4) byly v OPPS ČR-PR zohledněny v rámci průběžného hodnocení ex ante (Průběžná zpráva ex ante ze dne 16. 2. 2006) již během přípravy dokumentu.